

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Mentelmi eset.

Budapest, április 23.

(6) A fenyegető ex-lexről s abelöle következhető bonyadalmakról egy különös mentelmi eset vonzotta ma el a közfigyelmet. A mentelmi esetet Gyórfy Gyula orsz. képviselő jelentette be, tudomására hozván a Háznak, hogy zaklatást lát a képviselőház összeférhetlenségi állandó bizottságának ellene indított eljárásában. Sem a törvény, sem a házszabály ilyen esetre nem provideál. Ami alapján véve nem is csoda. Hiszen a legelőbbrelátó törvényhozói elme sem konstruálhatta meg magának az elméletben azt az eshetőséget, hogy egy parlamenti bizottság sérthesse meg — habár kétségtelenül szándéktalanul — a parlament valamely tagjának mentelmi jogát. S ime, a gyakorlat rácsafol a szürke elméletre, létrehozván olyan esetet, melyben a parlament egy tagja a képviselőháztól védelmet kér ugyanama képviselőháznak egy bírói funkciókkal felruházott bizottsága ellenében. Ami még nem jelenti azt, hogy az illető képviselő csakugyan jogosan panaszkodik a parlamenti bíróság által való zaklatásról; de annvit mindenesetre bizonyít, hogy az összeférhetlenségi kérdésnek és a választási bíráskodásnak hevenyészett rendezésekor sok minden egyébbel együtt az is elkerülte a törvényhozás figyelmét, hogy valamely speciális intézkedés révén összhangba kellene hozni az összeférhetlenségi és a választási bíráskodást, mely a Háznak írott joga, a mentelmi joggal, mely a Háznak és a Ház tagjainak merő jogszokáson alapuló, de igen lényeges kiváltsága.

E kiváltság érdemleges tartalma az, hogy a parlament tagjait s hatóságok, se magánosok törvényhozói tisztók szabad gyakorla-

tában ne akadályozhassák. Olyan bírói fórum pedig, mely emez akadályozás maximumát, tudniillik a megbízólevél megszűnését is kimondhatja, három van: választási visszaélések miatt a Kuria és magának a képviselőháznak bíráló-bizottsága, valamint összeférhetlenségi címen magának a képviselőháznak bírósága, vagyis a házszabály terminológiája szerint az összeférhetlenségi állandó és ítélő-bizottság. Könnyű kimutatni, hogy vaskos mulasztás volt a mentelmi jogot e fórumokkal szemben világosan körül nem írni. Hiszen előfordulhatna például az az eset, hogy a Kuria vagy a bíráló-bizottság túllépi törvényes vagy házszabályszerű jogkörét, még pedig nyilvánvaló tévedés alapján; az érdekelt képviselő ne kereshessen s ne találhason ily esetben oltalmat a mandátumát fenyegető zaklatás ellen? Vagy előfordulhat az a másik eset, hogy az összeférhetlenségi bizottság — eljárása közben nem találván valamely konkrét kérdésre jogszabályt — tulerjeszti bíráskodását a házszabály által neki kiutalt jogterületen; hát ne lehessen ily esetben is az érdekelt képviselőnek a maga mentelmi jogát érvényesítnie? Ezen okok alapján mondjuk mi sajnálatosnak, hogy speciális intézkedések nem szabályozták a választási és összeférhetlenségi bíráskodásnak a mentelmi joghoz való viszonyát. Szerencse még, hogy a házszabály minden mentelmi bejelentést a mentelmi bizottság elé utal s így a Ház módot talál, hogy a zaklatási eseteket a saját bíróságaival szemben is megvizsgálja.

A Gyórfy Gyula konkrét ügye egyike a legbonyolultabb s legérdekesebb jogi kérdéseknek. A nevezett képviselő ellen kétféle illető összeférhetlenségi ügy volt folyamatban eredetileg: egy a Leszámitolóbanknál viselt jogtanácsosi állás miatt s a másik a híres

Engel-féle fonógépek miatt. Mialatt az utóbbi ügyben a vizsgálat folyt, az előbb említett ügy a zsüri elé került, mely kimondta a jóhiszemű inkompatibilitást. Gyórfy tehát felszólítást kapott, hogy 8 nap alatt vagy a jogtanácsosi állásról, vagy a mandátumról mondjon le. Gyórfy a mandátumot tette le s így vetett véget a bíróság megállapított összeférhetlenségnek. Ekkor aztán az állandó összeférhetlenségi bizottság hivatalból beszüntette a fonógépek ügyében folyó eljárást s erről a Háznak jelentést is tett. Ámde időközben Gyórfy-t újra képviselővé választották s most ismét tettek ellene feljelentést a fonógépek miatt. A Ház elnöke kötelessége szerint átette a feljelentést az állandó bizottsághoz, ez pedig tegnap folytatta a vizsgálatot, amelyet már előzőleg a mandátum megszűnése folytán megszüntetett. Ez az, amiben Gyórfy zaklatást lát. Szerinte a fonógépek dolga *res iudicata*. A mandátum, melynek érvénye alatt a feljelentett összeférhetlenség történt, megszünt, maga a bizottság is beszüntette akkor az eljárást, van-e tehát a bizottságnak joga visszamenni arra az ügyre, mely egy érvényét vesztett mandátum idején keletkezett? Az állandó bizottság előtt tegnap Gyórfy rámutatott arra, hogy sem a törvényben, sem a házszabályokban erre nézve rendelkezés nem található, s e címen kérte, vigye a bizottság a kérdést a Ház elé, hadd mondja meg az, miképp magyarázandó az e tekintetben hézagosság törvény, mert a bizottság csak az írott jogot alkalmazhatja, de hiányzó jogszabályokat magyarázatok, vagy következtetések útján nem teremthet. A bizottság azonban — állítólag abból indulva ki, hogy ő érdemben nem dönthet, hanem csak a zsüri számára készítheti elő a peranyagot, — belement a vizsgálat folytatásába. Nem világos előttünk, oly

TÁRCA

Lilly.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Gergely István.

Mihelyt Bécsben beszállottak a kupéba, Zsányi Ábrahám elnyújtzkodott a kényelmes város bársonyüléseken és három óráig keresztül, Bécsből egész Zsányig komoly ábrázattal olvasta Tom Brag kacagató sport-humoreszkjeit.

Lilly Walton türelmetlenül dobolt keztyűs ujjával a jégvirágos ablakon és hébe-hóba egy kérdő tekintetet szurt a szótlan emberre. A karesu, szőke cirkuszlovárnő nagy, kék szemével ki-kibámészkodott az ismeretlen vidékre: Renzel és Coakkal bejárta az egész világot, de erefele még sohase járt.

— Ugyebár, most már Magyarországon vagyunk? — törte meg a lány vagy két óra múlva a esőndet.

— Igen.

— Te medve! — folytatta és kis asztrakán-muffját Ábrahám fejéhez vágta, — mondd, hogy hívják azt a falut?

Es valami eltévedt egy szál tehénre mutatott.

A lomha óriás oda se nézett, tovább olvasott és vagy tíz perc múlva egyhangu nyugalommal ekképpen válaszolt:

— Mondtam, vagyünk Baedeckert.

Lilly már el is felejtette, hogy mit kérdezett. De másra volt kíváncsi. Valami fiús mozdulattal előreigazította zokkó-formájú asztrakán-sipkáját.

— Édes medve, hová utazunk?

Lilly a durcás gyerek ideges rivásával ismételte a kérdést:

— Medve, hová utazunk? Rögtön megmondja, tudni akarom, — érti? — Most, mindjárt, rögtön, azonnal, — no, mondja!

Lábával toporzékol, kezével hadonázott. Ábrahám pedig hideg kíváncsisággal fordított egy lapot Tom Bragban.

Sohase mondta meg a szeretőjének, hogy hova mennek. Bécsben például, ha este kocsi útjuk, Lilly sohase tudta, hogy az Operaházba vagy a Ronacherbe hajtanak-e.

E pillanatban nagy alázattal jelentkezett a konduktor:

— Méltóságos uram, Zsány előtt vagyunk.

— Lilly, készülni! — szolt oda Ábrahám. A lány örömben tapsolt az újságnak, mint akinek unalmát elűzte a kíváncsiság.

Az állomáson az öreg Müller fogadta őket, Zsányiék galambbász, deleg udvarmestere. Egy pillanatra visszahökken, amikor Lillyt pillantotta.

— Méltóságos uram, a legszomorubb hirt hozom. — Fejét lehajtotta és némi szünet után igen elegáns tájéalommal folytatta: — Az öreg kegyelmes ur éppen a déli harang kondulásakor meghalt.

Ábrahám elbámészkodott a fehérfelhős egen, amely alatt feketén vijjongtak a varjak. Ottan nyugat felé valami homályos, kopott, sejtéimes, fényes folt ragyog óriási köralakban: a nap. Minden más sivárság és eltakult enyészet. Ábrahám végre megszólal:

— No menjünk! Sürgőzőztek Budapestre?

— A bátyámnak, — tette hozzá kelletlenül, mintha rossz ize lenne az anyjének.

— A méltóságos ur, ma este hétkor érkezik.

Lilly kíváncsian hallgatta a fura magyar szót.

Ábrahámnak eszébe jutott valami, amiről megfeledkezett.

— A mi Müllerünk, — mutatta be röviden a szép öreget. — Tud angolul.

Tüzes lovakkal vágatott a prémtakarókba temetett szánkó az állomástól egyenes irányban vezető jegenyék alatt. Lilly villogó szemmel fölválta bámulta majd a huszár pompás egyenruháját, majd a gyönyörű lovakat.

— Oroszok — konstátálta a lovarnő.

A szánkó most egy hidon siklott át, amely alatt befagyott a Zsányi-parkból kiömlő patak.

— Ezt a patakot Csücskének hívják, — szólalt meg Ábrahám. — Lilly, próbáld, tudod-e kimondani: Csücske? No! Csücske?

Az angol leány gyermekked kíváncsisággal és mulatságos gyámoltalansággal kezdte tagolni a barbár szót.

Ábrahám mosolygott.

Most a szánkó két óriási, homokkőből való oroszlán között behajtott a parkba, amelynek csupasz fái közül sivár sárgasággal bontakozott ki a kastély.

A kápolna harangszava ezüstösen himbálódzott a hideg levegőben.

Lilly elkomolyodott, kihúzta keztyűs kezecskéjét a prémes takaró alól és a római katolikus angol különös buzgótságával keresztet vetett. Imádkozott.

A szánkó megállt a kastély előtt.

Háromszor húzták meg a jelzőharangot és szolgák jöttek elő mindenfelől. A kastély három nagy kockából áll: a középső, a nagyobbik, jobbra és balra szimmetrikusan a két kisebb szárnyépület.

Ábrahám a baloldali szárnyépületbe vezette föl Lillyt, aki még mindig nem tudta, hogy hol és merre járnak, még kevésbé azt, hogy Ábrahám apjának temetésére jöttek.

célzattal járt-e így el, hogy a felmerült jogi kérdést majdan a zsüri fogja eldönteni. Ha ez lett volna a célzat, akkor ki kell mondanunk, hogy a zsüri elé semmiféle jogi kérdés nem terjeszthető, mert az egyetlen kérdés, melyre a zsüri felelhet, csakis az lehet a házszabály 180. §-a szerint, vajjon fennforog-e az összeférhetlenség esete s terheli-e a képviselőt a nyilvánvaló rosszhiszeműség. Semmiféle más kérdésre a zsüri nem felelhet. Kicsoda tehát annak a jogi kérdésnek a gazdája, hogy mi sorsa legyen egy olyan feljelentésnek, aminő itt szerepel, s hogy a mandátum megszünetése miatt beszúntított eljárás új feljelentés esetén folytatható-e, ha az illető képviselőt ismét megválasztották? Az állandó bizottság, melynek ily ügyekben csak a peranyag előkészítése a feladata, nem döntheti el a kérdést. De nem döntheti el a zsüri sem, mely elé a ténykérdésnél s a rosszhiszeműség kérdésénél egyéb nem terjeszthető. Hogy itt széles hézagot mutat a jogrend, az egészen világos. De kicsoda illetékes e hézag kitöltésére? Amennyiben házszabálykérdés látnak a dologban, a Ház. Ha törvényhozási kérdés, az egész törvényhozás. Az állandó összeférhetlenségi bizottság — kétségtelenül a legjobb szándékkal — teltette magát e jogi skrupuluson. Jogszábat ny nem alkotott ugyan, de inaugurált egy bírói gyakorlatot, még pedig a saját bírói joga kiterjesztésének szellemében. Ebben lát Györfly Gyula zaklatást. A mentelmi bizottságon s a Házon lesz a sor, megvizsgálni s eldönteni a váratlanul felmerült kérdést.

Előttünk két dolog látszik bizonyosnak. Az egyik az, hogy az összeférhetlenségi törvényben előrelátott kijátszási esetről itt szó sem lehet, hiszen arra, hogy a zsüri összeférhetlenségnek mondta ki a jogtanácsosi állást s hogy vagy emennek, vagy a mandátumnak letévésére szólította fel Györfly Gyulát, ez utóbbi semmi ingerenciát nem gyakorolhatott. Az a tény tehát, hogy új megbízóvaléval ismét képviselővé lett, nem lehet az ő részéről a törvény kijátszása végett elkövetett cselekmény. Bizonyos továbbá az is, hogy az állandó bizottság ellen igazságtalanul emelnék azt a vádat, hogy Györflynek a régi mandátumról való lekötésének után mért nem vitte véges-végig az eljárást, holott verdiktrel kellett volna megállapítani, hogy nem

szűnik-e meg időlegesen a Györfly passzív választóképessége. Ez a szemrehányás teljesen alaptalan azért, mert a Ház bíróságán nem folytathat bírói eljárást olyan ember ellen, aki megszűnt a Háznak tagja lenni.

Bizonyosnak csak ez a két dolog bizonyos. Minden egyéb részét e bonyolult jogi kérdésnek azonban a bizonytalanság legsűrűbb homálya fedi.

Az indemnity-vita.

Budapest, április 23.

Akik ma az ülés előtt szokás szerint elcsövegtek a folyosón, nem akartak hinni a szemüknek. Egy jól táplált, erősen szelvé fejű ur sétált keresztül a folyosón, még pedig egyenruhás szolgáló kíséretében. Ugy nézték, hogy talán idegen. De mikor szólanul elhaladt a beszélgető csoportok mellett, valaki felkiáltott:

— Nini! Pavlovics Ljubomir!

Csakugyan ő volt. Még nem látta az új Házat, nem merte odatenni a lábát. De most, hogy a klérus is kiközde a Himnuszot, talán neki is megjött a bátorsága. Óvatosságból azonban szolgáló kísérettel ment. A szélsőbal nyomban összesugott s besietett a terembe, hogy Ljubomir ur illő fogadásáról gondoskodjék, de hasztalan készülődés volt, mert Ljubomir ur óvakodott a terembe lépni. Eltűnt, mint a kámför. A kémlélő szélbali szemek nem tudták fölfedezni, de találtak egy másik, régen nem látott arcot. Gróf Károlyi Sándor jelent meg ma hosszú idő után először a t. Házbán.

Maga az ülés ugy indult, hogy a Polónyi Géza napja lesz. Ő kezdi s ő végzi. De bizonyos szempontból pechje volt Polónyi Gézának. A véletlen ugy hozta magával, hogy csak déltájban juthatott szóhoz. Előbb Pintér Sándor, a napló-bíráló-bizottság nevében, bejelentette, hogy utólag visszahelyezték a naplóba Iránka Oszkár megrekamált közbeszólását. Majd Györfly Gyula jelentette be az összeférhetlenségi bizottság tegnapi állásfoglalását, mint mentelmi jogának megsértését. A szabályok értelmében az ilyen bejelentést vita nélkül kell átvenni a mentelmi bizottsághoz, de különböző címeken a bejelentés kapcsán mégis vita támadt, melynek során Heintz Hugó, Rakovszky István és Györfly Gyula meglehetősen éles hangon szálltak egymással szembe, míg végül az elnöklő Apponyi elvágta a vitát, erősen hangsúlyozva, hogy a mai disputa nem

lehet precedens s a mentelmi bejelentések ezen túl is vita nélkül lesznek a bizottsághoz átteendőek. Most már eljutottunk volna a napirendhez és Polónyi már közszólt volna a torkát, de ekkor meg váratlanul jobbfelől jelentkezett perszok s Vancsó Gyula egy kis félórán keresztül, szöke az obstrukciós közbeszólások erős puskatúze közben, elmondotta véleményét mindazokról a gazdasági és politikai károkról, melyeket az obstrukció szüretetreméltósága zúdít a nemzet nyakába. Ezért jobbról megjelenezték, balról pedig természetesen agyonközbeszólták. De azért megmondota, amit megmondani szükségesnek tartott.

Polónyi Géza azonban ilyenformán csak déltájban jutott szóhoz. Már tárgyalt is a vitarendezőikkel, hogy talán kerithetnek helyettes cikória-szőnokokat s inkább majd a holnapi ülést beszélje ki, de a vitarendező nem taláta szónokot, aki kötélnék álljon. Polónyi aztán ugy állott bosszút, hogy déltől háromnegyed négyig beszélt. Denique Pailleronnak igaza van s a bőséget nem lehet kiszorítani, mert ha a kövér asszony akár-hogy összefűzi magát: amit derékban kiszorított, kiugrik mellben. Polónyi pedig különben is kövér szónok, most pedig négy esztendő beszédeivel volt tele. Beszélt ő háromnegyed négyig. Az első órában fárasztó volt és — sit venia verbo — unalmas. A parlamenti golyóüst egyszerűen megállította s a t. Háznak az ő kedvéért még egyszer meg kellett halgattania a paktum-regés legendáját, a trónörökös házasságának kritikáját, a fuzió perszifflázsát s több efféle rég elcsépelet dolgot. Ezenközben csak az volt mulatságos, hogy Polónyi Gézából minduntalan kiütöközt a tarasconi vér, s a saját fantáziáját ugy összetévesztette a históriával, hogy még a néppárt is kénytelen volt fantasztikus állításaira nyomban vétót mondani. Igy például, mikor egyszerűen ráfogta boldogult Horánszkyra, hogy a fuzió után meg kellett magát tagadnia és megszavazta a kvóta-emelést. Pedig egy szó sem igaz belőle, s erre a néppárt is mindjárt figyelmeztette Polónyi Tartarint. A második órában már eljutott a mai eseményekhez s ekkor, mint régen hallgató emberhez illik, új eszméket és új igazságokat hirdetett. De nem emlékszünk rá a históriából, hogy új igazságokat harsogó derűtséggel fogadtak volna. A Polónyi új igazsagai az egész Ház harsogó derűtsége közben hangzóttak el. Még a szélsőbal is jóízűen nevetett azon az ügyvédi fantán, hogy többségről nem is lehet ma beszélni, mert többség csak akkor alakul ki, ha már szavaznak. Jobbfelől azt jegyezték meg, szintén

Régi képek, rozsdás fegyverek, vadászemelekek díszítik az óriási falépület. Az emeleten egy nagy terembe lépnek, ahonnan szőnyegkarpiton keresztül a mult századból való hálószobába jut az ember.

— Lilly! — szólt Ábrahám — ez a két szoba a tied — ide figyelj, ne bámuld most azt a szőnyeged — halold? Ez a két szoba a tied. Innen nem szabad kimennem. Itt maradni. Engedelmeskedni. Megértettél?

Aztán a nagy terem másik ejtáján keresztül eltávozott. Átment a középső épületbe és amint halott édesanyjának dolgozószobájába ért, lassan széjelvonta a hálószoba függönyét: sárga gyertyavilágosságban ott feküdt a fehér ágyon, valami keserű nyugalommal, kulesolt kezekkel, az öreg excellenciás, a hatalmas és immáron egészen esőndes ember...

Lilly egyedül maradt.

Kíváncsian nézett körül a teremben, aztán, akárcsak egy szomorú rabmadárka, egyenesen az ablakhoz rohant. Kívül a kora téli délután esteli árnyban borongott, nemes angol farkaskutyák kedvetlenül húzódtak meg a kutyán és távolról a falusi harangok kongása hallszott...

Lilly csengettett.

Müller ugy hajtotta meg magát a cirkuszlovárnó előtt, mintha az lenne a ház urnöve.

— Éhes vagyok, nagyon éhes, — és gyermekkedd bizalommal tekintett föl a déleeg észre. Mihelyt a félvilági nő unatkozik, első dolga, hogy evésre gondol. — Ugy-e, kapok valamit? — kacérkodott kedvesen és merő szokásból, mert mindenkit meg akart hódítani.

— Parancsol...

— Tudja, én... Különböben semmit se szólok. Nem kérek. Kérem, hallgasson, maga se mondja meg, mit kapok. Olyan jól esik, ha az ember kíváncsi lehet. Csak egy szóra még, — pezsgőt és valami édesességet, tortát vagy bonbont mindenestre kérek.

Amig a leány az óriási asztalnál egyedül étkezett, az udvarmester szolgálatrakészen állt a

háta mögött. Lilly evett, ivott és tekintetét vidáman, fűrgén egyre a családi képeken jártatta.

— Ugyan, ki az az orgyilkos ott? — kérdi teli szájjal és az egyik megbarnult képre mutat.

— Zsányi Mózes, a Zsányi-család megalapítója, aki bölcs és vitéz ember volt.

— Le van beretálva haja, csak egy kis hajfonadék ül a feje bubján, — nevetett Lilly.

— Csupa családi kép, — magyarázta Müller.

— Kérem, vegye le a képeket a falról, — hadd lám közelről!

Müller kissé visszahökent, elsápadt, ajkákba harapott, de csakhamar sókötlenül kiment és néhány lakajt küldött be, akik létra segédelmével az összes képeket lezsedték a falról és glédába állították fel a fal mentén.

Lilly, kezében a karos ezüstgyertyatartóval, végigszemlélte a gallériát.

— Kíváncsi vagyok, hasonlít-e rájuk a medve...

Mikor Zsányi Ábrahám a szobába lépett, némán nézte a fölfordulást. Lilly fűrgén odarohant hozzá és kitoró örömmel ölelte magához, majd igen komolyan megszólalt:

— Egyáltalában nem hasonlítasz őseidhez. Csak ehhez az egyhez. Milyen hatalmas, szép öreg ember, — kicsoda?

És odamutatott arképre Zsányi Ábrahám apjának, aki odaát sárga gyertyavilágosságban, kulesolt kezekkel, mozdulatlanul fekszik a fehér ágyon.

— Nos, kicsoda? — kíváncsiskodott Lilly.

— Az apám.

— Hol él?

Ábrahám nem felelt, amit Lilly észre se vett, annyira elmerült a kép szemléletébe.

— Édes medvéim, mit gondolsz, mit érzel, ha ilyen óregen látod magadat? Mint ilyen jószág, tisztességes jegesmedvéskét. Szép dolog öregnek lenni. Az embert mindenki tiszteli és becsüli. Hidd el, csakugyan szeretnék von lenni, mikor aztán meghalnék, sajnálnának és sírnának

az emberek. Mert most senkise sajnál, senkise szeret. Te se!

Belépett a cingár, vörös, korrekt James, Ábrahám angol komoronyikja.

— Béla ur és a családja megérkezett, — jelentette.

Ábrahám föluggott, mint az örült.

Elsápadt, szeme eszelősen villogott, — és minden ízében reszkette a dühtől, melten ragadta a vörös angyliust és rázta, rázta és csak ugy szórt a magából a beszédet:

— Micsoda? Ide merte hozni azt a nyomorult komédiás feleségét? A halottasházba? A mozdulatlan apa ravatalához, aki már el nem kergetheti? Nem elég, hogy az a gámbér meggyalázta nevünket, most meggyalázza fájdalmunkat is? ... És a porontyokat is? ... És az a céda, névtelen komédiás el mert jönni? ... Itten van? Itten van?

Lilly remegett. Igy még sohase látta a medvét.

Ábrahám pedig lassan-lassan magához tért és el-eleresztette a szegény angyliust, pedig imént csak-nem megfojtotta, a zsarnok fejedelem módjára, aki a balhír hozzáját tartja a szerencsétlenség okának.

— James, megmondott nekik, hogy rögtön takarodjanak.

Nagy csönd. Lilly sápadtan hanyatlott vissza a karosszékebe. Ábrahám melle hörgött, zihált. A komoronyi fulladozva libegett. Kívülről még egyre hallszott a házi kapolna ezüstszava és a távoli falusi templomok harangzuga. Lilly keresztlet vetett és kulesolt kézzel imádkozott. Most már tudta, hol van: a halál házában.

A komoronyik az ajtó felé indult, hogy a parancsnak engedelmeskedjék.

Ábrahám most már egészen nyugodt volt.

— Megállj! — intette vissza Jamest. Kissé elgondolkodott, majd egész udvariasan igr adts ki a rendeletet:

— Kérem a méltóságos urat ide. A hólj

nevetve, hogy hát szavazzunk, de Polónyi a füle mellett hagyta elszurranni a szives invitációt. A harmadik órában politikai bírálatot gyakorolt, egészen az élelapok recipéje szerint: röviden és bohón. Sorra vette a minisztereket s mind-egyikre mondott egy viccet. Az politikai kritika volt. Végre a negyedik órában kiállott a régi, a hamisítatlan Polónyi, aki addig piszkál, addig élezi a ráfogásokat, míg egy személyes kérdés erejéig talán még a Dalai Lámát is felszólalásra kényszerítene. Így sikerült ráfogásaival gróf Apponyi Albertot kivennie az elnöki székből s Apponyi személyes kérdésben, jászberényi beszéde egyszerű felolvasásával bizonyította, hogy a katonai kérdésekben nem jutott magával ellentétbe. Polónyi Géza ekkor kénytelen volt visszaszívni ráfogását, de azok sikere teljes volt: neki sikerült Apponyit megszólaltatni. Ezt pedig a többi bibás hiába próbálta előtte, mert ezt csak a primás érti . . .

A képviselőház ülése április 23-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert.
A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök. Flósz Sándor.

Pintér Sándor mint a naplóbizálgó-bizottság elnöke jelenti, hogy a bizottság utólag bevette Ivánka Oszkár múltkori közbeszólását.

(Mentelmi bejelentés.)

Györfy Gyula: T. képviselőház! Az 1901-ik évi általános választások alkalmával én is képviselővé választattam. Ugyancsak ezen minőségemben jogtanácsosa is voltam a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknak és mint hogy a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank ellen, illetőleg annak egyik tisztviselője ellen összeérhetetlenségi esetet jelentettek be, magamra nézve kötelességemnek tartottam szintén önmagam ellen az összeérhetetlenséget bejelenteni. Ezen összeérhetetlenségi bejelentéseken kívül 1902. november 18-án a ionógépek ügye miatt ellenem ugyancsak kétrétdolgi összeérhetetlenségi eset lett a t. Háznak bejelentve.

Az első összeérhetetlenségi ügyben, vagyis a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál viselt jogtanácsosi állásomat érdeklő bejelentés ügyében az állandó összeérhetetlenségi bizottság előzetes vizsgálata után a Ház itélkező bizottsága 1903. február 3-án ítéltékett és állásomat összeérhetetlenné mondotta ki és ennek alapján hoztam azon felhívást intézte a törvény szerint, hogy vagy állásomról, vagy képviselői mandátumomról nyolc napon belül mondjak le. En ezen törvényszerű felhívásnak megfelelttem nyolc napnál hamarabb és a Ház t. elnökének képviselői megbízatásomról történt lemondásomat, gondolom, 1903. február hó 10-én bejelentettem. Ekközben az állandó összeérhetetlenségi bizottság a maga részéről szintén a még folyamatban lévő másik összeérhetetlenségi ügyben, mert a két bejelentésnek tárgya egy és

ugyanaz volt, tehát együttesen tárgyalattot, a maga részéről az eljárást szintén megszüntette, erről a t. Háznak 1903 március 2-án je jelentést tett és ezen megszüntetést a t. képviselőház ugyanazon ülésen tudomásul is vette. Megjegyzem, lemondásom után különböző felhívások folytán és a kerületben a jeleltséget újra elfogadtam és konstataálni kívánom azt, hogy az állandó összeérhetetlenségi bizottság erről nemcsak tudomással bírt, mert hiszen köztudomású volt, hanem megszüntető határozatát aznap hozta meg, midőn az én kerületemben a választás megtörtént, vagyis március 2-án és a t. képviselőház ezen megszüntetést aznap tudomásul is vette.

Mindezeknél fogva bármiként állott legyen igénytelen felfogásom szerint az ellenem bejelentett összeérhetetlenségi esete, amelynek tisztázását annak idején magam fogom szorgalmazni a megjelölt uton és módon, annyi kétségtelen, hogy az én lemondásomnak az állandó összeérhetetlenségi bizottság határozatával és a Ház tudomásulvételével ezen eset, mely ama mandátummal kapcsolatos volt, megszünt. Megválasztásom és a Háznak történt igazolásom után ugyanazon alapon ellenem a bejelentés megismételtet.

Poszgay Miklós: Nagyon helyesen!

Györfy Gyula: Kérem t. Ház, sietek kijelenteni, hogy e pillanatban semmi közöm nincs ahhoz, hogy az én személyemet és az én ügyemet illetőleg kinek milyen felfogása van; azzal nem jöhettek a t. Ház elé; azonban közjogi része ide tartozik. Az utóbbi megbízatás idején történt ama bejelentés kapcsán az állandó összeérhetetlenségi bizottság idézésére megjelentem az összeérhetetlenségi bizottságban: megjelentem pedig azért, mert célulva voltam és tudomásul kellett vennem, hogy miről szól a bejelentés. Ekkor közölte velem, mint konstataciókat, hogy a bejelentett eset ugyanaz, mely már megszüntetett, mely a régi mandátumhoz volt kapcsolva. és hogy újabb megválasztásom óta ellenem más összeérhetetlenségi eset bejelentve nincsen. Azért én azt az előterjesztést tettem az állandó összeérhetetlenségi bizottságnak, hogy tekintettel arra, hogy a törvény egyáltalában semminemű intézkedést nem tartalmaz arra nézve, hogy vajjon egy megszüntetett mandátum idején bejelentett összeérhetetlenségi eset egy új mandátum idején képezheti-e bejelentés tárgyát és hogy vajjon egy már a legkorábbi módon és törvények szerint megszüntetett eset képezheti-e egyáltalán eljárás tárgyát, mert erre nézve törvény nem létezik, a képviselőház pedig azt a jogát hogy törvény hiányában annak egy bizottsága statáljon ily esetekre törvényt, nem ruházta át és így ahhoz joga nem volt, ismétlem, emnélfogva én azon alázatos előterjesztést intéztem az állandó összeérhetetlenségi bizottsághoz, hogy törvény hiányában ő ellenem ezen az alapon el nem járhat, kérem tehát a t. Háshoz betérjeszteni az ügyemet és megkérdeni e tekintetben a Házat, hogy miként akarja a törvénynek ezen hiányát pótolni. Az állandó összeérhetetlenségi bizottság ezen törvényes és törvényeken alapuló kérelmem elutasított és ezen esetben az összeérhetetlenségi eljárás megindítását és folytatását határozta el. Én képviselői megbízatás a választóimól nyertem, úgy mint mindegyik tagja a Háznak. Azon választókerületből és akkor nyertem ezt, amikor azok az összeérhetetlenségi esetek a választóknak kellő tudomására is jutottak, és abban a biztos tudatban és meggyőződésselben választottak meg, hogy a velem szemben hangoztatott összeérhetetlenségek nem forog-

nak fenn. És választóimat támogatta ebben a felfogásukban és meggyőződésükben az a tény, hogy nincs törvény, mely hasonló esetet eljárás tárgyává engedne tenni. Már most a képviselői immunitás nemcsak a rendes bíróság sértheti meg, hanem megsértheti a Háznak olyan bizottsága is, mely a bírói hatalomnak ürügye alatt törvény nélkül, törvény hiányában egy képviselőt egyszerűen, formálter kivégezhet, mert ha ő ezt az itélkező bizottság elé terjeszti, egy ily törvényes alap hiányában való összeérhetetlenségi esetet, az összeérhetetlenségi itélkező bizottság nincs abban a helyzetben, hogy törvényes alapon ítélhessen, nincs is köteleva, lelkiismerete szerint mondhat ítéletet az illető képviselő ellen.

It t. képviselőház, nem az én jogomról, hanem a választóim jóvájáról és a képviselői jogról van szó, amely a Ház minden tagjának egyenlő érdeke. Az a kérdés, vajjon megengedhető-e az, hogy egy bizottság ily módon a Ház bármely tagját tetszése szerint a képviselői jogától megfosztassa, igen vagy nem? Erre nézve, ismétlem, nem létezik törvény, tehát köteleva önmagam, választóim iránt hogy e zaklatást, majdnem üldözést jellegével bíró eljárást, képviselői jogom megsértését a t. Háznak bejelentsem, mert én kijelentem és talán a t. Ház minden tagja tudja, érzi, hogy én majdnem nyolc hónap huzavonája alatt a közvélemény előtt ebben az összeérhetetlenségi esetben ugy állítottam oda, mintha szemszédett gazember volnék. Ez az eljárás mindaddig, amíg törvényes alapon mozgott, egyáltalán semminemű felszólalásra okot és alkalmat nem szolgáltatott, de abban a pillanatban, amidőn a képviselői jog ily módon támadatik meg, törvényes alap hiányában, akkor köteleva szívesen jelentem be a mentelmi jog megsértését és kérem a házszabályok értelmében ezt a mentelmi bizottsághoz utasítani.

Elnök: A házszabályok 188. §-a értelmében, amennyiben a Ház valamely tagja nyit ülésben mentelmi jog megsértését bejelent, az ilyen mentelmi eset vita nélkül a mentelmi bizottsághoz utasítatik. Eszerint az a bejelentés, amelyet Györfy Gyula képviselő ur tett, a mentelmi bizottsághoz utasítandó, hogy jelentést tegyen a Háznak. A kérdés most csak az, hogy vajjon a mentelmi bizottság záros határidő alatt tegye-e meg jelentését vagy nem.

Héjos Hugó: T. Ház! . . .

Elnök: Mily címen kér szót a t. képviselő ur?

Héjos Hugó: Az összeérhetetlenségi bizottság megtámadása címen. (Mozgás. Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Engedelmet kérek. (Halljuk! Halljuk! a bal- és szélsőbaloldalon) a házszabályok értelmében ily címen nem lehet szólni. (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Joga van! Mozgás a jobb- és baloldalon)

Száll Géza: Részborajléssal vádolták a bizottságot, joga van szólni!

Elnök: Múltól kezdve előbb engem meghallgatni. (Halljuk! Halljuk!) Engedelmet kérek. (Halljuk!) a mentelmi bejelentés vita tárgyát nem képezheti. (Helyeslés. Felkiáltások: Nem is akarjuk!) Csak arra nézve történhetik indítvány, hogy záros határidő tüzessek-e ki a mentelmi bizottság számára, vagy nem? (Elmentmondás a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Nem ezen a címen akar szólni!) Azért kérem a t. képviselő urat, hogy mily címen kér szót? (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Személyes kérdésben!) A Háznak előfordított gyakorlat szerint, amely valamennyi elődóm

gyet és a gyerekeket vezessed a porta mellett lévő vendégszobába.

Lily hűledeve nézett a férfiura. Félelem, undor, megalázás fogta el a lelkét. Villogó szemmel és kezével fenyegetődzve sziszegte oda az óriásnak:

— El ne kergessed azt az asszonyt! Ne merd! Aljas lennél!

— Bemenni a hálszobába! — szólt Ábrahám a zsarnokság nyugalomával, mintha semmit se hallott volna és erőszakosan betuszkolta a leányt. Majd leeresztette a nehéz ajtószőnyegeket.

Lily odaomlott a kerevetre. Körülötte fektettek a börtönök, skatulyák, plaidok, egész utópodgyásza. Amint így kis vagyongatóval egyedül volt, kezdte csak igazán érezni, hogy mennyire idegen neki ez a hely, amelyhez semmi köze sincsen . . .

Az ajtószőnyegeken keresztül beverődött a szomszéd teremből a két férfiura ideg beszéde. Lily odalopdózt az ajtóhoz és egy kis résen keresztül bekukuskált a terembe . . .

Ábrahámmal szemközti egy magas, karcos, barna férfiuról fekete ruhában. Szemében könny csillog, egész alakját megtörte a fájdalom. Jobbján, amelyet szívéhez szorít, megvilan a jeggyűrű aranykarikája.

— Fölöttébb elszomorítja lelkemet, amit tudodra kell adnom, — szólt Ábrahám. — Atyánk utolsó parancsa az volt, hogy te csak egyedül lépj majdan a ravatalához. Kegyetlennek találok én is, de elvégre egy halott óhajáról van szó, amelyet respektálnunk kell.

A másik szomoruan horgaszotta le a fejét. — Kuldjed haza tiedet, este kilenckor indul a vonat, — te meg maradj itt. Te Zsényi vagy. Menjünk most apánkhoz, már le kell szőgezni a koporsót.

Ábrahám felállott és a másik is követte a példáját.

— Ábrahám! Én a feleségemmel együtt haladok át az egész életen. Nélküle még halott apámhoz se lépek. Erte mondtam le a vagyonom, rangról, mindenről, ami az anyém volt, — ő meg érttem

a szinpadról, dicsőségről, szabadságról, egy szóval mindenről, ami az övé volt. Mienk az élet munkája és gyermekeink; sorsunk közös. Együtt megyünk. Veled nem vitázom. Csókolj meg helyettünk is apám hideg kezét, amelyet most is, így is áldok. — Kocsit kérünk.

A férfiak kezét fogták és a tékozló fiu távozott . . .

Lily visszafojtott lélekzettel figyelte meg a nehéz ajtószőnyeg mögöl a jelenetet. Nem értette meg a férfiak idegen beszédét, de még fulében zuggott Ábrahám gyalázkodó kitérőse.

— Szegény, halvány ember, — suttogta — nem mehet apja ravatalához, mert színésznőt vett el feleségül!

Hirtelen kivillant a szőke lány kék szeme. — Miért vagyok én itt? Miért lehetek én itt? Hát a szerető nem gyalázza meg azt a helyet, ahonnan a hiteseleget elűzik? Mi vagyok én? Kutya, vagy butor, vagy lelketlen rab-szolga, hogy nem kergetnek el innen?

Nagy megalázás és a kitartott leány gögje fogta el a lelkét. Megsejtette, megértette ösztön-szerűleg, minő sértes, hogy őt megtűrik itten.

Ezzel a fura hódolattal szolgáltatta a legnagyobb igazságot a kitartott szerető a hiteseleseknek.

Lily belépett a terembe és délceg büszkeséggel mérte végig Ábrahámot.

— Elűzted őket?

Ábrahám nagyon nyugodtan csak ennyit mondott:

— Hallgatoi!

— Hát mért hoztál ide engem?

Ábrahám valami kíváncsi csudálkozásal vegyes jókedvvel nézett a lányra, aki így beszélt tovább kérékületlenül:

— Hogy merésztél halott apád házába vinni? Nem itt az én helyem. Félek itt és szégyelem magam. Hát úgy hiszed, hogy bennem már semmi tisztesség sincsen? Tudod, Ábrahám, mikor az én apám meghalt, nem voltam otthon. Megezőktem Little Jacques-kal, aki most Rennai

van. Nagyon szerettem Jacques-ot, nagyon, — de nem tudtam többé ránézni, mikor megtudtam apám halálát. Mindenki gyűlölem, akit apámon kívül valaha szerettem. Tisztességes lány vagyok, mindennap imádkozom . . .

Müller belépett és szomorú meghajléssal némán jelentett valamit Ábrahámnak. Azt, hogy jöjjon bucsuzni az apához, mert mindjárt leszögezik a koporsót.

Ábrahám valami lomha szeretettel markolt bele Lily villámól szőke hajába:

— Majd ha visszajövök, tovább szavalhatsz. Most várj kicsinyég. — Müller, kérdezze meg ő nagyságát, van-e valami parancsa.

És Ábrahám eltávozott oda, ahol a gyertyák sárga fényességében mozdulatlan arccal és kulcsolt kezekkel fekszik a hideg apa . . .

— Kérem, fogasson be, — parancsolta Lily az őz udvarmesternek.

És mindaddig, amíg nem jelentették neki, hogy a kocsit előállított, odaült podgyászára a hálszobában, csaknem ösztönyszerűleg, hogy a maga helyén legyen.

Osillagos, hideg égbolt borult a havas vidék fölé. Lily beugrott a szánkóba, érelyesen beburkolozott prémes bundájába és asztrakánsapkáját férfiasan homlokára huzta. James, a komornyik, a kocsis mellé ült.

— James, te is angol vagy. Gazember az urad, ne szolgálj nála. A vasuti állomáshoz!

A szánkót a tízes lovak átragadták a parkon, majd kiérték a két óriási, homokkőből való oroszlan között az országútra. Átdűbörgtek a Csúcske domború hidján és előttük egyenes vonalban terült el a kopár jegenyefasor, amelynek összehajló két végén piszkos világosságban égett a lámpája a kis négyszögű állomásházikónak. Nyugodt, nagy téli éjszaka volt.

Lily fürgén kiugrott a szánkóból és a lovakhoz lépett.

— Orloff-race, ugyebár? — Megveregette a lovak nyakát. — Visszamehetek!

Lily belépett az egyetlen várószobába.

alatt érvényben volt, személyes kérdés címén nem lehet felszólalni egy párt, vagy egy bizottság megtámadása miatt azért, hogy valaki akár azon pártnak, akár azon bizottságnak a tagja és attól függ, hogy a t. Ház megengedi-e a felszólalást? (Felkiáltások a bal- és szélsőoldalon: Igen! Felkiáltások a jobb- oldalon: Nem! Nem!)

Kubik Béla: A megsértett bizottság tagja!
Elnök: Kérem, egy bizottság nevében személyes kérdésben felszólalni nem lehet!

Kubik Béla: Gyórfy azt mondta, hogy üldözik!
Elnök: Csak ha személy szerint támadták meg valaki, beszélhet személyes kérdésben. (Helyesítés a jobb- és baloldalon.)

Heinsoz Hugó: Igen tisztelt elnök ur, kérem a t. Ház szives engedelmét, hogy ebben a kérdésben felszólalhassek. (Helyesítés a bal- és szélsőoldalon. Ellentmondás a jobboldalon.)

Elnök: Ha a Ház megengedi! (Igen! Nem!)

Münster Aurél: Megsértük mindig a házszabályokat!

Elnök: A Ház engedelmével szólhat a t. képviselő ur.

Heinsoz Hugó: Azt állítja Gyórfy Gyula képviselőtársam, hogy ellene két összeférhetetlenségi bejelentés történt folyamata. Ez igaz, de azon állítás, hogy mind a két bejelentés kapcsolatos és egy és ugyanazon eljárás tárgyát képezte volna, már nem felel meg a valóságnak. A két bejelentés különböző felek által és különböző tárgyak tekintetében adatott be. Az egyik bejelentés tárgya volt a Leszámitoló- és Pénzváltó-banknál ekvivalens jogtanácsosi állásából eredő káuzs a második, még pedig egész más bejelentés által tett bejelentés tárgya pedig a fonógépek ügyében történt közbenjárása volt. A két tárgy tehát semmiféle kapcsolatban egymással nem áll.

A képviselő ur azt a tételt állítja fel felszólalásában, hogy egy újabb mandátum idejében lehetetlen kitérni a korábbi mandátum idején jennálló inkompatibilitásokra. Hát, t. Ház, én nem tartom helyesnek és megengedhetőnek azt, hogy egy konkrét összeférhetetlenségi ügyből ily kérdések itt nyilvánosan pertraktáltak, (Igaz! Ugy van! balold.) mert ha nyilvánosan pertraktáltak, ez könnyen befolyásolhatja a törvény által alkotott testület, az összeférhetetlenségi bizottság ítéletét. En kölességemnek tartom már most nem a bizottság nevében, de egyéni véleményem gyanánt is kifejezést adni annak, hogy az a tétel, az az axióma, amelyet ő felállított, hogy t. i. az összeférhetetlenségi bizottság nem foglalkozhat már oly inkompatibilitásokkal, melyek a korábbi mandátum ideje alatt követték el, nekülkőzi a törvényes alapot. (Helyesítés bal old.) Felkiáltások jobboldal: (Nem áll!) De nem is lehet ilyen tétel alkotni, mert ez igen veszedelmes volna. (Mozgás jobboldal. Egy hang jobboldal: Ez a veszedelmes tétel!)

Ennek a felfogásnak nemcsak nincs törvényes alapja, de a törvény 26. § a éppen az ellenkezőre mutat. Hivatkozott a t. képviselő ur arra, hogy az összeférhetetlenségi állandó bizottság megszűntette a korábbi bejelentés tárgyát képezett összeférhetetlenséget. A bizottság igenis megszűntette volt az eljárást, megszűntette pedig azért, mert Gyórfy képviselő ur időközben lemondott mandátumáról, tehát nem lehetett ezt az előkészítő munkát folytatni, mert nem volt képviselő, akivel a további tárgyalásokat meg lehetett volna. (Mozgás és ellentmondás jobboldal.) Ezeket akarom röviden válaszolni Gyórfy képviselő urnak. A mentelmi jog szerelméből teljes lehet-

Ott ült a petroleumos lámpa foyított világosságában az a szomorú férfi, akit ma az ajtószőnyeg résén át látott, mellette szomorú sapadtásgal egy deli asszony. A férfi ölében egy szőke kis fiu, az asszony karjai között egy szőke kis lány, — mind a két csöppség alszik.

A cirkuszlány halkán ült le szemközti a csónok esoporlalt. Valami különös nagy szeretettel nézte őket és olyasmint érzett, mintha ő elégtételt szerzett volna nekik, mintha ezek nagyon halásnak volnának iránta.

Szerette őket a jővőkét nagy szeretetével. Hirtelen valaki dühösen kirántotta a várószoba ajtaját.

Ábrahám volt.

Haragos fűrészelget tartott a lomha medve Lilly fele. Az meg felugrott és dühösen sugta: — Takarodjál! Pofonváglak.

Ábrahám csak most vette észre, hogy Lillyn kívül ki vannak még jelen. Eppen a szoba közepén állott a petroleumlámpa alatt. Egy ideig habozott. Félt. És szégyelte magát. Érezte, hogy helyzetét ki kell javítania.

Aztán, mintha Lilly szavait nem is hallotta volna, bátya családjához lépett.

— Jöjjetek vissza, kérlek, — szólott minden zavar nélkül, a világi szuverenitásával.

Férj és feleség boldogan mosolyogtak föl rá, de nem mozdultak meg helyükről, hogy az alvó szőkecségek föl ne ébredjenek. A gyönyörű, deli, sapadt asszony csupa halás alázat volt, amint Zsányi Ábrahámmra féltékintett. Az óriás lehajolt és megcsókolta az asszonynak a gyermek fején nyugvó keztyűjét.

Lillyt pedig egyszerre valami különös keserűség fogta el. Vége volt a szeretetnek.

— Ezek a majmok, — gondolta dühösen, — most azt hiszik, hogy Ábrahám az ő kedvükért jött ki az állomásra.

Lele védelmére kelt a megtámadott feleségnek, de gyűlölte, mihielyest látta, hogy tisztelik.

telten összeférhetlenségi esetet kovácsolni. (Helyesítés balold.) A házszabályok szerint az összeférhetlenségi bíráskodást gyakorolja az összeférhetlenségi állandó bizottság és az összeférhetlenségi időbizottság. Ezen bizottságok tagjait befolyásolni senki sincs jogosítva (Elnék helyesítés balold.) és nem is szabad. A bizottság tagjai leteszik az esküt arra nézve, hogy a törvényt és a házszabályokat megtartják és lekiismeretük és az igazság szerint fognak eljárni. Addig, míg a törvény fennáll és míg a házszabályok fennáll, addig az összeférhetlenségi bizottság semmiféle utasítást el nem fogadhat és senki által magát beolvasoltatni nem engedheti. (Elnék helyesítés balold.) A fennfőző esetben nagy kár volt Gyórfy Gyula urnak felszólalni... (Zaj jobboldal.)

Gajary Géza: Mentelmi esetet mindig bejelenthet.

Heinsoz Hugó: ... mert ha tényleg hibázt, nagyon helyesen van, hogy magát az összeférhetlenségi bíráskodásnak alávesse s nem lehet megengedni, hogy az alól menekülni akarjon. Ha nem hibás, akkor éppen ő re nézve jó alkalom ez, hogy az igazság kiderítessék. (Elnék helyesítés balold.) Helyesítés a közepén. Mozgás a jobboldalon.)

Elnök: T. Ház! Kénytelen vagyok a most felszólalt képviselő ur felszólalásának utolsó részére megjegyezni, hogy az tulment azon a határon, (Ellentmondás balold.) Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) amely címen a felszólalás jogát neki a Ház megadta. A Ház abból kiindulva, hogy csakugyan precedens nélküli eset, hogy valaki egy bizottság eljárásával szemben jelent be mentelmi esetet, a képviselő ur, aki ezt a mentelmi esetet bejelentette, azt a bizottságot meg is támadta, megengedte a képviselő urnak a felszólalást. Azonban a felszólalt képviselő ur beszédének utolsó mondata csakugyan mar mintegy a mentelmi esetek és a mentelmi bejelentésnek bírálata volt. Azt pedig nem engedte meg.

Gyórfy Gyula személyes kérdésben kér szót.
Rakovszky István: A törvény kijelzéséről van szó.

Gyórfy Gyula kijelenti, hogy az állandó összeférhetlenségi bizottságot sérteni nem akarta, csupán felhozta, hogy egy bizottság eljárása üldözéssé is fajult. Különbön amíg ehétség, Rakovszky István til a bizottságban, addig nem tartja kompetensnek azt.

Rakovszky István: Gyórfy Gyula az alatt, míg ügye folyik, nem tesz egyebet, mint gyanúsít. Meggyanúsította a bejelentőt, a bizottságot, most pedig szólóval is ezt teszi. Felháborodással utasítja vissza a gyanúsítást.

Gyórfy Gyula nem akar kitérni a tisztázás alól, sőt rajta lesz, hogy a megtörjenék. A bizottságot sebasem gyanúsította, csak némely tagját. (Nagy zaj balold.)

Rakovszky István: Önmagát gyanúsította meg. (Zaj.)

Elnök: A bizottság egyetlen tagját sem szabad gyanúsítani, valamint a mai esetből semmi precedens sem alkotható arra nézve, hogy mentelmi bejelentés vita tárgyavá tehető. (Helyesítés.)

Legeyel Zoltán indítványozza, hogy a mentelmi bizottság nyolc nap alatt jelentést tegyen.
A Ház többsége elfogadta az indítványt.

(Az indemnity.)

Vanós Gyula: Nem tartozom a t. képviselőház azon tagjai közé, akik felszólalással nagy tudások és tekintélyek alapján hivatva vannak irányt adni a közvélemény alakulásának. Sajnálatlál látom is azt, hogy a felkorbácsolt szenvedélyeket... (Zaj a szélsőoldalon.)

Elnök: Csendet kérek!

Vanós Gyula: ... egy komoly figyelmeztető szó is alig lesz képes már lecsillapítani, és így érzem és tudom azt, hogy az én felszólalásom is a t. ellenzéknek egy gondolkodást, mint eseményt, hidegen hagyandó és nem lesz befolyással a parlament nyugodt politikai életének folyására, de ha mégis felszólalok, teszem ezt képviselői kötelességemből kifolyólag, hazafias aggodalommal lelt lelkem megnyugtatóására hogy egy szemernyivel több tudok járulni a nézetek tisztázásához és talán hozzájárulok egy nyugodtabb vitának megteremtéséhez is. (Halljuk! Halljuk!)

Azt az erős támadást, amelyet önök onnan a tuloldalról a véderő-vita folyamán kifejtettek, én meg tudom érteni és meg tudom magyarázni magamnak azon elvi álláspontjából kifolyólag, amelyet önök és előzőik elfoglaltak a multban és amelyet önök ma is elfoglalnak, és a nemzet követelményeiként idehoz- nak. En az önök politikai véleményének magasosságában, tisztaságában, őnzelményében és hazafias- ságában egy perig sem kétekedtem, sőt törekvés- knek jogosultságát is tiszteltem tartottam, mindaddig, amig az eszközeik, amelyeket önök ezen politikai véleményük érvényesítésére felhasználtak, nem ütöttek össze az ország akotmányával, annak nyugalmával és annak békéjével és az ország törvényes rendjével összhangban voltak, tisztelettel voltam az önök törek- vése iránt mindaddig, amig nem jutottak azon lejtős tere. ahol lépésükkel nem csak a törvényes rendet akarják megsemmisíteni, nem csak a törvényes kormányzás működését akarják megakasztani, de ezzel együtt csapást mérnek az ország közgazdasági fejlődésére... (Felkiáltások a szélsőoldalon: Régen rámenték önök már ezt a csapást! Zaj a szélsőoldalon.)

Elnök (Csenget): T. képviselő urnak múltöz- tasesának a szónokot meghallgatni. (Halljuk! Halljuk!)

Vanós Gyula: ... csapást mérnek az ország politikai és pénzügyi hitelére, szűkölködést és gondot visznek be a család körébe, aggodalomba ejtik ezen ország népességét a haza jövője és sorsa felől és lelelépésükkel odahelyezik ezt az országot is azon értelem népek sorába, akik sem akotmányukkal, sem szabadságukkal élni nem tudnak (Igaz! Ugy van! a

jobboldalon) és akik megérdemlik azt a mesebeli dolgot, hogy golya legyen közöttük a parancsoló, amely először majd az ellenkezőket később pedig az egész társaságot letalja és elemeszté. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Mert tegyük különbséget, t. képviselő- nán, a napirenden lévő javaslatok között. Önök a tul- oldalon elenezték a katonai javaslatokat kezdetben, parlamenti formák között, most pedig már nyilván hirdetik a későhegyre menő ellenállást...

Kubik Béla: Nyitlan! Oszintén!

Vanós Gyula: ... azt hívné, hogy előjuttat- ekként fogják elérni. T. képviselőház! Nem fogok én ma sem a katonai javaslatokkal, sem az obstrukció kérdésével, annak helyesítésével, vagy helytelenítésé- vel foglalkozni csak egyet jegyzek meg, t. képviselő- ház, (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) s ez az, hogy minden erőszakkal amely a törvényes rendet megbontja és nem respektálja (Elnék ellentmondások a szélső- oldalon. Halljuk! Halljuk! jobbold.) már nem is a forradalom de a lázadás jellegűvé bír. (Helyesítés jobbold.) Zaj a szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! jobbold.) és az állam politikai életében csak azon alkotások maradandók és üdvösek, amelyek a béke je- gyében születtek.

Kubik Béla: A nemzet közérzete ellen hozott határozatok talán helyesek? (Zaj a szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! jobbold.)

Elnök: Csendet kérek!

Vanós Gyula: Es önök, t. képviselőtársaim, elveik lenntartásával, azoknak a törvényes határok között való érvényesítésével valószínűleg sokkal több hasznot, sokkal több iudékedést és sokkal több érde- ményt érnek el, vagy értek volna el a multban és fognak elérni a jövőben, mint ezen vehemens táma- dással, amelyet többé nem az éss, hanem csak a szenvedély vezérel. (Ugy van! jobbold.) Ellentmondá- sok a szélsőoldalon és felkiáltások: Az ország érdeke! Halljuk! Halljuk! jobbold.) Ezzel azonban bővebben nem foglalkozom, de felteszem a kérdést: jogos-e, igazságos-e és méltányos-e, még politikai tekintetből is az ellenzék szempontjából helyes-e, ha a t. tuloldal az obstrukció immár átvizsi az indemnitás kérdésre is? En a véderőjavaslat megobstruálása és az indemnitás megobstruálása között semmiféle logikai összefüggést nem találok. Hiába igyekezett ezen logikai rendet valamiképp megmagyarázni legnap felszólalt t. képviselőtársam, Bakonyi Samu, ő maga kénytelen volt bejelenteni, hogy ez nehez kérdés es ha vállalkoztat annak beigazosításra, bizony nem sikerült a logikai összefüggést megtalálni. (Ellentmondások a szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! a jobb- oldalon.)

Gabányi Miklós: Könnyebb volna önöknek Istenhez térni! (Zaj a jobboldalon. Halljuk! Halljuk! Az elnök csenget.)

Vanós Gyula: Ha önök a törvényes rendet teljesen felrognatni nem akarják és ha szívükben a hazafias érzésnek egy picke lángocsakája lobog is még csupán... (Zaj a szélsőoldalon.)

Krasznay Ferenc: Hát mi vezet bennün- ket más!

Vanós Gyula: ... akkor önöknek ezt az in- demnitás megobstruálniok nem szabad és nem lehet. (Ugy van! Ugy van! jobbold.)

Babó Mihály: Tessék csak reánk bizoni!
Vanós Gyula: Es nem szabad belevinni önök- nek az országot egy törvénytelen és alkotmányon kívüli állapotba. (Ellentmondások a szélsőoldalon.) Helyesítés jobbold.)

Babó Mihály: Önök viszik bele a tuloldalra! (Ellentmondások a jobboldalon.)

Vanós Gyula: Bocsnatot kérek, ha önök az alkotmány keretében akarják az elveiket érvényesi- teni, — amit ezt lennen hirdetik — akkor nem lehet, nem szabad az országot egy alkotmányellenes, egy törvénytelen állapotba hozniok, mert hiszen akkor önök alól csuszik ki a talaj, amelyen érvényesíteni akarják elveiket. (Ellentmondások a szélsőoldalon.)

Makkai Zsigmond: Alólunk nem csuszik ki soha!

Vanós Gyula: Es azt mondják önök, hogy a felelősség ezen bekövetkezendő törvénytelen állapot- ért minket, a szabadelvűpártot illeti? Hát ugyan miért?

Madarász József: Azokért a javaslatokért!

Vanós Gyula: Azért talán, mert a kormány a törvény alapján akar kormányozni és önök az eszkö- zöket kivesszik a kezéből!

Rakosi Viktor: A katonai javaslatokat vesszük ki a kezéből!

Vanós Gyula: Talán azért, mert az indemnitás letárgyalása után szintén a törvényes formák között a Ház asztalára letett egy másik javaslat lesz tárgya- landó amelyet önök tárgyalni nem akarnak? Vagy azért talán, mert a törvényes formák között megalko- tott ezen képviselőház, amelyről önök is beismerik, hogy törvényes formák között alakult meg, egy javas- latot akar tárgyalni, amely önöknek nem tetszik, amely- nek tárgyalását önök megengedni nem akarják? (Fel- kiáltások a szélsőoldalon: De az országnak sem tetszik! Odát sem tetszik! Zaj.) Mert ez a többség önök előtt meghajolni, önök előtt térdet-lejt ha- jani nem akar? (Ugy van! Ugy van! a jobboldal- on.) Hát azért vagyunk mi felelősek? Ugyan, ké- rem, tegyük szívrok a kezüket és lehetetlen, hogy álláspontjuk mellett megmaradjanak. (Zaj a szélső- oldalon. Halljuk! Halljuk! jobbold.) Sőt azt mondom, hogy e remek teremnek tőmör falai is, amelyek e kérdésben már annyai hangnak voltak hallgatag tanu, ha élő lényekké változnának, lehetetlen, hogy objektív elbírálás mellett e falak is meg ne mozdulnának arra a következtetésre, amelyet önök ilyen merőven, ilyen erősen állítanak fel, amelyet azonban bizonyítani, igazolni nem tudnak. (Ugy van! Igaz! jobbold.) Itt hirdetik önök élő szóval, t. képviselőtársaim, (Halljuk! Halljuk! jobbold.) hogy ennél a kormánynál tisztés- segesebb a miniszeri székekben még alig jördult meg...

Babó Mihály: A multnak szép dícséret!
Polonyi Géza: Mit szólana ehhez gróf Andrássy Gyula? Mit szól hozzá gróf Szapary Gyula? (Zaj.)
Vancsó Gyula: Önök mondották, t. képviselőtársaim, én csak időzem önöket. És az önök pártjának általában igen tisztelt előnye... (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polonyi Géza: Ez Wekerle Sándorra is áll! (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Elnök: Csendet kérek!

Vancsó Gyula:... Kossuth Ferenc t. képviselőtársam elismerését fejezte ki a kormány működése iránt, sőt majdnem azt mondhatnám, bizodalmanak adott kifejezést a kormány működése iránt. (No! No! a szélsőbaloldalon.) És önök, t. képviselőtársaim, itt nyíltan hirdetik a parlamentben, de személyes találkozásunk alkalmával is mindig azt mondják, hogy ennek a kormányának maradnia kell, (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Helyes! Vönja vissza a katonai javaslatokat!) és annak a bukását az országra nézve is hásonak, veszélyesnek tartanak.

Babó Mihály: Eppen azért olyan erős a mi támadásunk, mert nem személyek ellen irányul! (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Vancsó Gyula: Nos hát, t. képviselőtársaim, ha ez a kormány az önök melegezésére működik és önök nem akarják neki megadni a módot, hogy a kormányzatot az országban tovább folytassa, hol van itt ismét a logika összerágása, hol van a logikai alap? (Élénk helyeslés jobbfelől. Zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kérek! Méltóztassék az ellenvéleményt nyugodtan meghallgatni.

Vancsó Gyula: T. képviselőház! Önöknek, álláspontra hozva kifolyólag, teljesen joguk van ahhoz, hogy ellenézzék az indemnitásnak ellogadását; de már ahhoz, hogy önök ezt az indemnitást meg is állassák, hogy a kormány kezéből kivegyék a gyepelt, ehhez az elmondottak után joguk nincs, vagy ha vindikálják is maguknak e jogot, de mindenesetre számot kell vetniük magukkal, hogy az országot ezáltal milyen körülményekbe, milyen szomorú helyzetbe sodorják. Hiszen ilyen logika mellett Magyarországon valóban az alkotmányos kormányzatnak vége van és többé alkotmányos uton kormányozni nem lehet. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ezután kétféle időben jönnek majd a költészetek!)

Meg fogom magyarázni, hogy igazam van. (Halljuk! Halljuk! jobbról.) Ma megobstruálták önök a katonai javaslatokat. Holnap megobstruálták önök a civilisták. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Természetesen! Hiszen szabadságunkban áll!) Holnapután meg fogják obstruálni. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Ugyan micsoda beszéd ez? Hát nem szabad élnünk szólessi jogunkkal?) a kiegyezési javaslatokat. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) a kisebbség véleményét az országra raeöröszkolni akarva. (Ugy van! Ugy van! jobbról!) hiszen ezt minden párt megteheti, de akkor nem lehet kormányozni és akkor oda utunk, ahol Ausztria volt (Ugy van! Ugy van! jobbról), hogyha a pártok meg nem engedik, hogy az országot alkotmányosan kormányozzák.

És t. képviselőház felvetették-e önök magukban azt a feltétlenül hazafias kérdést, hogy mi fog történni akkor, ha majd a nemzetiségek talán majd a közel jövőben (Egy hang a szélsőbaloldalon: Miért neveltek őket nagygyá?) képezik sérmeik orvoslását hangosan fogják követelni, ugyanezen az uton, amilyen önök haladnak, amely sérmeik pedig mincenek is meg. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Felvetették-e önök ezt a hazafias kérdést szívükben és tudják-e, hogy mi fog akkor bekövetkezni? (Zaj és mozgás a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Én ezt a szomorú képet nem festem tovább, de azt az egyet ajánlom önöknek, hogy tegyék gondolkozás tárgyává ezt is, mert hogy ha azok a nemzetiségek az önök nyomdokaitban fognak haladni akkor az iránt a fejlődés iránt, haladás iránt, amely mindnyájunknak szívén fekszik, önök, uraim, minden reményüket elvesztették ököre.

Barta Odón: A nemzetiségek eddig sem jártak utánunk!

Vancsó Gyula: Majd fognak.

Kubik Béla: Majd önök kitanítják a nemzetiségeket! (Felkiáltások a jobboldalon: Nem kell kitanítás! A példa után indulnak!)

Vancsó Gyula: Végzem beszédemet, mert hiszen hosszasan immorálisan a kérdésem nem akarok, de köztudomású és önök is jól tudják, hogy Ausztriában az alkotmányos élet hosszas éveken keresztül szünetelt éppen az obstrukció következtében.

Barta Odón: Akkor tagadták, hogy szünetel.

Vancsó Gyula: Önök számtalanszor hívatkoztak Ausztriára, ahonnan minden időben minden baj és vesz háramlik reánk, no hát t. képviselőtársaim önök azok közül a rosszak közül, amelyeket ott tapasztaltak, a legrosszabbat, az alkotmányos működésnek mint ként eszközhözhető megakasztását szívesen veték, onnan tanulták el és hozták ide (Igaz! Ugy van! a jobboldalon) hogy belevigyék ezt az országot is a törvénytelen, ádatlan állapotba. Részmérő szívesen hozzájárulok a törvényjavaslatokhoz és megszavazom az indemnitást. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon. A szónokot számosan üdvözik.)

Polonyi Géza: a szélelyek dícséretétl kezd beszédét, majd azt fejtegeti, hogy az obstrukció a katonai javaslatok ellen jogosult. Attár a nemzetipárt tuzióára, mely szerinte nem hozza meg gyümölcsöt. Ez volt az utolsó bizonyítása annak, hogy a 67-es politika szerint legjobb akaratral nem lehet előre vinni az ország ügyét. (Taps a szélsőbaloldalon.) Boldog emekü Horánszky Nándor kénytelen volt megfogadni régi álláspontját a megszavazta a kvótát. (Zaj jobbfelől.)
Rakovszky István: Nem szavazta meg!
Polonyi Géza: Hogy Horánszky miért nem lett belügyminiszter, pedig annak volt jele, azt

nem fejtegeti. De az igaz, hogy Horánszky mint kereskedelemügyi miniszter már első törvényjavaslatával kénytelen volt saát meggyőződéssel ellenétebe jönni. Szél kvótamelessel kezdte kormányzatát s rendszert csinált a felség döntéséből, holott ez csak alkotmányos melegezés híján történhetik meg, akkor is a királyi tekintély s a magyarság rovására. Következett a trónörökös házasságával kapcsolatos örökösödési kérdés. A magyar törvény nem ismer morganatikus házasságot ott az apai és anyai jogok érvényesülnek csak. Kimagasló alkotásokra rámutatni nem tud, haosak a közigazgatás egy-szerűsítését nem említi, mely inkább komplikálja, mint egyszerűíti a közigazgatást. Szalanként szedték ki a bajokat, hogy könnyebben nozzálérhessenek a nemzet téséhez. A horvát utlevéléről beszélni egyáltalában nem akar. Mindössze két javaslat írható a kormány javára. A kivándorlás és a gyermekkérdés rendezése. Azt is szívesen koncedálja, hogy a miniszterelnök alatt a választásoknál a hatalmi erőszak kisebbedett. Elisméri a jóakaratot, de erély is kellett volna hozzá, ez azonban bányított a miniszterelnökből.

Ráter azon állításának bizonyítására, hogy a miniszterelnök az 1889: XXX. t.-c. magyarázásával paktumsgéget követett el. A Bánffy-Badeni-éle kiegyezés nem emelkedett törvényerőre, mert az osztrák császár, aki azokhoz előzőleg hozzájárult, később megengedte, hogy azokat más kabinet módosítsa. A miniszterelnök is belebocsátkozott módosításba, dacára azon kijelentésének, hogy azt tenni nem fogja. Allitom, hogy az új kiegyezés rosszabb, mint aminőt Bánffy kötött.

Szél Kálmán miniszterelnök: Jobb!

Polonyi Géza: Micsoda intézkedés az az új kiegyezésnek, hogy a Magyarországból érkező állatokat az osztrák határon kizárólag osztrák állatorvosok vizsgálják meg? Az 1899: XXX. törvény-cikk elrendeli, hogy az új kereskedelmi szerződés csak 1907-ig köthető meg. A szerződés megkötése előtt új autonóm vámtarifia készüldök. Miután pedig ez nincs meg, szerződést kütiálomokkal kötni most sem lehet. Ilyen állapotok mellett, midőn a többség közigazgatási krízis elé viszi az országot többséguralomról nem lehet szó. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Paktumsgézesnek nyilvánítja azt is, hogy a miniszterelnök az 1907-iki terminst 1912-re toltta ki. Másrészt nem is mondható megkötött kiegyezésnek az, miben Szél és Koerber megállapodtak; mert hiszen Bánffy és Badeni között is volt megállapodás, mégsem lett törvény belőle. Mi akadályozta meg a valutarendezést? Mi akadályozta meg a készpénzes felvételt? Mi akadályozta meg az államadósság konverzió-kérdésének rendezését? A magyar cukortermelésnek Brüsszelben való megvédését? Miért nem csinálja meg a mostani pénzpiac mellett a magyar tömb konverzióját? Melyik obstrukció akadályozta meg ezeket? Melyik az adórellort? 1896 óta a legnagyobb bizonytalanságban áll közigazgatási helyzetünk. A kisebbség várta, hogy a kormány javaslatokkal fog előlenni a viszonyok javítása érdekében. Melyek azok a javaslatok? A civilista-felemlés, a tisztviselők fizetésének emelése, melyet nyomban fog követni a vasuti és megyei tisztviselők fizetésének növekedése. Ezekhez sorakozik az unofemelégek évente hét millió korona költségvetéssel, s az új ügyek, tarakok ismeretlen teherbötlettel. A miniszterelnök modern argonauta, ki mindig utazik, de a gyapjút mindig elveszik az orra elől. (Derültség.) Mindenre vállalkozik. Békíti az osztrákokat, prolóngálja az osztráknak s horvátoknak egyaránt. Gíral a honvédelmi miniszternek, eszkompiált is némelykor. Belső Fejérváry Géza prototipusa a katonai reakciónak. Totófi-talpig gentleman, de nem érzi át, nem ismeri az ország akaratát, csupán a császári akaratot képviseli. (Taps a szélsőbaloldalon.) Itt van Lukács pénzügyminiszter, az ischi kauzula apja, Wlassios, ki nem csinálja meg a katolikus autonómiát. Szomoruan látja, hogy a néppárt is a katonai reakció szolgálatába állott. Gróf Zichy János lehetetlen megoldást proponált. Az obstrukcióról való lemondást a kéteves szolgálat megvalósításához lüzte. Nem kételkedik abban, hogy a miniszterelnök fel fog a ajánlani a kéteves szolgálatot, de abban már kételkedik, hogy újabb terhek nélkül. És éppen ezért reményli, hogy a néppárt vissza fog jönni a harctérre, ahonnan a konopisti szent lélek által megadva, a Gotterhalte hangjai mellett elvonult. Beszél azután az obstrukcióról s állítja, hogy azt elnyomni nem lehet. Különbön is addig, míg szavazás nem volt többség nincs. (Tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Véss József: Bombár Mihály-féle irázis ez!

Polonyi Géza: rámutat arra, hogy Fejérváry választá milyen kevés többséggel veték tudomásul. S ha azok a javaslat ellen szavazának, kik a folyosón a javaslat ellen beszélnek, akkor nem lenne törvény a javaslatból.

Ballagi Géza: Hát szavazunk akkor!

Polonyi Géza: nem mond le arról a reményről, hogy Ballagi kapacitálni fogja; de viszont Ballagit is szeretné kapacitálni. A kormányzat 35 év óta abszolutisztikus s függetlenségi párt nem szünik meg létezés, hogy ezt lerázza a nemzet nyakáról. Szünetet kér.

Elnök: az ülést 10 percre felfüggesztette.

Szünet után

Polonyi Géza: a többség elméletével foglalkozik. Feláhlítja azt a tételt, hogy a többség hatalma a választási rendszer s a választók esetély szíma csökkentés a többség tekintélyét. A többség akaratának teljes kifejtéséhez szükséges az is, hogy homogen legyen, s választóitól megbízhat kapjon valamely javaslat keresztvételére. Már pedig a többség különböző ányalattokból áll. Követők vannak gróf Apponyinak, báró Fejérvárynak, csak Szél Kálmánnak nincsenek. Isekezt az mondotta, hogy arról a többségről nem lehet azt állítani, hogy összekapazkodott. Pedig összekapazkodtak, de nem karon, ha-

nem üstökön. (Derültség.) Az ily többség nem bír diktatóri hatalommal. Szólok hive a minésteit többségnek is, s mivel ilyen nálunk nincs jogos sok esetben az ellenézküdelme. Az obstrukciónak száfele fajtáját ismeri a história. Meghajoltak a csak obstrukció előtt, midőn új kiegyezés kötött a kormány, akkor a magyar obstrukció előtt is meghajolhatnak mert az nemzeti erőből táplálkozik. A Bánffy-obstrukció a nemzeti párt kezdete meg s elfelejtettek a Szapary s a véderő-obstrukcióról? Mienyig eredménytelen végződött. Amerikában egy szenátor megpróbálkozott egy bill megobstruálásával. Nem tudja, miy eredményvel.

Hock János: 42 óráig beszélt, azután kivitték. (Derültség.)

Polonyi Géza: idézi Price angol jogtudós véleményét az obstrukcióról. E szerint jogos az obstrukció az uralkodó korlátlan hatalma ellen, ha az a nemzet érdekei ellen irányul. Jelen esetben pedig kötelessége az ellenézküdelme csak ellet-allani a katonai javaslatnak, hanem oda kell hatnia, hogy a kormány, mely a javaslatot ragaszkodik, többé ne kormányozhasson. A miniszterelnök tudja, hogy a katonai javaslat törvényerőre emelkedését az ellenézküdelme megróttja. Mímó címen rukkolt elő csak az utolsó 14 napon az új indemnitás-javaslatl? Bizonyosan azért, hogy az ellenézküdelme kiharassza. Pedig ez nem fog sikerülni. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) A hadsereg jogalmát illetőleg azt állítja, hogy kis nemzetekre nézve áok a hadsereg. Főleg nálunk, hol a hadsereg nem nemzeti, hanem csak dinasztikus. A nagyhatalmi érdek csak osztrák érdeket szolgál s ellenézküdelmek szerez nekünk. Nem mentés az, hogy újabb költség nem lesz, mert az a delegáció megszavazta. Hát jövöre mit fognak csinálni?

Mánthos Anréi: Jövö évben újra megszavazzuk az unjoncokat! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polonyi: Miből fogják előteremteni az unjoncötletet? A delegáció azon eljárása, hogy megszavazta a költségötletet, mielőtt az unjoncokat a képviselőház megszavazta volna, törvénytelen. Idézi a miniszterelnök beszédét, melyben a miniszterelnök azt mondotta, hogy rövid időn belül számbavehető engedülés nem fog történni a katonai terheken. Mindig tudta szólok, hogy a miniszterelnök szeret reservatio mentalissal élni.

Szél Kálmán miniszterelnök: Tiltakozom az ily állítás ellen!

Polonyi Géza: Nem sértő szándékkal mondtam.

Szél Kálmán miniszterelnök: Ugy is sértés az! Tiltakozom ellene!

Polonyi Géza: Elég volt a magyar nemzet telerme s azért függetlenségi párt elérkezettnek látja az időt, hogy a többséget a 67: XII. t.-c. teljes végrehajtására kényszerítse. Foglalkozik gróf Andrássy Gyula beszédével. Sajnálattal látja, hogy gróf Andrássy leért arról: az utról, melyen a történelem alapján eddig állott. Andrássy azt mondotta, hogy nemzeti becsülettel az önálló magyar hadsereget követelni nem lehet. Szólok nem állítja, hogy a 67-es törvényben a külön magyar hadsereg benn van, de benne van a magyar hadsereg fogalma. Az pedig nem jelenti azt, hogy az unjoncúzás magyar ezredkebe csak Magyarországból történhet. Ilyet gróf Andrássy Gyulának mondani nem lett volna szabad. Hosszasan letegeti a közös védelem lényegét s közöng valmint történelem-ellenesnek minősíti azon állítást, mintha ebből a közös hadügy elmélete volna levezethető. Gróf Andrássy Gyula azt mondja, hogy a felség jogáról fogva celszerű a német szolgálati nyelv. A miniszterelnök is ezt az álláspontot valja.

Szél Kálmán miniszterelnök: Az egységes vezérlénet fogva felségjog a vezénylőti nyelv megállapítása.

Polonyi Géza: Császári abszolutisztikus jog ez. A vezénynyelv nem is tartozik a vezérléthez. Különbben a felségjogok sem gyakorolhatók másképpen, mint alkotmányos uton. S mutassanak egy törvényt vagy rendeletet, mely azt rendel, hogy a hadsereg nyelve német lehet.

Rátkay László: Megszegése a királyi eskünek. (Zaj.)

Elnök: A képviselő urat rendreutasítom.

Rátkay László: Fenntartom, amit mondtam.

Elnök: Másodsor is rendreutasítom a képviselő urat.

Polonyi Géza: Gróf Andrássy azt is állítja, hogy a magyar nyelv a 66-as nemzetiségi törvény miatt sem lehet szolgálati nyelv. Ez a jogszöveg képtelenség s félreértés az 1868-as törvénynek. A függetlenségi párt nemzeti jogok érdekében küzd s éppen ezért követi dobni rá nem lehet. Hosszasan foglalkozik Apponyi memorandumával, melynek feltételeit kiosnyli, a kéteves katonai szolgálatl, Bolgar Ferenc rópirátival, végül pedig kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el. (Zajos taps a szélsőbalon. Az elnöki széklet Daniel Gábor foglalja el.) Szólok jogosnak találja az ellenézküdelme ellentétlást. S a miniszterelnöknek kötelessége volna informálni a koronát, hogy indemnitás mindaddig nem lesz, míg a hadügyi javaslatot vissza nem vonják. Kossuth határozati javaslati nem tartalmaz magálazást a kormányra nézve, mert az még a katonai javaslat visszavonását sem követeli. A függetlenségi párt nem obszerválja meg az eddigi unjoncötletet, valamint nem gördit akadályt az egyéb fontos javaslatok ellen. Hát Szél kisebb ember akarva lenni Bánffyánl? Szüksége van ex-lexre? Vegne tudomásul, hogy amilyen a mosdó, olyan a törökfőző s ne fenyegetsem az ellenézküdelme az alkotmány vesztélyével. Nem íél atól, míg Apponyi a többség táborában ül. De, ha bekevelézik, akkor sem fél tőle. Legfeljebb elmenne a Bimbó-utóca s bocsánatot kérné Bánffytól. S ráimák majd annak idején Szél sirjának tetjára; hogy „Brutus becsületes férfi volt”. Antonius szavával végzi beszédét, hogy: „Temeini jöttem Caesar, nem dicsőm”. Ismételen kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot. (Taps a szélsőbaloldalon.)

(Személyes kérdés.)

Elnök: Gróf Apponyi Albert képviselő urnak személyes kérdésben adtam szót. (Halljuk! Halljuk!) Gróf Apponyi Albert: T. képviselőház! Polónyi Géza képviselő ur beszéde folyamán azt monda rólam, hogy én Jászberényi programbeszédemben úgy nyilatkoztam volna, hogy a katonai terheknek semmiébe emelésébe bele nem egyezem. Polónyi Géza: Csak a paritásról tetszett ott beszélni.

Gróf Apponyi Albert: Kérem, úgy monda a képviselő ur, (Ugy van! Ugy van! a közép.) hogy a katonai terheknek semmiébe emelésébe bele nem fogok egyezni. Ez egy olyan dolog, melyet egyszer minden kommentár nélkül rektifikálni tartozom, mert hiszen hogy is ez az állítás — a képviselő urnak bizonyára jóniszemű tévedése folytán — hitellel talán az országban, ez jelenlegi politikai állásom mellett olyan árnyékok vetne rám, mely az elnöki széken nekem szükséges tekintélyt is csökkentené.

Nem tudom, melyik beszédemre előzött a t. képviselő ur. En ilyen kijelentést, mondhatom, választóim előtt soha nem tettem. Tünetesen a katonai kérdésekről és a katonai terhek telemeléséről nyilatkoztam választóim előtt, a mikor a legutóbbi delegáció alatt a katonai terhek emelésének árnyéka már előre vetődött s akkor a következőket mondtam: „Nyomasztó hangulatot keltenek másfelől a láthatáron miközött katonai tehernövekedések, a melyekre nézve kíváncsom, hogy kívánatos volna, ha minél előbb tudnók, hogy azok miben állnak, hogy mi az, amit az országtól s az ország képviselőitől várnak. Nemely alapvető eszmét azonban már most is megjelölhetünk. En azt hiszem, ha arról van szó, hogy az a véderő, amely veszély esetén a hazát megvédeni képes, a harcoképességnek minden kelendővel ellátásaként, hogy a mi testvéreink, a mi gyermekeink, ha a harmezőre mennek, ne legyenek előre kiszolgáltatva egy jobban fölggyvezett ellenséggel szemben a bizonyos megveretésnek: akkor, t. választóközönség, nincs hazafi, aki habozna, hogy az erre szükséges áldozatokat meghozza és én veleményem szerint a véderő szervezésének módjára vonatkozó közjogi véleménykiütéséggel sem képezhet e tekintetben gátlást, mert más kérdés az, miként szervezzük hadserőnket. E tekintetben a mai közjogi alap ellenfelei előtt nyitva áll az alkotmányos akonak egész tere, nyitva áll a lehetőség, nyitva állnak az eszközök, hogy a nemzet többségét a maguk eszméinek megszerezze. De akármilyen legyen annak a hadserűnek a szervezte közjogi szempontból, kívánom, hogyha a létező, fennálló törvényekbe és nemzeti jogokba ütköznek, bármi legyen az, amit óhajunk, amit kívánunk, amiért alkotmányos eszközökkel küzdünk: az semmiesetre sem lehet célunk, hogy oly véderő-szervezet álljon az országnak rendelkezésére, amely a védelem téren a maga hivatásának megfelelni nem képes.”

A t. képviselőház megengedi, hogy a következő mondatot is felolvassam, (Halljuk! Halljuk!) — nagyon rövid — mert én annak amit akkor mondtam választóim előtt, teljes képét akarom a képviselőház elé tárni, nemcsak azt, a mitet a t. képviselő urnak állításait megerősítenem. Illetőleg megajánolom, hanem azt is, amit ezenkívül ennél az alkalomnál mondtam, mert ezek olyan kötelezettségeket tartalmaznak, amelyeket magamra nézve teljes érvényükben fennállóknak ismerek és mindenkor ismerni fogok. (Olvassa.)

„Ez, t. választóközönség, az érem egyik oldala. Az érem másik oldala azonban azon a megtámadhatatlan igazságon alapul, hogy valamely nemzetnek pénzügyi és közgazdasági teljesítési képessége éppen úgy átláthatatlan határ szab az állandó katonai erőfeszítésnek, mint népességének száma. Valamint egy nemzet, amelynek husz millió polgára van, nem tarthat oly hadserűt, mint egy nemzet, amelynek 40 millió polgára van, éppen úgy egy nemzet, amelynek nemzeti jövedelme — mondjuk — egy milliárd, nem tarthat egy oly hadserűt, mint egy nemzet, amelynek nemzeti jövedelme két milliárd. (Ugy van! a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Es ha mégis arra törekszik, hogy ennek az igazságnak létszerűségeiben gazdasági és pénzügyi erejét túl fejegetse, hát akkor annak mi a következménye? Az, hogy elvérzik, hogy anyagilag tönkre megy békében és amikor aztán a nemzet összes izmainak és összes nemcsak erkölcsi, de anyagi erejének megfeszítésére kerül a sor, hát akkor ezek az előbb már túlfeszített erők, idő előtt felmondják a szolgálatot és a harotéren is kudarcot vall az, aki a gazdasági téren a vereséget előkészíti. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Meg vagyok győződve, t. választóközönség, hogy a mi kormányunk ezen szempont felett is érködni fog; valamint érködni fog a felett is, hogy a véderőben, a közjogi alapon gyökerező nemzeti jogaink, törvényeink alapuló kívánásaink sőt követeleseit megvalósítanak. Es meg vagyok győződve arról, hogy ez a képviselőház is, amelyben az anyagi és erkölcsi függetlenségnek egy igen nagy köteje gyűlt össze, az alkotmányos ellenőrzést a véderőre vonatkozó előterjesztések felett, pártkülönbség nélkül nemcsak az ellenzéken, hanem a kormányparton is ebben a szellemben fogja gyakorolni.”

Felolvastam, t. képviselőház, az egész passzust, amely erre vonatkozik, nehogy bárki engem, midőn önmagamat idézem, egyoldalúsággal vádolhasson. Abban bennfoglalattik éppen ellenkezője annak, amit t. képviselőhársam nekem tulajdonít tudniuk bennfoglalattik az, hogy a védelem téren hozandó nagyobb áldozatoknak lehetőségével és kilitástával ismét számonlaltam és választóim előtt erről beszéltem. (Élnék helyeslés és éljenés a jobboldalon és a középén.)

Ennyit kívántam a t. Ház tudomására hozni. (Zajos helyeslés és éljenés a jobboldal és a középén.)

Polónyi Géza tudomásul veszi a rektifikációt, de másrészt azt ismételn hangsúlyozza, hogy Jászberényben Apponyi a nemzeti jogok érvényesülését követelte.

Elnök a vitát bezárta s az ülés 3 óra 10 perckor véget ért.

BELFÖLD

Fordulat a Győrffy-ügyben. Megírtnak, hogy Győrffy Gyula képviselő az összerfírhételenségi bizottság tegnapi ülésében elvi tiltakozással élt, s az ehhez tett följelentés elutasítását kérte azon az alapon, hogy a följelentésben foglalt állítólagos összerfírhételenségi nem az ő mai mandátumához tapad, mert ő időközben első mandátumáról lemondott, az összerfírhételenségi törvény pedig ilyen esethez nem provoidált. A bizottság tegnap nem vette figyelembe Győrffy Gyula elvi kijelentését, s így Győrffy a képviselőház mai ülésében az esetet, mint mentelmi jogának a Ház bizottsága által történt megsértését, bejelentette a törvényhozásnak. A bejelentést szabály szerint átették a mentelmi bizottsághoz, mely nyolc napon belül jelentést fog tenni a Háznak. Minthogy azonban Győrffy Gyula bejelentése a Ház nyílt ülésében bizonyos diskusszióra adott alkalmat, a folyosó is élénken foglalkozott az esettel. Egyesek úgy találták, hogy az összerfírhételenségi bizottság állásfoglalása semminek sem prejudikál, mert a szűri köteleessége lesz megállapítani, vajjon a konkrét esetben illezkethetik-e a törvény alapján, vagy sem? De mások — és igen hangosan — azt hangzatták, hogy az összerfírhételenségi bizottság egy precedens-esetben túllépte hatáskörét és a maga körében határozta el az eljárás megszüntetését, előbérva az illetékes szűri bármilyen döntésének. Ez a Szentiványi Árpád esete volt, melyben az összerfírhételenségi bizottság egyszerűen azt mondta, hogy mikor Szentiványi az állítólagos összerfírhételenséget elkövette, az összerfírhételenségi törvény, bár megvolt, még életbe nem lépett. Pedig mindenesetre vitás, hogy valamely összerfírhételenségi hol végződik. Szentiványi Árpád például megszavazta a Csorbató megvételéről szóló törvényt, holott az ellene beadott följelentés éppen e vételnél való közbenjárását mondta összerfírhételennék. Akik a folyosón úgy vélekedtek, hogy Győrffy Gyulával szemben a zaklatás jelenségei ismerhetők fel, abból indultak ki, hogy az összerfírhételenségi bizottság a maga alkotta precedenshez akkor maradt volna követeztes, ha Győrffy Gyula összerfírhételenségi esetében is a törvényes alap hiányában szünteti be az eljárást. Minthogy azonban a bizottság, mely egyszer már túllépte hatáskörét, most nem akart magához követeztes maradni, a folyosón vitaközvetítő csoportok felfogása szerint Győrffy Gyula helyesen járt el, mikor ügyét, mint mentelmi jogának megsértését, azonnal bejelentette.

Állami gyermekvédelem. Az állami gyermekmenhelyek szervezésének ügye ismét nagy lépéssel haladt előre. A folyó évre tizennegy állami gyermekmenhely állandó épületének felépítését tervezik, még pedig: Nagyváradon, Szegeden, Debreczenben, Szabadkán, Aradon, Temesvárott, Szombathelyen, Kolozsvárott, Marosvásárhelyen, Rimaszombaton, Pozsonyban, Veszprémben, Kecskeméten és Kassán, ahol a gyermekek eddig bérházakban vannak elhelyezve; eddig öt ily épületre adták ki az építkezési munkát nyilvános árlejtésen és máris nagy megtakarítást eszközölköztek az átlag 235.000 K.-nyi előiránnyal szemben, úgy hogy a megtakarítások révén új épületeket fognak építhetni. Az épületek tervszerint még ez évben tétő alá kerülének s a jövő évben használatba vételének. Nemsokára kinevezik az intézetek részére a gondnokokat és az igazgató-orvosokat is.

A forgalmi főnökségek megszüntetése. A Magyar Államvasutak szervezetében fontos újítást kezdtek meg tegnap. A reform végső célja az eddigi szövvényes ügyvitel megszüntetésével, lehetőleg egyszerűsítéssel a forgalmi igazgatást a M. Á. V. egész halotzatán. Ezt a célt azzal kezdte meg a kereskedelmi minisztérium, hogy eleintén csak a főváros területén, később a vidéken is, fölvesztette a forgalmi főnökségeket. A forgalmi főnökség minden üzletvezetés mellett egész külön hivatalt alkotott. Rendeltetése az állomások ellenőrzése s különösen a vonatok menet-szabályzatának szemmel tartása volt. Mivel ezt a munkát maguk az üzletvezetőségek is teljesítették eddig, a forgalmi főnökségek ilyképpen meddő feladatot végeztek s csak az ügymenet gyorsabb lebonyolításának állottak utjában az állomások és az üzletvezetőségek közt. A budapesti jobbparti üzletvezetés aia rendelt forgalmi főnökséget tegnap már megszüntették s személyzetét az üzletvezetésbe osztották be. Ez a sorsa lesz pár nap alatt a balparti forgalmi főnökségnek is, később pedig

az ország minden forgalmi főnökségének. Egyszerre már most csak azért nem leheteti megszüntetni az összes forgalmi főnökségeket, mert az így beosztás nélküli maradt több száz hivatalnok és állástiszta számára előbb megfelelő alkalmazásról kell gondoskodni. Az egyszerűsítő reform nem fog megállapodni a főnökségeknek bizonyult forgalmi főnökségek megszüntetésével. Hanem már legközelebb fölvesztik a két budapesti üzletvezetését is, a jobbpartit és a balpartit, még pedig abból az okból, mert a M. Á. V. igazgatósága ugyanis Budapesten székelvén, a két fővárosi üzletvezetés munkáját egész kényelmesen elvégezheti maga az igazgatóság is. A fővárosi üzletvezetéségek fölvesztésével Pozsony városnak is teljesíteni fog régi óhajta: kap az ősi koronázó város is végre-valahára vasúti üzletvezetését.

A kivándorlási törvény végrehajtása. Értésülésként szerint a belügyminisztériumban szorgalmasan dolgoznak a kivándorlási szabályozás törvényes intézkedésekkel kapcsolatos végrehajtási rendleteken, amelyeket alkalmasint nemsokára kibocsátanak.

Nemzetiségi harc Aradmegyében. Aradról jelentik a Magyar Távirati Irodának: Aradvármegye mai folytatóság közgyűlésén az állandó választmány azon javaslatát, hogy az újonclétszám felemelése ellen fejrjanak, a román vezérszónokok visszautasítják a trón biztosítása szempontjából. Velics Mihály azt hangsúlyozta, hogy a románok megadják a véradót, noha itt úgy élnek, mint idegenek. Szónok a volt mérsékelt ellenzék támadja, mert 1884-ben a román nemzeti párttal kötött és most kért Janku parazítjának nevezi. Szucsú János szintén a napirendretérést indítványozza. Vátsárhelyi László a volt mérsékelt ellenzéknek nevében szólal fel; a román nemzeti párttal soha sem voltak összekötötésben. Irántuk semmi követezteségük nem volt. Velics és Szucsú izgatottan válaszoltak, mire szavazásra került a sor. A közgyűlés nagy szótöbbséggel elhatározta, hogy az újabb katonai terhek ellen felírnak.

Az obstrukció ellen. Szegárdról jelenti egy táviratnak, hogy Tolnavármegye tegnapi törvényhatósági bizottsági ülésén kilenc szótöbbséggel elhatározta, hogy az obstrukció ellen leiratot intéz a képviselőházhoz.

KÜLFÖLD

Az új olasz külügyminiszter. Morin volt tengerészügyi miniszter, ki Prinetti betegsége alatt hónapokon keresztül vezette a külügyi tárcát s ez idő alatt oly rátermettséget mutatott, hogy szabadkozása ellenére is ő lett a külügyminiszter, 1841-ben született Genóban. Körülbelül ötven éve áll a tengerészet szolgálatában s ebből 20 teljes évet a sük tengeren töltött. Részbe volt 1860-ban az egyházi állam, valamint 1866-ban az Ausztria ellen viselt háboruban. A lissai útközben mint sorhajóhadnagy vett részt és mikor az olasz kormány haditörvényszék elé állította a Tegethoff által legyőzött Pezzano tengerenyot, Morin megsemmisítő vallomása nagy feltűnést keltett. Később a tengerészeti tüzérség igazgatója lett. Mint diplomata is kitüntette magát. A Chile és Peru közötti háboruban körültekintő eljárásával, az Arabi pásza által rendezett egyiptomi lázadás alkalmával pedig bátorsága által tűnt ki, amikor a legnagyobb veszedelem közepette keresztülment a suzi csatornában. Mint szónok sohasem volt nagy lumen. Azelőtt Firenze város képviselője volt, jelenleg pedig a szenátus tagja. A Keletnek alapos ismerője.

A Dreyfus-ügy. Mai lapunkban már közöltük kivonatoln Dreyfus Alfrédnek a francia hadügyminiszterhez, mint a katonai igazságszolgáltatás legfőbb fórumához intézett kérvényét, amelyben a ronnosi prövizójtát kéri messzemenő vizsgálattal együtt. Kérvényét ezekkel a szavakkal vezeti be: „Az 1900. december 17-iki törvény saját kéresemre engem kieresztett az amnesztióból. Ezt a kivételt határozottan azzal indokoltam meg, hogy nyitra akarom tartani magam számára a semmitűzők ajtaját arra, hogy rehabilitálásomat kérhessem. Bátorodom kérni, hogy a vizsgálat rendeltessék el a következő tények alapján... stb.”

A hadügyminiszter — ma éjjel érkezett távirat szerint — Dreyfus kérvényét a mai minisztertanács elé terjesztette s így holnap talán már el is rendelik a reviziót és a vizsgálatot. Mert minden jól arra vall, hogy a francia kormány ezt az ügyet gyorsan akarja tisztázni, tekintettel arra, hogy az igazságot teljes kiderülésre a klerikalizmusnak és a nacionalistáknak alapos veresége lesz. Dreyfus folyamodványa, amelyben a Jaurès által felhozott új tények doigában a vizsgálat megindítását kérte, a nacionalista körökben nagy meglepetést keltett. A Gaulois, az Eclair és Libre Parole

nincs határa, célja az örök végtelenség. Küzdelme nem belátható és nem felfogható terletekért folyik: küzd a küzdelemért, mert a küzdelem lényegének kardinális része!

Azért nem lehet megállapítani és ha igen, legfeljebb egy pillanatra. Erőt merit nemcsak a győzelemből, de a kudarból is.

Es Zepelin léghajójának roncsa nem a halált jelenti, hanem a küzdelem megújulását. Dacra és kitartásra serkenti a többi harcost, mint a csatamezőn elhullott katona a bajtársaknak harci tüzet lobbantja csak még hevesebb lángra.

Pihenj hát békén, Zeppelinnek porba hullott gömbje! Hivatást teljesíts nyugvásoddal is és hivatást teljesíts majd a messi jövendőben is.

Megmaradsz, mint egyik, szemmel látható fázisa a dicsőséges küzdelemnek, melynek diadala új korszakot terem majd az emberiség történetében. Összeszáradt tetemedden áhitattal csüng majd egykoron a győzedelmes utódok tekintete és a porból, mely rád borítja szürke hálóját, mult idők legendáinak virágai fognak fakadni, virágok, melyek nem csak a véres csatamezőn elhullt katonák sírhalmát díszítik, hanem a tudomány bajnokainak és a tudomány Fezdetleges fegyvereinek emlékéit is befödik illatos szirmaikkal.

ra.

Budapest, április 23.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 30 ikán új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kerjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Karlsbadban. Karlsbadból jelentik, hogy a király, aki már esztendőnk óta karlsbadi vizet ivott Ischben is, az idén Karlsbadban fog több hétig tartó kurát használni. Hír szerint május végén érkezik Karlsbadba. Mint Bécsből jelentik, udvari körökben megerősítik azt a hírt, hogy a király orvosai tanácsára Karlsbadba utazik. Végleges megállapodás erre nézve azonban még nem történt. Ezzel szemben bécsi tudósítónk azt jelenti, hogy a király karlsbadi utjáról terjesztett hírek nem felelnek meg a valóságnak. Szó sincs arról, hogy ő felsége a nyáron a karlsbadi kurát fogja használni. A király utazási programja végrelegesen meg van állapítva. Ő felsége legközelebb több napi tartózkodásra Budapestre, illetőleg Gödöllőre utazik, majd Frigyes főherceg leányának esküvőjére visszatér Bécsbe, de az udvari ünnepek lezajlása után ismét Budapestre jön. Junius végén a király nyári tartózkodásra Ischbe utazik. Ezen az utiprogrammon nem fognak változtatni, nincs is reá semmi ok, mert a király kitűnően érzi magát.

— Csavossy Béla napvenaja. Csavossy Béla udvari tanácsos, a képviselőház közszereletben álló háznapját mai névnapja alkalmából a képviselőház tisztikara üdvözölte. A tisztikar nevében Desselffy Arisztid háznapgyi titkár intézett beszédet az ünnepelthez. Csavossy szívvelyesen köszönte meg a tisztikar jókívánatait s kérte, hogy továbbra is tartsák meg szeretetükben.

— XIII. Alfonzo. Madridból megcáfolják azokat a híreket, amelyek Alfonz király egészségi állapotáról az utóbbi időben elterjedtek. A tudósítai rosszakaratú koholmányok mondja az, hogy a királyt olyan baj bánta, amelynek tünetei az orvosoknál aggodalmat okoznak. A király életmódja és működése már maga is megcáfolja a híreszteléseket s nem szorul rá, hogy különösen kímélje magát. Alfonz király nagy buzgósággal teljesíti uralkodói hivatását, naponként fogadja a kabinet tagjait, megbeszéli velük a fontos ügyeket minden részleteiben, anélkül, hogy ekközben a legeszkélyebb társadtság is mutatkoznék rajta. Továbbá naponként a reggeli és esti órákban nagyszámú kihallgatást tart. Akiik találkoznak vele, mindannyian azt állítják, hogy külsője, egész állapota teljesen megnyugtató egészségi állapotról tesz tanúságot. Különben vadászkirándulásokra is jár, mihelyt csak az ideje megengedi, s maga szokott ilyenkor hajítani egy négyesfogatot.

— Kurialak a miniszterelnök. Kérd tolnavármegyei község magyarajai lakosságának népes küldöttsége járt ma Hunyay Odön vezetésével Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternél. Arra kérték a minisztert, hogy régi írásos joguk alapján rendelje el a magyar nyelvű istentiszteleteket és a magyarságnak védelmére állomást a községi népiskolát. A miniszter haszalan készséggel ígérte meg a küldöttségnek,

hogy segíteni fog a magyarságon. A küldöttség, amely Haidas Ferenc és Váradyi Árpád o. püspök, miniszteri osztálytanácsosoknak is előadta kérelmét, lelkesen megénezte a minisztert.

— Tolsztoj. Gróf Tolsztoj Leo, mint egy hozzá közel álló személyiség a *Novoje Vremjának* írja, ismét fő epésségnek örvend. Sokat olvas és jelenleg az *Önéletrajzán* dolgozik. Naponként érkeznek hozzá újságok és könyvek a világ minden részéből és minden iránt érdeklődik, aminek jelentősége van. Nemrégiben baráti körben egy kedves dolgot mondott el *krims* tartózkodásából. Így gazdag amerikai saját yachtján érkezett meg nagyobb társasággal s engedelmet kért arra, hogy a gróftól láthassa, ha csak olyanformán is, hogy társaságával Tolsztoj verandáján elvonul. Amegállapított időben Tolsztoj ki is ült a verandájára és az amerikaiak libasorban elvonultak előtte. Minden a megállapodás szerint folyt le, hanem egyszert csak egy hölgy, a sorban utolsó, megállott és elragadtatva kiáltott föl:

— Tolsztoj Leo, Tolsztoj Leo, az ön összes művei rendkívül hatással voltak reám, de a legjobban tetszett nekem a, a, a...

Nem jutott eszébe a könyv címe, Tolsztojnak pedig, aki meg volt győződve arról, hogy a műveiből egyetlenegy nem ismert az a hölgy, trefálni való kedve támadt. És oda sutt:

— A halott lelkek (Gogol egy műve).

— Ah igen, igen, Tolsztoj Leo, ah igen, éppen ezt gondoltam!...

— Elvezetett a királyné. De megkerült, mindössze az történt, hogy egy estén át rémséges aggodalomban volt a Kvirinán. Margit királynéről, Umberto özvegyéről van szó tudniillik, aki a napokban egy este nem tért vissza a palotájába. A palota személyzete erre pertse az udvarba rohant valami értesülésért, de ott se tudtak semmit arról, hogy hol a királyné? Egy esomó telegramm röpöködött széjjel a vidékre, amelyekre azonban sorra az a válasz érkezett, hogy nem tudnak az özvegy királynéről semmit. Nem látták. Fokozta az aggodalmat az, hogy megtudták, hogy a királyné egy udvarhölgyével délután automobilon kocsizott ki Civita Vecchia felé s manapság, ha csak hall az ember az automobilról, rögtön szerencsétlenségre gondol. — Csakugyan történt is a királynéval egy kis baleset. A várostól öt kilométernyire megpukadt az automobil hasában valami. Hirtelenében nem lehetett rendezkedni a masinát s a királynénak be kellett gyalogolnia a városba. Ott bevárta a Rómába menő gyorsvonatot s teljes inkognitóban egy elsőosztályú kocsiban a kísérő udvarhölgygyel egyetemben Rómába utazott. Ott sikerült úgy belevégynie a tömegbe, hogy nem ismerték föl, s egy barátságos konflis hazaszállította. Hazaérve, rögtön átjzen a fiának meg a menyének, hogy ne aggodjanak, nincs baj. Eppen csak az történt, hogy az ármanys automobil megpukadt az országuton, amint hogy ezt gyakran megcsodálják.

— Kohn érsek és „Rectus”. Prágából még a következőket jelentik az ugynevezett Rectus-ügyről: Az érseki konzisztórium lapja a „Katholische Listy” így emlékezik meg ma a „Rectus-ügyről”: Nem osztjuk a „Rectus” álláspontját, de nem kevésbé kívánjuk mi is a hierarkia és a többi klérus érdekében, hogy erre az ügyre a felelős fátyalát borítsuk. Az ügy a csehországi klérus viszonyait is beienyln. Miért kellett olyan nagy buzgósággal a Rectus-cikk íróját nyomozni és a vélt szerzőt valósággal stábilisan elítélni? Ez a Rectus nem áll egyedül: mögötte Csehországban és Morvaországban nem százan, hanem ezren állanak. Hogy a kritika mértékét túllépte, ezt belátjuk, de azt is belátjuk, hogy nálunk az egyházban sok reform szükséges, amelyeket a cseh papok körében is szükségesnek tartanak. Rectus üldözése helyet jobb lett volna ezekről a reformokról gondoskodni. Ezzel nemcsak ez a Rectus, hanem ezer más Rectus is elnémult volna. De így a többiek olyan nagy számban bujnak elő, mint a hidra fejei.

— A felekezeti tanítók kérdése. A felső-szabolcsi evangélikus református egyházmegye tanítótestülete kéressel fordul a képviselőházhoz. Memoarndumokban előadják a felekezeti tanítószeg sérelmét s végül így összegezik kérésüket:

Be kell ismernie a mélyen tisztelt képviselőháznak, hogy a felekezeti tanítók mellözése a fizetés rendezése alkalmával, a legnagyobb igazságtalanság, amely ha megtörténne, úgy azt a felekezeti tanító, aki iskolájában igazságról mer beszélni, meg kell esapni; mert önmagában bizonyosan érzi családja nyomorúságában és elhagyatottságában minden nap látja, hogy hazudik, mikor igazságról tanít, mert nincs igazság a földön. Mondja ki, illetve emelje törvényre az országgyűlés azt, hogy a felekezeti tanítók fizetése az állami tanítók fizetésével mindenben egyenlőn rendezessék. Ennek kapcsán köldesse az iskola fenntartó hatóságokat és egyházakat is arra, hogy tanítóik fizetését a törvény értelmében rendezzék. Ahol pedig a itt evezekelt szegénységünk miatt nem tehetnek, ott vagy iskolákat adják át az államnak, vagy pedig az államtól kérjék a fizetés kiegészítését.

— Az óbudai plébánosválasztás. Felkértünk a következő nyilatkozat közzétételére:

Alulírottak, akiket az óbudai római katolikus hívek által folyó év január 6-án tartott négyfős határozata azzal bizott meg, hogy főszabandó Szegmüller József plébánosválasztása érdekében működjenek, ama sajnós viszálykodás folytán, mely ezen választás nyomában jár, és ama még sajnósbab megghurooltatás folytán, amelyben a mi már megválasztott plébánosunkat illetik; következőknek nyilatkozatására érezzük magunkat indítatva:

Tudva azt, hogy a plébánosválasztásnál a nem katolikusok is szokták szavazati jogukat gyakorolni, tudva továbbá azt, hogy tisztelt ellenfeleink és a feltebböz urak már is nem egy nem katolikus kapacitáltak, hogy a választásnál velük szavazzanak, igenis megkértünk nem katolikus bizottsági tagokat is arra, hogy az óbudai római katolikus híveknak általános óhaját és az óbudai római katolikus egyház érdekét képviseljék és a választásnál szavazatukkal segítségünk legyenek.

Tettük ezt azért is, mert meg voltunk győződve róla, hogy a hívek általános kérélmé a tisztelt felebbező uraknál süket fülekre találna; tettük továbbá azért, mert a mi tisztelt ellenfeleinkről bátrak voltunk feltételezni, hogy a saját maguk hozta határozatot, mely szerint a plébánosválasztásoknál az illető kerületnek óhaját mérvadó legyen, nem valami nagy lelkiismeretességgel fogják betartani. Amennyiben tehát a nem katolikus bizottsági tag urak az összes hívek vágyának megfelelőleg adták be szavazatukat, azért nem vád, hanem egyenesen köszönet illeti meg őket!

Köszönettel adózunk Vészi Józsefnek is, a kerület képviselőjének, akit pártpolitikai különbség nélkül megkértünk, hogy akciókat támogassa, és aki teljes loyallissal felelt meg eme kérelmünknek. Ismételt sem tettünk egyebet, mint tisztelt ellenfeleink, csak azt az egy szivességet nem tettük meg nekik, hogy — megbukjunk.

Ami teltünk; az óbudai r. k. hívek megbízásából tettük, a felelősséget az egész vonalon elvállaljuk s erős meggyőződésünk, hogy eredményes működésünk által az óbudai róm. kath. egyháznak csak hasznára voltunk.

Az óbudai róm. kath. hívek plébános-jelölő népgyűlésének végrehajtó-bizottsága: Schaffer István, Gernold Mihály, Hásmán Sebestyén, Cristofoli Ede, Kronstein Alajos, Ries Donát, Murányi Imre, Shrinár János, Rácz Ferenc, Zboray Gyula, Birkl István, Szabó József, Schuarczmann Lajos, dr. Botzenharvát János, Ruh Géza, Gebhardt Rezső, Cristofoli Fortunato, Dvorzák Ferenc, Szolnoky László, Kugler, Pfeiffer Antal, Láng György, id. Molnár József, Kämeter Antal; Schaffer Rezső, Wolkenberg Gy., Gebhardt József, Flessler József, Hány Ferenc, Eder Antal, Heuthaler Frigyes, Hásmán József.

— Zendülés. Nagyváradról táviratozzák: Hárán községben a nagyváradai káptalan erdejét felgyújtották. A tüzet a cirkáló csendörök vették észre és a falubelieket felszólították az oltásra. Sokan nem engedelmeskedtek és a csendöröket az iskolába kergették, mire az ajtókat rájuk akarták törni. A csendörök kénytelenek voltak fegyverüket használni és az ostromlók közé lőni. Egy ember meghalt, más sebesülést nem történt. A tümeg erre lecsendesedett és a tüzet eloltotta.

— Egy grófné öngyilkossági kísérlete. Milánóban Belgioio Matild grófné öngyilkossági kísérletet követelt el. Mérget ivott, de a gyorsan előhívott orvos megmentette. A grófné azelőtt Matty Wilson néven fellépett a milánói színházban. Ott ismerte meg gróf Ercole Belgioioso, az alpesi csapatok tartalékos tisztje, el is vette feleségül, de a házasság nem volt boldog, mivel a grófné egy fiatal diákkal viszonyt folytatott. A férj párbajt vívott a diákkal, azután elvált az asszonytól, aki aztán halálra szánta magát kétségbeesésében. A grófné egyik nővére a Tinadi Lorenzo-Ando társulat tagja.

— A Duna-ünnep. Guiner Gyula államtitkár elnökletével tegnap értekezlet volt, amelyen megvitaták, hogy micsoda közbiztonsági intézkedéseket foganatosítsanak. Az értekezleten résztvett gróf Hadik-Barkóczy Endre. Devecs mészaki tanácsos, Boda rendőrkapitány és Reimann Gyula rendezőszéki titkár. Az értekezleten abban állapodtak meg, hogy a Duna-partot az országbázától az elvatorig foglalják le, a budai oldalon pedig az egész Várkert-partot. Megállapították a tribünök helyét s elhatározták, hogy a korzóra 20.000, a Lánchídra 5000, egy hajóra 150—200 jegynek a kiadását engedik meg. Az ünnep rendező bizottság arra kérte a fővárost, hogy a Dunaparton a lák koronáját vágassa le, hogy a tribünöket állíthassák. A tanács a kérelmet elutasította.

— Vasuti baleset. Bécsből jelentik, hogy Limberg állomás mellett az éjszaka egy tehervonat kiskilott s négy kocsit felborult. A vonat személyzetéből egy ember megsebesült. Égerből a vonatok három-négy órai késéssel érkeztek Bécsbe.

— Az újságírás apró kellemetlenségei. Kis vidéki újságoskákról sok jó és rossz vége van forgalomban, olyanformán, mint a vicinális vasutnak megvan a maga egész humoros irodalma. Valamicske hasonlatosság is akad közöttük. Sok vicinális nagyobb méltósággal, mondjuk: nagyképűséggel zörög végig a maga néhány kilométerjén, mint amivel a keleti expressz megfutja a maga szédületes útját. A kis vidéki lapok között is akad olyan, amely a Times hangján beszél s példának okáért Tót-Megyerről vagy Bugósról ad tanácsokat a Bismarckoknak némely fogas kérdés megoldására nézve. Ezek a nagyhatalmi lapocskák, olyanformán, mint amilyen hatalom a nagyhatalmak között San Marino. Vannak azonban a maguk kis viszonyai közül ki nem kívánczok, és szinte naiv kis újságok is. Mi egy esemő évek során át összegyűjtöttük a vidéki lapokból kivágott furcsasággal tapétáztuk ki a szerkesztőség egyik falát. S azok közt olvasható például egy vidéki lapnak az olvasóhoz intézett az az értesítése, hogy a lap megjelenése azért késést egy napot, mert a redakciónak elfogyott a petroleum és a munkaszünet miatt nem lehetett újat hoztatni. Ha a nyomda, tudniillik a község egyetlen nyomdája hurokolódik, az a lapnak egy időre való kimaradását jelenti. Ezeknek a kis újságoskáknak a szerkesztői legnagyobb részben nyugodalmak, megállapodott polgármesterek, akik bizony nem sokat törnek a fejüket azon, hogy hogyan hárihatnák el a lap megjelenésének utjából az akadályokat. Ilyen nyugodalmak urak lehetnek azok a kedélyes német bácsik is, akik egy kis városban Bütowban a *Bütower Zeitungot* roják össze. A Zeitung rendszeren négy oldalon jelenik meg. A múlt kedden azonban csak kétdoldos lapot kaptak az előfizetők. Gondoskodott azonban a redakció arról, hogy ne zúgolódjék a publikum s mindjárt a lap élén ebben a néhány értelmes sorban magyarázta meg a lap terjedelmének hirtelen megesappanását:

Lapunk mai száma a rendesnél felényi terjedelemben jelent meg. Ennek az oka, mint olvasóink könnyen kitalálhatják, az időjárás váratlan zord fordulása. A szerkesztőségéből már pár hete kihordattuk a kályhákat, amit bizonyára mindenki érthetőnek talál. De viszont mindenki érthetőnek fogja találni azt is, hogy ilyen vad hidegben, aminő ránk tört, nem lehet fűtetlen szobában dolgozni. Így is addig irtunk, amíg az újaink megmégmedtek. Olvasóink szives bocsánatát annál is inkább reméljük, mert a hiányzó pár oldalért legközelebbi ünnepi számunkban bőven fogjuk őket kárpótolni.

Az idő egyébként most már európaszerte jobbra fordult s remélhetőleg a bütövi Zeitung következő számát újra négy oldalra nyomtatva kapja meg a publikum.

— Luja hercegné. Drezdából táviratozzák: A Chemnitzer Allgemeiner Zeitung bécsi különös forrásból a következőket közli: A bécsi előkelő társaságban most sokat beszélnek arról, hogy milyen állást fog a volt szász trónörökös né a jövőben elfoglalni. Általában az a nézetet vallják hogy ha Luja hercegné szüleivel kibékül, nincs teljesen kizárva annak az eshetősége, hogy férjével is ki fog békülni. A trónörökös állítólag meglehetősen hajlik erre és ha kell, kész még a trónutódlás jogáról is lemondani. A trónörökös eme értelete volt az oka annak, hogy közte és atyja, a király közt, a György király manifestumában a volt trónörökös nére vonatkozó ismeretes passzus miatt konfliktus támadt. Legközelebb, amikor György király a bécsi udvart megátogatja, Luja trónörökös né ügyét is megbeszéljük. A bajor belügyminisztérium kijelentette, hogy az *aeshachi* kerület anyakönyvvezetője, hol a linaui Toszkána-villa lakszik, Luja hercegné születendő gyermekének anyakönyvi beiktatására nem illetékes.

— Házasság. Dr. Mártonffy Marcol, Mártonfy Márton fia, április hó 30-án, csütörtökön déli 12 óra körül tartja esküvőjét az erzsébetvárosi plébánia-templomban Kelety Palikával, néhai Kelety Gusztáv és özv. Kelety Gusztáv né, Eleméry Izabella leányával.

Bogós Lajos nagyikindai törvényszéki aljegyző jegyet váltott Glocker Ottó kataszteri tőmérnök és neje, született Deák Petronella leányával, Vilmával Egerben.

Brunauer Albert Jász-Arokszállás örök hűségét esküdött övezgy Benkő Gyuláné urnónak.

— Nihilista nők Orsován. Orsováról írják, hogy a galaci gőzhajón tegnap két orosz nő, Ivanoff Alexandra és leánya érkeztek oda, kiknek nem voltak semmiféle igazoló-papirjaik. A hatóság kiballgatta őket és kitűnt, hogy 1899-ben nihilista üzemek miatt Szibériába való száműzetésben itéltek őket, de a toloncuton megszöktek és Romániába menekültek, hinnen újra átadták őket az orosz hatóságoknak. Sikertűnt nekik újra megszöknök és azóta folyton bujdosnak Bukovinában, Magyarországon, Bulgáriában, egyik helyről a másikra, mert mindenütt kiutasítják őket. Orsováról visszasszállították őket Galacra.

— Ninos szükség vásárpénztára. A gazdák, sertéskereskedők és hentesek a minap tartott értekezletükön elhatározták, hogy arra kéri a várost, ne engedjen vásárpénztárt a sertésvásárra. Ha pedig mindenáron meg akarja valósítani az intézményt, annak föllállítását bizza az érdekeltekből alakított szövetkezetre. A kérelmet Tolnay Lajos vezetésével ma küldöttség adta át a polgármesternek. A küldöttség kijelentette, hogy az érdekeltek lemondanak az intézmény föllállításáról, mert a vásárpénztár föntartása évenként átlag kétszáz ezer koronába kerülne, amivel ok nélkül terbelnek a piacot s drágítanak a főváros közlekedését. Arra kérték a polgármestert, mindenáron akadályozza meg a sertésvásáron vásárpénztárnak a föllállítását.

— Zágráb után Varasd. Varasdról jelenti egy telegramm, hogy tegnap este a horvátok tüntetést rendeztek a polgármesternek egy rendelete miatt, amelyvel egy négyülés megtartását nem engedte meg. A csöselék a polgármester háza előtt csoportosult s bevették összes ablakait. A tüntetők közül soknál balta volt. Az ott állomásozó 5. ulánus-erzednek közbe kellett lépnie a rend helyreállítására. A polgármester és a főispán elhagyta a várost. Csáktornáról még két század érkezett a városba, mert a tüntetés ismétlődésétől tartanak. Csáktornáról meg azt jelenti, hogy a Varasd és Csáktornya közötti vasúti pályátettest csendőrség és katonaság tartja megszállva, nehogy a zavargók akár a vasutépítményben, akár a telegrámműhelyekben kárt tehessenek. Az a hír, hogy zágrábi jogászok átjöttek a Muraközbe, hogy igazságnak a magyarság ellen. Ez azonban nemcsak veszedelmes, de valószínűleg nagyon hiábavaló munka is.

— Ostromállapot egy orosz városban. Egy pétevári telegramm jelenti, hogy április 19-ikén és 20-ikán Kisenevben munkaszavargások voltak a zsidók ellen, mely alkalommal 25 ember megöltetett, vagy 75 súlyosan és közel 200 könnyen megsebesült. Az orosz belügyminiszter Kisenev városára s a járásra kihirdette a kisebb ostromállapotot.

— Jótékony adományok. A pesti izraelita hitközség választmányának folyó hó 16-ikán tartott ülésén Kohner Zsigmond udvari tanácsos hitközségi elnök a múlt ülés óta betyartott következő jótékony adományokat jelentette be: Szegénygyámoltás javára: tornyai Schosberger Rezső, néhai Adler Mór családja, Weisz Berthold és Baumgarten Leó 500—500 K., Kornfeld Zsigmond, özv. Semmid Sándorné és özv. dr. Gárdonyi Anáné 400—400 K., Blau Lázár, Brust Dávid és a Pester Lloyd utján 200—200 K., Keppich Lipót és Saborsky Ede 100—100 K., Leopold Rezső, özv. Mannaberg Mihályné, néhai dr. Rába Mihály családja, Földiák Gyula 50—50 K., Frank Adolf 30 K., Krausz Lázár 20 K., Kóvári Armin, Herzman Zsigmond, Goitén Benedek és Brill Ferenc 10—10 K. A kórház javára Pesti hazai első takarékpénztár 600 K., néhai Spitzer Ignác hagyománya 100 K., a Pester Lloyd utján 95 K., Erban S. 50 K., Stahl N. 20 K. A Bródy Adél-gyermekórház javára: a Pester Lloyd utján 515 K., Pesti hazai első takarékpénztár 400 K., a Neues Pester Journal utján 16 K. A fuatvárbáz javára: Pesti hazai első takarékpénztár 400 K. A Talmud Tóra-intézet javára: néhai Spitzer Ignác hagyománya 100 K. Az izraelita sikelemek országos intézete javára: a Pesti hazai első takarékpénztár 400 K., a Pester Lloyd utján 220 K. Szegény gyermekek ruházása javára: a Pester Lloyd utján 25 K. A hitközségi nyugdíjintézet javára: Brust Dávid 100 K. A leányvárbáz javára: Brust Dávid 100 korona.

— Szerencsétlenség a homokbányában. A kbányai Maláta-utca 17. szám alatt lévő homokbányában nagy szerencsétlenség történt ma délután. Gyerekek játszadoztak ott s a leszakadt homokréteg eltemette Kás Rudolf hétéves fiút. Mire a szerencsétlent kiásták a földréteg alól, meghalt. A rendőrség az ügyben megindította a vizsgálatot.

— Elmebeteg rendőrkapitány. Az éjjel egy uriasan öltözött férfi barangolt a főváros utcáin s viselkedésével feltűntést keltett a járőrelok között. Végre is hajtált az Andrásy-ut és Sziv-utca sarkán leült egy padra, ahol folytonos inakozás között, keresztvessékek kalapját vagdosza a földhöz. A rendőrgárát bevitte a lökaptánysághoz, ahol azután Nagy Kálmán rendőrörvos konstátálta, hogy a szerencsétlen elmebeteg s a hipotézis tebelyáda szállítatta. Az elmebeteg Molnár Lajos volt korponai lökaptány, akit mintegy félszáz évvel ezelőt ilgesztettek fel állásától. Molnár a fővárosi államrendőrségnek szolgált mintegy 16 évig s főleg a cselédügyekben volt járatos, amelyet illetőleg több füzetet is adott közre.

— Porcellánhegedű. Drezdában, a sajtó hangversenyé után, amelyben Kubelík is részt vett Schuch főzeneigazgatónál estély volt. A vendégek között volt egy Max Freyer nevű ur, aki nagyon szépen szóló porcellánhegedűt készített, amelyen művészek sikerrel játszottak. Kubelíknak is megmutatták az érdekes hegedűt, s játszott rajta. A hegedű nagyon tetszett neki is, igen kedvezően nyilatkozott róla.

— Játalomjáték. Baumann Károly, a Fővárosi Orfeum népszerű kómikusa május elsőjén Amsterdamban utazik, hogy ott vendégszereljen. Szombaton jutalomjátéka lesz, mikor legjobb szerepét fogja játszani.

— Egy csoda-íróasztal. Egy esztendeig dolgozott egy Reisch Gáspár nevezetű pécsi kaptakészítő a maga nagyon elmés és, tegyük mindjárt hozzá, hogy nagyon praktikus találmányán s most egy másik esztendő óta házal vele kicsi és nagy urakkal, kereskedőkkel, gyárosokkal, hogy kompanistát vagy tőkét keressen a gyártáshoz. S nem talál. — Arra kér, hogy beszéljék el, hogy mi is voltaképpen az ő találmánya. Ilyenformán talán mégis akad valaki Magyarországon aki érdeklődik egy találmány iránt, bár a feltaláló: magyar. — Reisch egy időben, úgy mond, iródat akar nyitni Budapesten. Olyan lokalitást akar bérelni azonban, amiben a hivatalos dolgait is elvégezheti és lakhatik is. Szobát, ami minden legyen. Iroda, hálószoba, ebédlő. Megkonstruált tehát egy íróasztalt, ami némely rugók megnyomása után ágygá válik. Aztán javított a modelljén s mai állapotában ez az igazán tökéletes kis butoradar annyira látványosságzámba megy, hogy Bécsben egy élelmes német pénzért megotgatja. (Persze anélkül, hogy megmondaná, hogy kié a találmány és kié a szabadalom.) Az asztal masszív, szép nagy, butoradar. Hossza száznegyvennyolc, szélessége nyolcvan centiméter. Teteje tölemelhető és festőállványnak használható. Ki is zuható és hat személyre megeríthető. Elöl egyik fiokjában prés van a másolókönyv számára. A másik oldala tüzmentes szekrény, amihez ha csak hozzányúl valaki, csöngetés veri föl a házat. Az asztal egész felső lapja előrehúzható s alatta ruganyos sodronymatracal ott van az ágy. Hátsó felén van mosdószekrény lavórral, ami használat után egy alatta elhelyezhető, szintén az asztalban levő edénybe kifordítható, és zuhany. Ezenkívül éjjeli szekrény. Másfélméteres ágy persze nem volna elég egy felnőtt embernek. Az ágy azonban ugy van megkonstruálva, hogy nyitott állapotában, mikor a matrac ki van felesztve, kényelmesen befekhetik akármicsoda hosszú ember. Az asztal összes fiokjainak zára egy kulcsfordítással csukható és nyitható és pedig bámulatosan egyszerű szerkezettel. — Ez a csoda-íróasztal mégiscsak nem is nagyon drága. Százhatvan forint. Tessék érdeklődni iránta. Hiszen az Amerikából hozták volna, már mindenki lelkesednék, hogy: milyen szép. Számítva arra a csodára, hogy talán mégis akad valaki, aki érdeklődik a találmány iránt, ideírjuk, hogy Reisch Gáspár Erzsébetalája a Zsák-utca 2. számú házában lakik.

— Alkohol-tilalom Abessziniában. A brémai kongresszus diszelnökéül választotta volna Melnik négust, akinek a birodalmában ugyancsak keserves helyzete van az alkohol kedvelőnek. Abessziniából az a hír érkezett, hogy a négus két tábornokát ögosszággal sújtotta, amiért néhány üveg gint és whiskeyt hoztak maguknak. Együttal szigorú hadiparancsot bocsátott ki, amely szigorúan megtiltja a tiszteknek, hogy tartózkodjanak az ilyen italoktól.

— Halálozás. Idősb Fittler Deszö kir. tanácsos, ügyvéd, a tata-útvárosi hitbizományi uradalom jogtanácsosa 1848/49-es hónapjában badnagya volt országgyűlési képviselő, hosszas betegség után 77 éves korában elhunyt. A megholgotulban Fittler Kamill, az iparművészeti iskola igazgatója édesatyját gyászolja.

Dr. Kültán Henrik Ernő hírlapíró, a fővárosi napisaút egyik legöregebb és legérdemesebb munkása, ma 70 éves korában meghalt. Kültán a 70-es évek elején a *Neue Freie Presse* vezérelkírója, az 1876-iki orosz-török háborúban a *Standard* hadi levelezője és 1876-10 haláláig a *Neues Pester Journal* vezérelkírója volt.

Dr. Pigler Lipót, a kereskedelemügyi minisztérium segédigazgatója ma reggel rövid betegség után, 29 éves korában meghalt. Pigler a kereskedelmi minisztériumban hosszabb ideig volt beosztva Sztérfényi József miniszteri tanácsoshoz, betegsége előtt Láng Lajos kereskedelmi miniszter mellett mint másodtitkár működött, ahol nagy közkedveltségnek örvendett. A fiatal elhunyt miniszteri fogalmazót nejeen kívül két gyermeke gyászolja. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Főherceg Sándor-utca 38. szám alatti gyászházban.

E hó 20-ikán meghalt *Le Bidart* Antal szolgalatonkivüli főkonzult. Le Bidart egyike volt az osztrák-magyar konzuli kar legreggibb tagjainak. Tanulmányait az egykori keleti akadémián végezte és már 1856-ban külügyi szolgálatba lépett, 1871-ben főkonzultá nevezte, négy évvel később a moszkvai főkonzultus vezetésével bízott meg. Ebben az állásban rátermetűségével és humánus gondokodásával kivirta teletettségét a hatóságainak megelégedését s nemcsak alárendeltjeinek, hanem a moszkvai osztrák-magyar kolónia tagjainak szeretetét is. Le Bidart 1884-ben vonult nyugalmába.

— Eltűntek. Viegand Fülöp 70 éves magánzó szerdán reggel eltűnt Gergely-utca 23. szám alatt lévő lakásáról. Hozzáátartozói azt hiszik hogy valami balcsért érte. A rendőrség közözi. — E hó 21-én született Dembinszky-utca 33. számú lakásáról eltűnt ifjabb Nagy István, a Wesselenyi-utcai polgári iskola első osztályának tanulója. Osztályfőnöke elcsukta az iskolában s a gyermek félt, hogy ha hazamegy, apa megnyitja. Az eltűnt fia tizenkétféves, csak magyarul beszél, sovány, barna, halavány arcú és sötéték ruha, puha kalap. vörös flanel-ing, fekete harisnya, fűzős-cipő volt rajta.

— **Liga az asszaltbetyárok ellen.** A szabad Amerikában — ugy látszik — szintén sok a szemtelen ifju ur. Az a fajta tudnillik, amely nem az arra rendeltetett helyeken, társaságban, családi körben kóti az ismeretségeit, hanem az utcán. S persze hölgyekkel szemben, akiket valószínűleg ott se tud megvédeni az utca hivatalos tisztességösze, a rendőr. Erre való tekintettel New-York békebírája felhívást tett közzé a sajtóban, amiben felszólította a komolyan és tisztességesen gondolkozó fiatalembereket, hogy alakítsanak ligát az utcán járó-kelő hölgyek védelmére. A morális előnyökön kívül fontos az is, hogy jó ökleik legyen a liga tagjainak. Jelentkezett is ötven fiatalember s ez már elég ahhoz, hogy megalkuljon a liga. Ha új híveket hódít aztán magának, annál jobb. A liga tagjai színes gombot viselnek a kabátjuk legfelső gomblyukában, ott, ahol a mi fiatal uraink az óriás szegfűket hordják. S hogy bizonyosak legyenek abban, hogy ki az a hölgy a sok egyéb hölgy között, aki védelmükre reflektál, felszólították a hölgyeket, hogy varrjanak ugyanilyen gombot a kabátjaikra. — Ezt az igazán szükséges polgárhátszót meg kellene csinálni Budapesten is, mert az utcai betyárkodásban ez a város se marad a többi mögött.

— **A táborsernagy kifosztói.** Bécsből jelentik: Docslalt Alajos tisztiszolga e hónap 15-ikén Vrana Antal cipészesség és Faltin Rajmond péklegény segítségével nagy betőrést követelt el Schmidt táborsernagy lakásán. A három fiatalember nagy csomó drága egyenruhát, fegyvert, értékes külföldi rendjelet és többszáz korona készpénzt vitt magával. A tolvajok a legközelebbi vonattal elutaztak Bécsből, Hulleinél elhagyták a vonatot és arról tanakodtak, hogyan értékesítsék a prédát. Közben azonban Vrana és Faltin arra a gondolatra jutottak, hogy megölik Docslalt és maguknak tartják meg a lopott holmit. Docslalt belökték egy vízzel telt árokból, ahol majdnem megfulladt, és prédájukkal tovább állottak. Docslalt azonban nagynehezen sikerült kivergődnie az árokból. Besietelt Hulleinbe és az ottani csendőröknek elmondott mindent. Azonnal letartóztatták és keresni kezdték a másik két bűntársat, kiket pár órával később egy korcsmában ellógtak. A lopott holmi mind megkerült.

— **Szánkeltedek megnyitó.** Immár szánkeltedszer nyitják meg az idén Rohits—Sauerbrunn világ-hírű fürdőjét. Ez a mult mindennél többet mond. A gyógyhelyek és üdőhelyek között a legelső ez a természet szépségeitől pazarul megáldott fürdő. A beteg ember gyógyulva megy innét el, aki meg üdülés céljából tölt itt néhány hetet, lelejtethetlen emlékekkel távozik. Most egy érdekes prospektusa jelent meg a fürdőnek, amelyet az igazgatóság mindenkinek ingyen megküld.

— **A vihar.** Berlinből jelentik, hogy a rendőrség elzáratta a Vilmos császár-templom környékét mert attól a veszedelemtől kell tartani, hogy a torony nagy kőkeresztje ledől. — **Wildparkban,** Potsdam mellett 300 lát tépet ki a vihar, a királyi kertben 200-at. A vihar tízenyolc naszdótt odalékött a parkhoz s kettő kivételével teljesen tönkrement a valamennyit. — **Marseilleben** is nagy viharok voltak, amelyek óriási károkat okoztak. Az utcák látnyi magasságban elborította a víz. — **Queensland** angol-ausztráliai gyarmatain óriási viharok pusztítottak március végén, amelyről most érkezik csak hír. A vihar a virágzó Townsville városnak egy jó részét elpusztította és számos emberélet is áldozatul esett. Templomok, iskolaépületek és vendégházak romhalmazban hevernek. A nagy városi kórház oldalafa beomlott és maga alá temette a betegeket. Townsville város Brisbane mellett a legfontosabb kikötőhelye Queenslandnak s közvetlen közelében fekszik Ausztrália legdusabb aranymezőinek.

— **Igen szép és évenetes műsor** keretében tartja ma pénteken Baumann Károly a jeles magyar varieté-komikus jutalomjátékát a Fővárosi Orzeumban, melynek tágas nézőtere ma bizonyára meg fog telni. A műsor kiemelkedő részei: *Suppé* örökszép operette *Szép Galathea*, a *Cake walk* és *Apa*. Baumann ma esti magánjelenetében mulatságos új dolgokat fog produkálni, úgy hogy a közönség kitűnően fog szórakozni a mai jutalomjátékon. A Tarka Szinpad, mely óriási sikerrel 50-nél többször adta a Monna Vanna-paródiát szintén újdonságokat mutat be, egy „A kritikát nap” című magyar színré áldozatost bohóságot, mely külföldön több mint 200 előadást ért.

— **Pünkösdi utazások.** Velence—Korin—Athén—Konstantinápoly ióponthaj azon remek utazásnak melyet Propper N. János igazgató ez évi pünkösdi alatt rendez. Az indulás Budapestről május 27. a részint tengeren (első rangú világiáró nagy hajón) részint vasúton (Patras Korinoh) között történi. Európa ezen területén, művészi, földrajzi szempontból egyaránt nevezetes pontjain több napot tölt az utazó társaság, mindenütt a legelső szállodákban lakik s nyer teljes ellátást. Az utazás tartama 3 hét s az év legregebb tavaszi virágzására esik s csaknem teljes biztonságban állhatott, hogy a tenger is nyugodt leund. Jelentkezéseket elfogad mindennemű felvilágosítást nyújt Propper N. J. igazgató, Keleti Utazási Irodá-ja, Budapest, Sándor-utca 30. B. I. emelet.

(x) **Bel- és külföldi orvosi tekintélyek előzeteltel rendelik makacs csusz- és köszvényes betegek részére a Zoltán-féle kemencét,** mert az eredményekben páratlan. Sokszor már néhányszori bedörzsölés teljes gyógyulást eredményez. Ara 2 korona. Zoltán gyógyszerüzében Budapest, V. Sétater-utca és Szabadság-ter sarkán.

Háztetői párbeszéd.

A fecske:

Kivi! Kivitt! Hogy vagy veréb?
Délről érkeztem most meg épp.
Sztrájk van mindenhol, baj nyomor,
A vér, az forr, korg a gyomor,
Veszekszenek a nációk,
Hát még a kongregációk,
Szudánban lenn az angolok,
Ágyu dörog, fegyver ropog,
És hidd meg, majdnem kére mén!
Mindenhól gazdag és szegény
Oh oly jó, békés, csöndes itt...
Hogy vagy veréb? Kivi, kivitt!...

A veréb:

Csirip, csiri! Fecske komám,
Itthon se jobb semmise ám,
Van itthon is baj, millió,
Sztrájk, atak és obstrukció,
Kézzele, lábba verekszenek
Minálunk is az emberek,
Minden nap új harcot terem
Magánhelyen és közteren.
Az egész ország szinte ri,
Fecske komám, csirip csiri!

Együtt:

Kivi, kivitt! Csirip, csiri!
Hát merre kéne szállani,
Ahol a lészüknek csöndesen
Húzódnék meg fán, fészerezen,
Hol soha sincsen kőd, ború,
Sohasem támad háború
Ahol a drága zabszemért,
Nem hullat soha senki vért,
Hol a szellő lágyan dalol...
Van-e ilyen föld valahol?
Ah! oda kéne szállani,
Kivi, kivitt! Csirip, csiri!

N.

FŐVÁROS

(*) **Lónyay grófné palotája.** Lónyay Elemérné tudvalevőleg megvette a Csolnak-utca és Király-lépcső sarkán levő palotát s a mellette fekvő két telket. A grófné palotát akar oda építeni, de nem lehet, mert az ut emelkedése 13—15 százalék. A közmunkatanács a környék rendezésére olyan tervet dolgozott ki, hogy az ut emelkedése legnagyobb részében hétszázalékos s csak egyes helyeken tíz százalék. A mérnöki hivatal e fogadta a közmunkatanács tervét.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Operaház.** Bonci ma este *A sevillai borbélyban* folytatta vendégszereplését és Almavivájáról csupán ismételték mindazt, amit előző fellépései alkalmából bőségesen elmondunk. A kitűnő énekművészt lelkesen ünnepelte a közönség. — *Szojzer* Ionka, aki ezuttal először énekelte Rozinát, a klasszikus szubrett-szakmának ezzel a legnehezebb szerepével szemben érthető trémát érzet. Elfoglaltsága különösen a belépő-áriában (*Hallottam szelid szavát*...) tűnt ki, amelyben első sorban szép organuma érvényesült, de egyszersmind énektechnikájának finomlása is. A fiatal énekesnő mindenesetre sokat tanult. Staccatója, amelyet a természetől kapott ajándékba, szabatos és sok árnyalatra képes, trillája nem eléggé ép és heterogén, azonfelül gutturális, koloraturája pedig nem mutatja mindig a biztos keesség vonalát. Nem egy futamában gyönyörködtünk, de az egész alakításból hiányzott az egyenletesség és a stíl nemessége. A legmagasabb mértéket alkalmazzuk *Szojzer* Ionkára, mert eminens tehetsége szinte megköveteli ezt a megítélést. Ez ensemble a régi erőkből áll, de külön dicserettel kell megemlékeznünk Kornai Richárdról, aki, dacára nagy gyászának — tegnapelőtt temette el édesanyját — énekelte Basilio szerepét, hogy az intézetet műsorváltozástól megkímélje. Renek kabineta-akítása ismét nagy tetszésre talált, kitűnő rágalom-áriájáért pedig nyílt színen is zajos tapsot aralt.

— **Farsang utója.** A Vígsház ma este is minden zugában megtelt a Deutsches Theater második vendégjátékára. Ezuttal a *Rosenmontag* került színpadra, Hartleben „tragédiája a katonatiszt életéből”. Amikor a porosz egyenruhából hemzsegtő darab megjelent a nemzeti színpadon, bőven megirtam róla véleményemet. Magyarra áttűltetve éppenséggel nem tehetett háttást, mert a darab tónusa tel esen lokális. A porosz tisztikar modora, észjárása tükröződik benne; tele van czzal a különös szargonnet, amit jól lefordítani nem lehet; amit csak német eredetiben élvezhet az ember ha ugyan van valami élveznivaló, ebben a porosz specialitásában. A Deutsches Theater ezt a különlegességet híven mutatta be és rendkívül eleven, mulatságos képet adott a porosz garnizon-életéről. A tiszték, hadapródok, önkéntesek és ordonánok egész rajja vonult föl a darab két első felvonásában és a legkisebb szerepő is kitűnően mozgott, kitűnően beszélt. Ez az ensemble a legtekintetesebb legyelem kiolvása. Ilyen diszciplínát csak ott találunk, ahol a színész nagyon intelligens és az igazgató vezető keze nagyon erős. A két első felvonást bravurral dolgozta ki a Deutsches Theater személyzete. Művészi összejátékukban mindenki ószintén gyönyörködtött. A darab második részét, a tragédiát, a Deutsches Theater játéka sem tehető jobbá. Hans Rudorff és Gertrude Reimann kettős öngyilkossága erőszakos, szentimentális, rossz bevégzés. Az *Armány és szerelemben* Ferdinánd és Lujza pusztulása motiválva van. Píatal koruk rajongása és az akadályok legyőzhetetlensége kergeti őket a sir felé. De Hans nem ivott a Werther-féle romantikus szerelem jórásából; Hans a modern porosz hadsereg kántijában kimért Lagerbiert iszogatta; Hans előtt nem állanak fatális akadályok; Hans könnyen segíthetne magán, ha egyszerűen kilépne a hadsereg kötelékéből és a postánál vagy a vasutnál keresne magának tisztességes foglalkozást. Rágalmazott kedvesét szépen feleségül vehetné és boldogan élhetnének holtuk napjáig. Hogy Hans mégsem így tesz, hanem időáldozza magát és kedvesét a militarizmus formáságainak: ez gyáva és ostoba megoldás. Hartleben a *Rosenmontagban* a Simplicissimus kómiikumát olvasztja össze a Schiller-dramák első periódusával; de a sör, a limonád és a vér keveréke kiálthatatlan vegyülék. *Eitner* dunnadó férfiasága még kirívóbbá tette Hans katasztrófáját. Ilyen mohón és esztelenül csak az éretlen ifjúság rohan a halálba. *Lehmann* Elza a legnemesebb egyszerűséggel játszotta Gertrudot, de vérszegény, vékony természetű, szentimentális színésznők jobban illenek ehhez a szerephez, mint ő, aki csupa erő és egészség. Ebben a szerepben a bájos *Heims* Elizát szeretnék volna látni, de *Heims* Elza most lérvével, *Reinhardt*tal együtt nincs a Brahm társulatánál. A katona-típusok ábrázolói közül kitűnő volt *Sauer*, mint Grobhis löhadnagy és *Bassermann*, mint Hoffmann löhadnagy, Hans jellemes barátja. A kereskedelmi tanácsos szerepében *Hofmeister* tűnt ki kedves, diskrét, megnyerő játékkal. (d. e.)

— **A Kínai mézesetek.** A Népszínház angol operettjének, a *Kínai mézesetek*nek harmadik előadása is az utolsó helyig megtelt a Népszínház nézőtere s a lelkes közönség a szereplőket és a karokat is csakugy tapsolta, mint a bemutató alkalmával. E hét minden estéjén a *Kínai mézesetek* van műsoron s *Küry Klára*, *Hegyi Aranka*, *Kápolnay Irén*, *Szirmai Kovács Mihály*, *Nyárai Solymosi* és *Ujvári* zajos ovációkban részesülnek. *Küry Klárának* minden énekszámát és tanárát megismételte a szufolt ház közönsége a *Kápolnay Irén cake-walkja*, amelyet *Kovács* Mihálylyal lejt az első felvonásban, továbbá *Küry Klára* karmesteri imitáció és *Kovács* Mihály aktuális kupléi akkora halást keltenek, hogy az előadás folyamát a tomboló tapsvihar percekig megakasztja.

— **A drótosót.** *Lehár* Ferenc nagy operetteje, *A drótosót* ma is telt házzal vonzott a Magyar Színházba. A zenekart ma először dirigálta *Békéssy* Ferenc karmester, aki *A drótosót*ot betanította. A közönség egész este kacagott. Nagy hatása volt *Szentgyörgyi* Lenke és *Sziklai* Kornél kadriájának s újratátták *Kornai* Berta és *Sziklai cake-walk-paródiáját* is, sokat tapsoltak *Rubos* Árpádnak, *Borosnak*, *Ráthonyinak*, *Guréthnek*, *Sziklainak*, *Szomorinak*, *Jancsó* Valériának és *Ujvárinak*. *A drótosót* a hét minden estéjén színpadon kerül.

— **Krocsányi társulata a Várszínházban.** *Krocsányi* szintársulata holnap pénteken tartja utolsó előadását a *Várszínházban*. Színr kerül *As édes lányka* című szép zenéjű operette, amelynek főszerepét *Perényi* Margit, *F. Kállai* Lujza, *Jámbor* Ilona, *Mihályi*, *Ujvári*, *Izso* és *Gabányi* játszzák. A budai nyári színpad szombati és vasárnapi első előadásaira jegyek már kaphatók a színpad nappali pénztáránál.

— **Prágai színház jubileuma.** A *prágai* német színház három díszelőadással ülte meg a napokban százötven éves fennállásának jubileumát. A színházat még II. József császár alapította.

A Nemzeti Színház bemutatója. Holnap, pénteken mutatják be a *Nemzeti Színházban* Szemere György *Egyenlőség* című négyfelvonásos színművét, amelyből ma délelőtt volt a próba a sajtó meghívott képviselői előtt. Az újdonság a mai társadalmi életből vevő tárgyat és *Török Irma, Szacsavayné, Császár, Mihályfi, Gál, Gyenes, Gabányi, Molnár László és Hetényi* játszanak benne nagyobb szerepet. A hét folyamán még szombaton és vasárnap este is színre kerül az új darab, amely *Szemere Györgynek* első színpadi műve.

W. Krammer Teréz asszony, ki csak nemrég épült föl hosszabb betegségéből s azóta egy új szerepében, a *Varázsviola* Paminájában mutatkozott be a sajtó és a közönség nagy elismerése mellett, az Operaház holnapi *Tannhäuser* előadásán ismét új szerepben lép a közönség elé. A művésznő először fogja ezúttal énekelni *Venus* szerepét, amelyre huzamosabb idő óta nagy ambícióval készült s mely egy év óta a tizenegyedik, magyar szöveggel betanult új szerepe. A többi szerepben *Ney Dávid, Dósyáné, Bróukli, Beck, Pichler, Ney Bernát, Kiss B., Kornai, Payer Margit* működnek közre.

Állandó színház a városligetben. *Feld Zsigmond*, a Városligeti Színkör igazgatója a mult esztendőben tudvalevőleg kérvényt intézett a tanácshoz, amelyben engedelmet kért, hogy a nyári színházat saját költségén állandó színházá alakíthassa át. Az ajánlat szerint az újonnan felépítendő színház is a fővárosé marad, amely viszont *Feld Zsigmond* és örökösai részére 50 esztendőig biztosítaná a színház díjazatlan használatát, továbbá 6 esztendőre előre biztosítaná az évi 12.000 korona szubvenciót. A közoktatásügyi bizottság melegen pártolta a kérelmet, amelyet a tanács is magáévá tett. A dolog a pénzügyi bizottságban rekedt meg amely — mielőtt az ügy érdemére nyilatkozott volna — előzetesen látni óhajtott a kéténdő szerződést. A pénzügyi bizottság holnap délután tartandó ülésében fogja — már a szerződés tervezete alapján — újból tárgyalni *Feld Zsigmond* kérelmét.

A tervezet szerint *Feld* igazgató közelezi magát, hogy a főváros tulajdonát képező városligeti nyári színházat, a főváros által jóváhagyandó tervek szerint és legalább 150.000 korona tényleges beletétellel, legkésőbb 1906. április 15-ig saját költségén állandó színházá alakítja át, s az állandó színházat ugyan csak 1906. április 15-ig meg is nyitja. Minden átalakítás, hozzáépítés és felszerelés rögtön a főváros tulajdonává válik. E feltételek mellett a székesfehérvárosi közönsége az állandó színházat 1906. április 15-étől számított 40 évig *Feld Zsigmondnak* magyar színi-előadások céljára hasznosbérbe adja. *Feld Zsigmond* a színházat általában csak magyarszavú előadások céljára használhatja és köteles a darabok gondos megválasztásával és jó színjáratú erők alkalmazásával oda törekedni, hogy a színház mindenkori a magyar kultúra és józlesség fejlesztésére szolgáló intézet legyen. Az előadásra kerülő darabok megválasztásánál a magyar írók művei figyelembe részesítendőek. A színházban egész éven át kell előadásokat tartani, úgy hogy hetenként legalább 3 előadás legyen. A rendezés szintén három hónapnál tovább nem tarthat. A főváros biztosítja a bérlet, hogy a bérleti időszak első 15 évében a Városligetben másnak színháznyitási engedélyt nem ad. Hasznbérletében a bérlet minden évben két darab huszoros aranyat fizet. Végül a főváros 1906. április 15-től kezdődőleg hat évre évi 12.000 korona segítséget biztosít a bérletnek.

A tanács a szerződést pártolólak terjeszti a pénzügyi-bizottság holnapi ülésére.

Magyar színeszín Bécsben. A bécsi császári *Jubileumi-színház* három évre szerződött *Baán Nelly*-vel, aki több időn át a *Vigszínház*nak is tagja volt. *Baán* kisasszonyt a vigjátéki szubrett-szerepkörre szerződ-tették.

Uránia-színház. A fővárosi színházak egyremásra jubiliának a tavaszi utózetében. Most az *Uránia*ban is lesz jubileum: pénteken adják 25-ször *Egyiptomot, Rák István* poétikus és érdekes darabját. Ez estén érdekes vendége lesz a színháznak *J. Smith* amerikai zsurnaliszta személyében, akit rendkívül meglepett ez a teljesen új irodalmi műfaj, amelyet kizárólag magyar írók teremtettek meg az Uránia-ban.

A berlini Belle Alliance-színház igazgatását május elsejétől ismét *Krausz Bernát*, a berlini magyar kolónia vezetője veszi át. *Krausz*, aki eddig is áldozatkész pártfogója volt a magyar érdekeknek, arra törekszik, hogy a magyar művészetnek új állásában is szolgálatot tegyen.

A Nánai kerület színe vasárnap délután a Népszínházban s *Foltinusz Aurél* e nagyszerű népszínművét új betanulással hozza színre ezúttal a Népszínházban. *Hegyi Árnak* játssza a címszerepét, új lesz a darabban mint *Kreuzer Michel Kovács Mihály* és mint *Kreuzer Sepi Nyárai*; a többi szereposztás változatlan.

A Városligeti Nyári Színházban vasárnap ismét két előadás lesz, felére leszállított helyarák mellett. Délután 4 órakor az „Egy katona története” hatalmas színmű, este 7 órakor a *Két pisztoly, vagy Sobri József* népszínmű kerül előadásra. Jegyeket már délelőtt lehet váltani.

Új Színház. Az *Új Színház* szombaton feliristit *Kövesy Albert* nagyszerű bohózatát, a *Vígceket*, amely annak idején közel száz estén át mulattatta a fővárosi közönséget. A *Vígcekek* főszerepei: *Tábori Frida, Holóczy Iona, Baracsi Rózsa, Halmi Kor-*

nélia, Szalkay Lajos, Virágh Ferenc, Bogó Zsigmond, Kovács Lajos Nagy Jenő, Barathy Rezső, Sz. Nagy Imre és Gyártás Odún játszzák. — Az *Új Színház* műsora a következőképpen változik: Szombaton: *A vígcekek*. Vasárnap délután: *A vice-admirális*. Este: *A vígcekek*. Hétfőn: *Csopó Olga* vendégteljesíttével: *A geleti kis király*.

Egy olasz színművész halála. *Andonban* hírtelen halált halt meg *Florido Vertini*, aki a modern olasz színművészetnek egy jelentős tagja volt. Az elhunyt Budapesten is járt *Novelli* társulatával, amelynek kiváló jellemzője és egyúttal rendezője is volt. *Vertini* hatvan évét élt.

MŰVÉSZET

Az eskü-téri hid szobral. Az eskü-téri hid megerősítési munkálatai befejezésüköz közelednek. A hidfőjárókra úgy a pesti, mint a budai részen nagyméretű szobrokat állítanak. A kereskedelmi minisztériumban az a terv merült föl, hogy a hidfőkre lovas-szobrokat emelnek. Lovasszobrok emelése azonban igen hosszú időbe kerülne, ezenkívül nem is illenék a hid architektúrájához. Egy belvárosi polgár most azt az eszmét vetette föl, hogy a hidfőkre a régi pesti cébekek szimbolizáló alakokat, vagy csoportokat kellene állítani. Így meg lehetne örökíteni a hajósok és a halászköz patronusait is. Illetékes helyen legközelebb döntenek az érdekes terv fölött.

Nemzeti Szalón igazgatósága értesíti a művészeket, hogy a grafikai, rajz- és akvarell-kiállításra a beküldési határidőt e hó 26-ig, vasárnap délután 6 óráig hosszabbította meg. Műveket ez időn túl a Szalón igazgatósága el nem fogad. A zsűri hétfőn délelőtt itéli a beérkezett anyag felett.

EGYESÜLETEK

(A Józsefvárosi Jótékony Nőegyesület) ma délután tartotta az évi rendes közgyűlést *Eöner János* elnöklété alatt. A jelentést *Spannberger* Alajos titkár terjesztette elő s ezerszer az egyesület alapcélja: a szegény tanulókat segítése, ma már nagy tért hódított s a VIII. kerület társadalmának minden rétegére váltva ügyeiknek a nemes cél előmozdítására. Az egyesület főnöklété óta 4697 szegény szegény tanuló látott el teli ruhával, 47.156 korona értékben. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s aztán megválasztotta az eddigi elnökséget. Nőelölők lettek: *Eöner János* és *Visi Imréné*. Elnök: *Berzevicsy Albert*. Ügyész: *Hávis József*. Titkár: *Spannberger* Alajos. Pénztáros: *Dr. Lóner János*. Megválasztottak ezenkívül a számvizsgálókat s a 61 tagból álló választmányt.

(A Magyar Közgazdasági Társaság) április 30-án délután 6 órakor saját helyiségében (IV. Ferenciek-bazára 2. lépcső) tartja meg évi közgyűlést a következő napirenddel: Elnöki megnyitól. *Hieronymi* Károly előadása: Magyarország közgazdasági helyzetéről. Az igazgató-választmány jelentése. A számvizsgálók jelentése az 1902. évi számadásról. A jelen évi költségvetés megállapítása. Az elnökség, a választmány és a számvizsgálók választása. Indítványok.

SPORT

Nemzetközi bajnoki vívóverseny. A Magyar Alléikai Szövetség holnap, pénteken, 25-én (szombaton) és 26-án (vasárnap) rendezendő nemzetközi bajnoki vívóversenyeknek sorrendje: Pénteken délután 5 óratól: I. Termínostés, II. Kardmíválás. Szombaton délután 5 óratól: III. Tör-körvívás. IV. Tör-döntőküzdelem. Mindkét napon a M. A. C. marjitszégi vívóteremben. *Belépődíj* nincs. A sportlepi jegyek (60 fillér) megváltandók. Folytatólak a Vigadóban vasárnap délelőtt 9—1-ig, délután 3—6 óráig: V. Kard-körvívás. Este 7/2 órakor: VI. Kard-döntőküzdelem. Ezt követi: VII. *Zárakadémia*. Belépődíj a versenyre nincs. Megtekintethető az akadémiára váltott jegy díjmentes szelelvnyével. Az akadémiára érvényes jegyek 5 korona, 2 korona és sportjegyek 1 korona, ezek a Vigadóban kaphatók. *A bajnokságot védik: Törrel: 1. Mészáros Ervin* ulánus-hadnagy (M. A. C.) Magyarország törvívó bajnokja az 1900. és 1901. évekre. *2. Akay Alajos* (W. V. C.) Magyarország törvívó bajnokja az 1901. évre. *Karddal: 1. Portelsky László* (M. A. C.) Magyarország kardvívó bajnokja az 1901. évre. *2. Nagy Béla* Magyarország kardvívó bajnokja az 1901. évre. *3. Békessy Béla* honvédszár-íghadnagy Magyarország kardvívó bajnokja az 1902. évre. A versenyek először *minősítésért* vívnak két összejátszástban. Azok, akik 8—12 pontot kaptak, az első osztályba jutnak és résztvesznek a körvívásban. *A körvívásban* 5—8 vívóból álló csoportokat alakítanak, amelyekben mindenki vív mindenkivel. A legtöbb győzelmetaratót 2—2 vívót újabb csoportokba állítják össze. Ezt az eljárást addig folytatják, míg nyolcnál kevesebb vívó marad. Ezek a vívók mérkőznek a *döntő küzdelemben*. A helyezések sorrendje a győzelmek száma szerint történik. Bajnok az lesz, aki a legtöbb győzelmet aratja. Minden mérkőzés négy voltára megy. Az akadémiában minden díjnyertes vívó résztvesz. Az eredmény kihirdetése az akadémián lesz, míg a *díjkiosztás* a *Hungaria* szállóban tartandó banketten. *A tör-versenyben* összesen 14-en vesznek

részt, köztük hat külföldi versenyző: és pedig ketten *Triesztből*, ketten *Bécsből*, egy *Pisából* és egy *Alexandriából*. Továbbá a hazai versenyzők közül heten a M. A. C. tagjai és végül egy vidéki versenyző *Nyiregyházáról*. *A kard-versenyben* 31-en vesznek részt; és pedig 7 a külföldi, vidéki vívóink közül 4, a Fodor-iskolából 6, a Rákossy-iskolából 2, a Santelli-iskolából 2 és a fővárosi vívóklubokból tizen versenyző részt. Tiszteletdíjakat adtak: *József főherceg, József Agost főherceg*, a közoktatásügyi miniszter, a honvédelmi miniszter, a közös hadügy-miniszterium a székesfehérvárosi (kettő), a Parkklub, *Freystätter Jenő* és *Colini Carlo* olasz fegyvergyáros. A külföldi versenyzők ma már csaknem valamennyien megérkeztek és a délután összemérték fegyvereiket jobb vívóink egyenlivelükével. Jóllehet rendkívül erős vívóknak mutatkoztak, mindazonáltal bizalommal nézhetünk a világszerte óriási érdeklődést keltett bajnoki mérkőzés elé, mert jeles bajnok gárdák és vívóink kitűnőbbjei határozatlan felsőbbégek vannak és bizony hisszük, hogy a bajnokság iltthon marad. Tekintettel arra, hogy a versenyzők valamennyien első klasszisu vívók, nagyon bajos közülök a jövőndő bajnokot megjelölni, azonban véleményünk szerint a *törbajnokság* *Mészáros Ervin, Pioneri* és *dr. Harden* között, a *kardbajnokság* pedig *Dr. Nagy Béla, Mészáros Ervin* és *dr. Harden* között fog eldőlni.

B. T. C. — M. U. E. A nemzetközi mérkőzés hosszú sorozata után jövő vasárnapon ismét magyar csapat érdekes küzdelemnek szemlélésében lesz része football köröknek. A Budapesti Torna Club és Magyar Uszó Egyesület melyek kétszer egymás után eldöntetlen eredménnyel mérkőztek, április 26-án mérkőz össze újból erőiket egy döntő küzdelemben. A match vasárnap d. u. 4 órakor fog lefolyni a ssőmőri-utú millenáris versenypályán s ez lesz azon napon az egyedüli elsőosztályú csapatok közti küzdelem.

Bécsi löversenyek.

— Hatodik nap. —

Bécs, április 23.

Ha nagy díj nem is volt programmon, mégis élénk és változatos nap volt ma Bécsben. Volt egy-két meglepetés is, de nagyjából a papíromra érvényesült. A *Bálvány-handicapot* *Limonádé* nyerte, amely így bizonyította, hogy a *Prædixit*ben csak a kedvezőtlen talaj miatt futott rosszul. A részletes eredmény a következő:

I. Nyeretlenség verseny. Díj 2000 korona. Távoltság 1000 méter. *Baró Springer Daiderej* (Lewiss) első, *Péchy A. Reclamé* (Jara) második *Schindler L. Fritzhé* (Bonta) harmadik. Azután *Portás, Tató, Sanyi, Bonaparte*. Totalizátor: 10:96. Helyfoglalások: I. 50: 101. II. 50: 70. III. 50: 119.

II. Handicap. Díj 2000 korona. Távoltság 1300 méter. *Gróf Festetics T. Hamis* (Holmes) első, herceg *Paffy M. Torpedója* (Russel) *Krausz L. Queen's Daughterje* (Slack) holtversenyben második, azután *András, Orbian, G-Dur, Silyán, Baralom, Santos*. Totalizátor: 10: 28. Helyfoglalások: I. 60: 70. Torpedó-ra 92, *Queen's Daughter*-re 85.

III. Eladók verseny. Díj 2000 korona. Távoltság 1100 méter. *Gróf Trauttmansdorff L. Fiszlicsára* (Krousi) első, *Mautner V. Teplaja* (Sonthey) második, *Dreher A. Mangooja* (Slack) harmadik. Azután: *Marietta, Szamóca, Fautrage, Philister, Pityke, Hozí, Olga, Gedacht*. Totalizátor: 10: 50. Helyfoglalások: I. 50: 98. II. 50: 98. III. 50: 263.

IV. Bálvány handicap. Díj 5000 korona. Távoltság 1800 méter. *Miravik P. Limonádé* (Milborn) első, *Krausz L. Ismítje* (Slack) második, *Dreher A. Getrostja* (Cleminson) harmadik; azután *Pusztabiro, Akárhogy, Perlasz, Blockade, Gallium, Aristides, Escamilo, Futótüz, Casanova, Appiaus*. Totalizátor: 10: 100. Helyfoglalások: I. 50: 128, II. 50: 90. III. 50: 106.

V. 1. oszt. eladóverseny. Díj 4000 korona, távoltság 1600 méter. *Gróf Degenfeld J. Camperdovnja* (Russel) első, *gróf Esterházy B. Bolivarja* (Adams) második. Egyedi *L. Puggieroja* (Lewiss) harmadik, azután *Dallos Lány, Schönfeld, Agnes, Aha*. Totalizátor: 10: 39. Helyfoglalások: I. 50: 79. II. 50: 69. III. 50: 86.

VI. Gátverseny. Handicap. Díj 3000 korona. Távoltság 2800 méter. *Dreher A. Bromja* (Huxtable) első, *Baró Murgorja A. Ratkingje* (Sinn) második, *Mr. Witte Pavolinja* (Fejes) harmadik, azután *Balta-vár, Fantassin, Babus*. Totalizátor: 10: 25. Helyfoglalások: I. 50: 67, II. 50: 77.

VII. Akadémiaverseny, handicap. Díj 3000 korona. Távoltság 4000 méter. *Mautner V. Aconit* (Poole) első, *gróf Esterházy L. Gubernator* (Sinn) második, *Mr. Witte Couleer* (Fejes) harmadik. Azután: *Kozma öcsesse, Banda*. Totalizátor: 10: 18. Helyfoglalások: I. 50: 61. II. 50: 74.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A Kuria másodelnökének üdvözlése.** *Üdvözlés* *Bélat*, a Kuria másodelnökét, mai nevenapja alkalmából a Kuria összes bírái üdvözölték. Dicső kiállítású ívet nyújtottak át, amelyet az összes bírák aláírtak.

§§ **Sajtópör egy págermán igazgató ellen.** *Kramer Alvin*, a hírhedt págermán igazgató, aki Temesvárról való kiutasítása óta Bécsben tartózkodik, a mult évben lapjában, a *Deutsches Tagblatt*-ban erősen megtámadta *Herzeg Ferencet* és *Bartha Miklóst*, *Herzeggrófl*, abból az alkalmából, hogy a magyarok által rendez-

zett osaládi Lenau-ünnepen szónokolt, a többi között ezeket írta:

A nyomorult renegátok e legnyomorultabbja akar beszélni a mi nagy költőnk emlékének; nem meggyalázása ez a nagy szellemnek?

Bartha Miklósról pedig egy alkalommal a következőket írta:

Hogyan néznek ki ezek a magyar hősek, elég legyen rá egy példa: Bartha Miklós magyar országgügyi képviselő s az ellenzéki Magyarországnak 20.000 koronáért ellenzéki s ugyanakkor a kormány-párti *Reggeli Újságban* 14.000 koronáért kormánypárti cikketek ír. Persze, kétféle megközelítéssel sok pénzt lehet keresni!

Herezog Ferenc és Bartha Miklós e támadások miatt sajtópört indítottak Kramer Alvin ellen s a két sajtópört tárgyalását mára tűzte ki a temesvári törvényszék. Mint Temesvári táviratozók, a tárgyaláson Bartha Miklós személyesen megjelent. Herezog Ferencet pedig *Dajkovic* temesvári ügyvéd képviselte. A vádlott Kramer Alvin azonban nem jelent meg a tárgyaláson s ezért a bíróság a tárgyalást elhalasztotta s a legközelebbi terminusra elrendelte Kramer Alvin elővezetését.

§§ **Flume Pécsétt.** A tegnapi megkezdett sajtópört, amelyet dr. Kuscher Nándor, a fiúmei autonóm-párt vezére indított *Hegyi Jenő*, a *Magyar Tengerpart* szerkesztője és *Barabás Ábel* hírlapíró ellen, mert lapjában mint a magyarság elkeseredett ellenségét többször megfájdította ma folytatták. A mai tárgyaláson, mint *Pécsről* táviratozók, az elnök Kuscher egy tanuval szemben tegnap használt sértő kifejezések miatt utólag rendreutasította. Azután elrendelte az iratok fölolvastatását. Fölolvasták az autonóm-párti föl-hívását, a podesztának Kuscher hazafias érdemeit igazoló bizonyítványát, a fiúmei bíróság marasztaló ítéletét Kuscher ellen a vilamos-tüntetés idején, Krisztos Iván nyílt levelét Kuscher ellen, amelynek becsületsértő, erős kifejezéseiről Kuscher nem szerzett elégtételt, gróf Szápáry László kormányzó és a kormányosság nyilatkozatát arról, hogy a vádlott szerkesztő mindig a magyarság érdekében hazafiasan működött és rászolgált a magyarság elismerésére. Az iratok fölolvastatása után Kuscher ügyvédje a bizonyítás kiegészítését, tíz tanu beidézését és a célból a fő tárgyalás elhalasztását kérte. dr. Gyenes József alügyész a bizonyítás kiegészítését és a tanuk beidézését a kínos-terhőre fölültesnek mondta. A vádlott védője csatlakozott az ügyész föl-fogásához. Fölültesnek tartja a tanuk beidézését, meri nem a fiúmei polgárság és az egész autonóm-párt, hanem csak Kuscher szereplését támadta a *Magyar Tengerpart*. A bíróság tanácskozára vonult vissza és nemokára kihirdette, hogy Kuscher ügyvédjének kérését elutasítja.

A délutáni tárgyaláson a királyi ügyész kijelentette, hogy a magánpanaszos kérvényeket nem veszi át. *Kuscher ügyvédje*, *Zöld Sándor* hosszabb beszédében iparkodott igazolni, hogy a magánpanaszos nem magyarellenes érzelmű, a tüntetésekben nem vett részt és a vádlottak vagy feltűnési viselkedésből vagy mint revolverszurnalisták támadtak. A közönség zúgással fogadta a megjegyzést és az elnök szigorúan rendreutasította az ügyvédet, aki bocsánatot kért és kijelentette, hogy a vádlottakat tiszteli és sérteni nem akarta.

Toldi Béla, *Hegyi védője* a kihallgatott tanukkal beigazolnak látja, hogy Kuscher volt a magyar-ellenes üzemek mozgatója. Védené hazafias kötelességet teljesített Kuscherrel szemben.

Barabás Ábel is védelmében leleste a fiúmei állapotokat és utalván a nemzetiségi mozgalmak veszedelmére, a védekezésben való részvételre aposztrofálta a magyar bírakat.

A bíróság föl-írói tanácskozás után kihirdelte az ítéletet mely a vádlottakat a rágalmazás és becsületsértés vádjai alól felment. Az indokolás, melyet *Simon József* elnök szóval torlesztett e ő, nagy hatást kellett.

— Ma van — ugymond — elfordulója annak, hogy Mária Terézia Magyarországnak ajándékozta Fiumét. Beigazoltatott a közmondás: „Timeo danaos et dona ferentes.” Magyarország Fiuméra milliókat költött és sajnos, viszonzásul nem kapott egy hatos ára szeretelet sem. Nem tudtuk meggyerni a fiúmeiek vonalmát. Amikor Fiumében magyar leánygyermeketek inzultálnak, mert magyarok, amikor kitépik hajukból a magyarszínű szalagot, amikor magyarokat megvernek, mert nemzeti öltözetben jelennek meg, amikor a nemzeti trikoltort sárba tapossák, amikor három magyar betű miatt utói lázongást támasztanak, akkor a fiúmei magyar újságírók kötelességüket teljesítették, ha a magyarellenes irány vezetőit megfájdították. A kihallgatott tanuk igazolták, hogy Kuscher résztvevő a tüntetésekben, egy a vilamos elleni botránynál, mint a választás utáni tüntetésnél. A bírói ítélet is igazolja az előbbi. Ha talán a panaszoltakat erősebb kifejezésekben tették szóvá Kuscher szereplését, Magyarország jogos közérdekét védte és ez alapon fölmmentendők voltak.

Az indokolás fölolvastatását a hallgatóság lelkesen megéljezte.

A bíróság a magánpanaszost a közel 2000 koronára rugó költségekben elmarasztalta, Kuscher fel-

lebbezett. A tárgyalás után a közönség *Hegyi Jenő* és *Barabás Ábel* a folyosón és az utóan viharos oválólokban részesítette.

Feltűnést kelt, hogy dr. *Mayländer Mihály* expodesta táviratilag elégtételt kéretett a végtárgyalás két tanujától *Garday Viktor* és *Nemény Ödön* ama kijelentések miatt, melyek a fiúmei olasz lapban a pécsi tárgyalásról személyére vonatkozólag megjelentek mint a nevezetteknek állításai. Az olasz lap misztifikálva lett, mert a nevezettek *Mayländer* hazafiságát nem érintették. Az ügyet szombaton intézik el Fiumében.

§§ **Tihanyi Irma.** *Sopronból* jelentik, hogy az ottani törvényszéknek ma kezdtek meg *Tihanyi Irma* bünpörének tárgyalását. *Tihanyi Irma* a bécsi mulatóvilág ismert alakja volt s előkelő ésszekötötteseit arra használta fel, hogy váltókat hamisított és pedig báró *Chlumecky* Lipót nevére 62.000, *Chledovszky* Kázmér nevére 24.000, *Raba Pál* nevére 12.000, *Zamojszki* László és *Ádám* nevére 10.000 koronás váltót. A hamisításokon felül több előkelő bécsi kereskedő és pénzügynököt károsított meg, akiket azzal vezetett tévutra, hogy a lóranu világ több gvallérlóját folytat szerelmi viszonyt s ezek fedezik fényűző életének költségeit. *Tihanyi Irma* 35 éves, bejárta egész Európát, énekel az orfeumokban, játszott a varieték színpadán. Bukarestben egy ízben el is volt zárva, meri *Carola* Cukellától, akivel együtt lépett fel egy bukaresti orfeumban, elloptott egy karperecet. Párisban, Londonban, Bécsben feltűnt szépségével s Bécsben nagy fényűzéssel berendezte a Superben-penziót — ezen a réven ismerkedett meg báró *Chlumecky*-val, akinek házában a penzionátust pazar fényűzéssel berendezte. A kalandos asszony változatos életmódja a törvényszéki tárgyalás során bizonyára sok érdekes kalandot fog nyilvánosságra hozni s a tárgyalás iránt nemcsak Sopronban, de Bécsben is nagy az érdeklődés, úgy hogy a tárgyalási terem zsúfolásig megtelt az érdeklődőkkel.

Sopronból jelentik: A beidéztet 47 tanu közül csak tizen jelentek meg, mire *Szilvassy Márton* védő-ügyvéd a tárgyalás elhalasztását kérte. *Stengel Antal* alügyész ellenzete a tárgyalás elnapolását s e helyett zárt tárgyalás elrendelését kérte. A törvényszék mindkét indítványt elvetette.

Tihanyi Irma, aki elegáns fekete öltözetben igen biztos felépést árukt el, tagadja, hogy őt Bukarestben ékszerlopás miatt megbüntették és tagadja, hogy orfeuménekesnő volt. Ezzel szemben a bukaresti ügyész és neki megküldött fényképen azonnal felismerte *Tihanyi Irmat*, akiről azt állítja, hogy *Melitta* név alatt szenvedte el az ékszerlopásért 2 heti fogházbüntetést. A bukaresti ügyész *Tihanyi Irmanak* az ott készült arcképet is beküldötte a soproni bíróságnak. Vádlott azzal védekezett, hogy ha lopásért megbüntették volna, akkor a saját és nem a színházi névén büntetik meg az embert, holott a Bukarestből érkezett iratokban a *Melitta* név szerepel és bukaresti arképe is privátfelvétel. A tanuk közül *Chrosirsky* lebergi ügyvédet hallgatták ki, aki a vádlottra nézve kedvezően vallott. Az elnök ama kérdésére, hogy mi jogositotta fel a vádlottat arra, hogy báró *Chlumecky* János, *Chledovszky* Károly volt miniszter, *Zamojszki* László és *Ádám* grófok és *Raba Pál* nagybirtokostól váltóalírásokat kérjen, *Tihanyi Irma* zárt ülésben válaszolt. Azt vallotta, hogy a váltókat *Blum* ügynök utján kapta s ő teljes jóhiszemben értékesítette a váltók egy részét. Binu az az ügynök, akit Ausztria és Németország hatóságai hónapokra terjedő kutatás után sem tudtak felteni és akinek létezéséről pozitív tudomása senkinek sincs.

Délután kihallgatták a *Tihanyi*nál szolgálatában állott *Chavanne Louise* párisi nevelőnőt. Ez az egyedüli tanu, aki előtt *Tihanyi Blumról* néha említést tett. Kihallgatták továbbá *Katy* Istvánné nógrád-megyei parasztnő, *Tihanyi* volt szolgálóját, aki elmondta, hogy urnöje levelével kapott utasítások képest fél órán át sétált a városban s aztán visszatért a urnöje által kezébe nyomott levelet adta át a pénzügynöknek úgy, mintha a levelet *Chledovszky* hozta volna. *Tihanyi*, kit a vádlottal szembesítenek, eegáns mosolygallyal jegyezte, hogy a tanu nem emlékezik jól a dologra. Kihallgatták még három bécsi hordárt és báró *Chlumecky* kapusát, akik mind lényegtelen dolgokat mondtak el. A tárgyalást holnap folytatják.

§§ **Megvádlott ipartestületi jegyző.** *Sütők szak-* lapjában *Tatár Dénes* sütősegéd, a szocialista gyűléseknek egyik vezérszónoka, erősen megfájdította a sütő-ipartestület jegyzőjét, *Klemens Sándor*. A támadó cikk tele volt a legerősebb sértésekkel *Klemens* ellen, akiről többek közt azt írta *Tatár*, hogy a katonaságtól éppen nem korrekét dolgai miatt bocsátották el. Mint ipartestületi jegyzőt azzal vádolta, hogy gőgösen, durván bánik a segédekkel s a mestereknek hizeleg, hogy használja legyen belőle. *Klemens* e támadásra sajtópört indított *Tatár Dénes* ellen s az ügyet a budapesti esküdtbírószék tárgyalta ez év elején. Az esküdt-bűnösnek mondták ki *Tatár Dénes* sajtó utján elkövetett becsületsértés vétségében, mire a sajtóbíró-

ság harminc korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlott semmisségi panaszát a Kuria ma elutasította.

§§ **Egy bárókisasszony botránypöre.** Nemrég történt, hogy *Hanau*ban gyermekgyilkosság gyanuja miatt letartóztatott báró *Seckendorff* Emiliát. Azóta a vizsgálat kiderítette a gyermekgyilkosság részleteit és a névtelen feljelentő is megjelent a hanau vizsgálóbíró előtt. Az illető egy lovas, akivel a huszvécs bárónőnek viszonya volt s az nem maradt következmények nélkül. A bárókisasszony ellette láb alól a gyermeket és busásan megvásárolta a lovas hallgatását. Csakhogy ez nem érte be a kapott pénzzel és meg akarta zsarolni a bárónőt, mikor pedig nem kapott több pénzt, feljelentette a gyermekgyilkosságot. Ma kezdődött meg ennek a bünpörnek tárgyalása a hanau esküdtbíró előtt. A tárgyalás városszerű nagy szenzációt keltett. Napok óta ostromolták jegyeiket a törvényszék vezetőjét, de a tárgyalást zárt ajtók mögött kezdték meg. *Seckendorff* Emília bárónő töredelmesen bevallotta, hogy atyjának egy szolgálójával szerelmi viszonya volt s 1902. októberében gyermeke, született. Éjszaka az anyja kastélyának egy másodemeteti ablakából a parkba hajította a gyermeket hogy elterelje magáról a gyanut. Meg is nevezte szerelmest, *Lude* Károlyt, atyjának szolgálóját, aki őt később feljelentette. A tárgyalást ma még nem fejezték be.

§§ **Előlegezett írek.** A budapesti kir. ítélőtábla egyik föllebbviteli tárgyalásán mulatságos incidens történt ma. A vádlott egy vidéki rőtőskereskedő, akit az elsőbírószék vétkes bukásért *kétheti fogházra* ítélte. Föllebbezése folytán az ügy ma a táblához került, ahol a védő, ismervén a tanácselnök lágszivőségét, az érzelmi momentumokat igyekezett különösen „kisdomborítani”. Beszédét így végezte be:

„Nagytekintetű ítélőtábla! Méltóztassék az enyhitő körülmények mérlegelésénél figyelembe venni, hogy a vádlottnak beteg felesége és nyolc gyermeke van. Adjak őt ismét vissza az életnek, a becsületnek munkának családjának, beteg feleségének és hét nevetelen gyermekének!”

Az elnök, akinek arcára már-már kiült a mély megaláztatás, a gyermekek hírtelen meglögyött számának hallatára megráta ősz tejét. Azután bezörgötte a szolgát.

— Küldje be a vádlottat!
A vádlott, aki az ünnepélyes alkalomra legrongyosabb ruháját vette magára, odaállott a tanács elé —
Hány gyermeke van? — kérde tőle az elnök.
— Hat — szót a vádlott. — Il etve... a hetedik után van.

Az elnök erre — a tanács tagjaihoz fordulva — mosolygva jegyezte meg:

— Azért kértem, tekintetes tanács, mert az ügyvéd ur védőbeszédében *íreket jósolt* a vádlott feleségének.

A jószívű elnök mindamellett nem róta terhét a vádlottnak a védő botlását, s hat gyerekre való tekintettel egy *hétre* szállította le a büntetést.

Nyiltér.

Utánvetésre még szállíthatók:
impregnált és nem impregnált

takarmány- répamagot

és pedig

**eckendorfit, oberndorfit,
Mammuthot és olajbogyóalakut.**

Az impregnált répamag tudvalevőleg 4—5 nappal előbb kél, mint a nem impregnált.

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari magkereskedés
BUDAPESTEN.

Minden külön értesítés helyett.

Fájdalomtól megtört szívvel a magunk és az összes gyógyszerök nevét tudatjuk, hogy szépséges kis

EDITH

leányunkat f. évi április hó 23-ik napján délután 2 órakor elszakította fölünk a kereketlen halál.

A drága kis holttestét az új ír. sírkert halottas házából f. é. április hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor temetjük az anyaföldbe. — Budapest, 1903. április 23.

Dr. Tolnai Lipót és neje.

Ki sokat ül

és nincs alkalmuk hosszas séták vagy egyes sport-ágakkal az állati szervek rendszeres működését előmozdítani, annál a rég bevált rohtsi pótolja ezeket. „Tempo-Forrás” borral, „Styria-Forrás” tisztán. Étvágyat, emésztést és anyagcserét előmozdító hatás.

Vizgyógyintézet — a budai Szt.-Lukácsfürdőben

A vizgyógykezelés minden neme, hidegmeleg-gőzkuhany, hőlég-vilamos-fényfürdők, Massape, gyórgymassázás. — Állandó orvosi felügyelet. Prospektusát kívánatra díjmentesen küld a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága.

(Az e rovat alatt közöltettek nem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Prága, április 23. Ma délután kellett volna meg-ejteni a választásokat a kereskedők grémiumában. Jelöltéként németek és csehek álltak szemben. Még a választás megkezdése előtt nagy tumultus támadt, miért is az elnök berendezte a gyűlést.

Loubet Algirban.

Tizi-Ouzou, április 23. Loubet elnök idérkezett és élénken üdvözölték. A kabil főnökhöz intézett beszédében Loubet gratulált nekik mezőgazdaságuk kedvező állásához és kiemelte, hogy a kabil vér minden háboruban francia zászló alatt folyt.

Algir, április 23. Loubet elnök ide visszatért és a Jeanne d'Arc hajóra szállt, hogy Philippevillebe menjen.

Az angol király Nápolyban.

Nápoly, április 23. Az *abruzzói* herceg, a német hercegek és a *branzai* herceg a *Victoria and Albert* yachtra mentek, hogy az angol királyt üdvözöljék. Ezután *Edvárd* király egy katonai küldöttséget fogadott, *Pedotti* tábornok vezetésével, aki a királyt *Viktor Emánuel* király nevében üdvözölte. Este a város és a hajórajok világitást rendeznek és a színházban dísz-előadás lesz, amelyen a királyné, az itt tartózkodó hercegek és a két hajóraj tisztjei is jelen lesznek.

Kereskedelmi szerződések.

Berlin, április 23. A *Frankfurter Zeitung*nak az a közleménye, hogy az orosz-német kereskedelmi szerződés 4 hélen belül létre fog jönni s hogy Ausztria-Magyarországgal és Svájjal is folyamatban vannak a tárgyalások, nem felel meg a tényeknek. Az orosz közvetítőnek berlini tartózkodása a nagykövettel való előzetes tanácskozásokkal függ össze.

Bécs, április 23. A *Piccolo* levelezőjének alkalmá volt báró *Call* kereskedelmi miniszterrel beszélni az Olaszországgal kötendő kereskedelmi szerződésről. Báró *Call* azt mondta a hírlapíróknak, hogy az olasz bor számára a szerződés kedvezményes kikötést fog tartalmazni, amely azonban nemcsak az olasz bortermelőknél fog javára válni, hanem az osztrák bortermelők érdekeinek is meg fog felelni. Ami az Olaszországból való behozatalt érő egyéb vámokat illeti, azoknak egyáltalán nincs semmi életük Olaszország ellen.

A szomáli háború.

London, április 23. *Swane* ezredestávíratotta a hadügyi hivatalnak *Bohottelből*: Egy repülő oszlop, mely e hó 10-en *Cobbe* ezredes parancsnoksága alatt elhagyta *Galadit*, hogy kikutassa a *Valvalá* vezető utat, e hó 17-én súlyos vereséget szenvedett. *Cobbe* ezredes, aki 17-én reggel *Gumburriban* volt, a valvái ferditő ut nagy nehézségei következtében és a vízhiány miatt elhatározta, hogy vizsztat *Galadiba*. Midőn éppen indulni akart, abból az irányból, ahol egy kis csapat állott *Olivey* százados parancsnoksága mellett, fegyvertüzeltést hallott. Ennélfogva reggel 10 órakor *Plunket* ezredes 180 afrikai lövésessel 48 sikkal és 2 maxim-ágyúval *Olivey* felszabadítására küldte, akit azonban tényleg nem is támadtak meg. Háromnegyed 12 órakor ismét heves fegyvertüzeltés hallatszott abból az irányból, ahova *Plunket* vonult. Később menekülők érkeztek, akik kijelentették, hogy *Plunket* veszteségek mellett vereséget szenvedett. További jelentések szerint *Plunket* csapatát 37 ember kivételével teljesen elpusztították, *Plunket* ezredes egy igen erős ellenséges csapat, mely lovasságból és gyalogságból állott, közelből megtámadta. Távol tartotta az ellenséget, ameddig löszere volt, azután négyzetet alakított és szurnyval harcolt. Végül az ellenséges letiporta a négyzetet és a 37 menekülő kivételével mindenkit lemészárolt.

London, április 23. *Cobbe* hadoszlopának a Szomáli-öldön szenvedett veresége alkalmával a hivatalos jelentés szerint 2 maximágyú is elvesztett. *Cobbe*

ezredesnek 220 embere és vagy ezer tevéje van. Azt hiszik, hogy segítség nélkül nem vonulhat vissza, mert az erdős vidéken az ellenség valószínűleg megtámadja. *Manning* tábornok *Gumburriból* *Cobbe* felszabadítására indult.

Aden, április 23. Egy eddig meg nem erősített hír szerint az angol szomáli-öldi expedíció *Nayilodo* mellett, *Siladótól* 40 mérföldnyire egy ütközetben hétszáz embert vesztett és tiz angol tiszt elesett. A szomaliak veszteségéről még nem érkeztek jelentések.

Az angol alsóházról.

London, április 23. Az alsóházban *Ritchie* pénzügyminiszter előterjeszti a költségvetést. Egyebek közt előadja, hogy a délafrikai és khinai háborúk költségei 217 millió font sterlingre rúgnak és az államadósság most 770.778.000 font sterling; de 1903-ban ha incidensek nem jönnek közbe, 694 millióra fog csökkenni. A pénzügyi helyzet tekintetében nincs ok aggodalmakra. A hadsereg és a flotta nagyobbítása dacára a kiadási teher aránylag csekélyebb, mint 40 év előtt. Remélhető, hogy egy vagy két év múlva a hadsereg kiadásait jelentékenyen le lehet szállítani. (Tetszés.) Az erős hajóhad azonban életkérdés ránk nézve. *Cobden* egykor azt mondta, hogy 100.000 fontot fordítana rá, hogy flottánk megtámadhatatlan szupremáciáját fenntartsa. Szerencsére az összes hatalmakkal barátságos viszonyban vagyunk. *Midőn* *Cobden* nyilatkozatát tette; Franciaországra gondolt. Örvendek, hogy a mi helyzetünk egészen más. (Tetszés.) A viszony a két hatalom közt a legszívesebb és reméljük; hogy a kölcsönös tisztelet érzése, mely a két állam lakosságát és kormányait áthatja és amely királyunknak Franciaországban való szíves fogadásának előkészületeiben oly eklatánsul nyilatkozik, évről-évre még erősödni fog.

A bagdadi vasut.

Berlin, április 23. A *Zihui* kereskedelmi miniszter és az anatóliai vasutak igazgatója között a bagdadi vasut építése tárgyában létrejött szerződés föltételei a következők: az engedmény 99 évre szól s ehhez képest az anatóliai vasutak engedmény idejét is meghosszabbítják. Az építés szakaszokban fog történni, amelyek egyenként 100 kilométer kiterjedésűek. Az anatóliai vasutak kötelezik magukat, hogy három hónappal a tervek jóváhagyása után megkezdik az első szakasz építését és két év alatt befejezik azt. Az egész vasutvonalnak 8 év alatt kell elkészülnie. Egyelőre csak egy sínpar épül ki, a másodikat csak akkor készíttik el, ha a kilométerbevétel brutto 30,00 frankot fog elérni.

A finnek megrendszabályozása.

Stockholm, április 23. Az *Astenbladet* jelenti Helsingforsból: Tegnap különböző házkutatások történtek, többek közt *Born* bárónál *Sarolaksban*, *Castren* ügyvédnél és báró *Born* anyjánál *Heisingforsban*. Báró *Born* 30.000 márkás bírság miatt végrehajtották, amelyre azért ítélték el, mivel mint a városi képviselő elnöke az ünnöcozás alkalmával nem hívta egybe a városi képviselőket.

Stockholm, április 23. A *Stockholms Stidningen* jelenti Helsingforsból, hogy gróf *Mannerheim* bankigazgató és *Wolff* R. nagyiparas rendeletet kaplak, hogy két napon belül hagyják el Finnországot.

Nagy fosztogatás.

Lemberg, április 23. *Uhnova* katonai segítség érkezett. A zavarok számos erőszakosságot követtek el, sok boltot szétromboltak; ablakokat, ajtókat és butorokat szétzúztak. Több zsidót bántalmaztak, néhányat súlyosan megsebesítettek. Az a hír, hogy valakit megölték, nem való.

Köszöndéskészítési távirat.

New-York, április 23. (Terményárak.) (Zárlat.)
Gyapot: New-Yorkban helyben 10,40 (10,45). Áprilisra 10,18 (10,23). *Juliusa* 9,82 (9,89). *New-Orleansban* helyben 10.— (10.—). — *Petroleum*: *Stand white* New-Yorkban 8,35 (8,35). *Stand white* *Philadelphában* 8,30 (8,30). *Raffined in Cases* 10,50 (10,50). *Credit* *Balances at Oil City* 1,50 (1,50). — *Zsír*: *Western steam* 10,20 (10,25). *Rohe és Brothers* 10,30 (10,45). — *Tengeri irányzata* állandó. — *Áprilisra* —.— (—.—). — *Májusra* 58,5% (58,5%). — *Juliusa* 51,5% (50,5%). — *Busa* irányzata állandó. — *Piros* ószi helyben 84.— (82,5%). — *Ápr.-ra* —.— (—.—). — *Májusra* 81,7% (81,7%). — *Juliusa* 77,5% (76,7%). — *Szept.-re* 74,5% (74,5%). — *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1,5% (1,5%). — *Kávé*: *laír Rio* 7. sz. 5,5% (5,5%). — *Áprilisra* 8,65 (8,70). *Juliusa* 3,90 (4.—). — *Lasst*: *Spring Wheat* *clears* 8 05—3,10 (8,05—8,10). *Cukur*: 8,5% (8,5%). *Os*: 29,75—29,90 (29,59—29,70). — *Rés*: 15.——15,25 (15.——15,25). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, április 23. (Terményárak.) (Zárlat.)
Busa irányzata állandó. — *Máj.-ra* 78,5% (77,5%). — *Juliusa* 78.— (72,5%). — *Tengeri irányzata* állandó.

— *Máj.-ra* 44,5% (44,5%). — *Zsír*: *Máj.-ra* 9,70 (9,80) *Jul.-ra* 9,65 (9,72). — *Szalonna* *short clear* 10,18 (10,18) — *Sertésbús*: *Juliusra* 17,42 (17,42). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Alkonyat.

Felegyek a hegyre. Spápad rózsaszínben
A párázat közt áldozik a nap,
A sugárkéve egyre halványabb
S az orom egyre magasabb!

Hűs szellő támad! Ott alatt a mélyben
Csitulni kezd az élet moraja,
Csak halk zsongás tör fel a magasba
És itt az is — harmonia!

És idefőnn az élet nem is élet,
Csak végtelen, nagy, csöndes nyugalom!
Beléolvadva hamvas, szűzi égbe
Sötétben alszik a falomb!

S míg békés fényvel, álmagag mosolygól
A csillagok kigyútnak idefenn,
A nap fáklyája egészen kilobban
S réam borul a végtelen!

Juhász Gyula.

+ **Vasutasok Miatyánkja.** A miniszternek nagy hatalom van a kezében, sok embernek segíthet a sorsán. A vasutasok is tőle várnak minden jót, ő hozzá fohászoknak egy tréfás Miatyánkban, amely a vasutasok lapjában, a *Szárnyaskerékben* jelent meg *Dobray* Kálmán tollából. A vasutasok derűs Miatyánkja így hangzik:

Miatyánk, ki vagy ott fenn a bársonyszékbe!
Tekints le már egyszerre a vasutas népre.
Szenteltessek meg a mindig égő neved
S az igazság utján haladjon szekered.
Jöjjön el, legyen meg már a te országod,
Ahol szent ügyünket törvény elé tárod.
Miképp ott fenn Pesten, úgy itt a vidéken
Sok szegény vasutas majd meghalunk éhen.
Add meg, uram, nekünk a mi kenyérünket:
Javítsd meg mielőbb a fizetésünket.
Bocsásd meg vagy egyszer a mi bűneinket
S adj nekünk évente rendszeres szüneteket.
Ne vigy, uram, minket el a kísértetek
Avval, hogy nyugdíjunk legyen felemelve,
Sőt szabadságát meg a sok levonástól
És ünnepnapokon a néhez munkától.
Mert tied a vasut s annak tenger népe,
A kik rászólgálnak a száraz kenyérre.
Dicso! lesz a neved most és mindörökké,
Ha figyelmet fordítasz megélhetésünkre.

+ **A dió.** Egy dr. *Munoz* nevű spanyol orvos a diónak igen érdekes és az orvosi tudományban nagyon hasznavehető tulajdonságát fedezte fel. A dióban, írja a spanyol tudós, zsiradék, szénhidrát, cellulóze, víz van, de egy más, sajátos anyag is van benne, amelynek a hatása a gyümölcs élvézete után érdekes és igen határozott módon nyilvánul. Ha az egészséges ember huzamosabb időn át minden ebéd és vacsora után megiszik nyolc diót, bőrének vértartalma határozottan nagyobb lesz. Az arca rózsás színt kap, az ajka pirossága élénkebb lesz. Ha az adagot fokozzák, nem ritkán orrvérzés következik be, a szív működése pedig észrevehetően erősödik, verése élénkebb és energikusabb lesz. Tulságba vinni a dióevést azonban nem jó, mert ilyen esetben vértelulást, nagy forróságot és szédülést is okozhat. A spanyol tudós, aki a diónak ezt a tulajdonságát hatvan emberen próbálta ki, teljesen beigazoltak mondja a maga fölledezését és az eredményéről levonja a következtetést is. A diókúra e szerint kitűnő hatással lehet olyan emberek egészségére, akiknek a baját vértelenség okozza, ellenben nem szabad diót ennie olyan embernek, akinek sok a vére, vagy akármilyen gyuladásban szenved. Tüdőbajos ember testének hőmérsékletét a dióevés nagy mértékben emeli.

+ **Ay anyák klubja.** A new-yorki nők *Mothers Birthday Club of America* nével humanus egyesületet alakítottak, amelynek az lesz a célja, hogy minden anyát, aki a klubnak tagja, telemes összeggel jutalmazzon meg, mikor gyermeke születik. Ez az összeg kétszáz és hatszáz dollár közt váltakozik. Az egyesület tagjai belépésük alkalmával öt dollár belépési és negyedévenként egy dollár tagsági díjat fizetnek, ezenkívül a különböző állásuk tagok közt arányosan elosztott összeget fizetnek, ha a klub valamelyik tagjának gyermeke születik: A *New-York Herald* megjegyzi, hogy ez az igazi életbiztosítási egyesület, mert más egyesületek, amelyek ezt a nevet viselik, valójában csak halálesetre biztosítanak.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Duna-gőzhajózási társaság. A nyári menetrend május 1-én lép érvénybe. A nyári menetrend szerint a postahajók Passau—Linz—Bécs—Budapest között, naponta Budapest—Zimony—Belgrad—Orsova—Turn-Severin—Galacz között (átszállás nélkül) hetenként háromszor közlekednek. Továbbá személyszállító hajók közlekednek naponta: Budapest—Kalocsa—Mohács között; hetenként háromszor: vegyes szolgálatban Sziged—Títel—Zimony között; Belgrad—Schabac, Belgrad—Dubrovica és Galacz—Tulcia között.

Sorsolás. A magyar földterhementesítési 4%-os adómentes kötvényeknek rendes téleli 29. sorsolását 463.800 forint, vagyis 926.600 K. értékkel f. évi április hó 27-én reggeli 8 órától kezdve fogják a földterhementesítési pénzalap m. kir. igazgatósága hivatalos helyiségeiben (I. Uri-utca 53. sz. I. em.) megtartani.

Vásárosarnok. (Vámos és Brusi) üzleti jelentése a Budapesti Napló számára.) A mai nap jogalma megugyobbodott hozatalok mellett élénkebb lefolyású volt az előző napok forgalmánál. Részleteiben a következőleg alakult az üzlet: **Husfélék:** Vidéki marhahús eleje 68—76. hátúja 76—92 korona 100 kilónként. Öltött borjúk jó kereslet mellett 90—100 fillérrel nyertek elhelyezést, kilónként hosszban mérve súlylevonás nélkül. Sertés húsa 1.6—1.24 fillér. Bárányok párja 6—12.—korona. **Tojás** ára a megcsappant vételeidre tolytan hanyatlott, és ma Ir. friss telt árú 57—59 koronát jegyzett eredeti ládánként. **Téjtermékek:** Ir. szövetkezeti teavaj 1/2-kilós darabokban 2.50—2.60, 1—5 kilós darabokban 2.00—2.40. Jó iriss főzővaj 1.60—1.80 és tehenőruha 20—24 fillért jegyzett kilónkénti minőség szerint. **Élő baromfi** szállítása a magas árakra való tekintettel nagyon ajánlatos. **Vadot baromfi:** I. r. szépen, tisztán kezelt hizott ludak kilója 120—130 fill. **Vadifélék:** Óz 100—180, vaddisznó 60—80 fillér kilónként. **Spárta:** vastagszálú (szólv) 1.80—2.—, középszálú 1.20—1.50, vékony 0.80—1.— korona. **Burgonya** iránt nagyon élénk az érdeklődés és ma nagyváltás, válogatott, egészséges rózsá 4.80—5.—, ugyanilyen sárga 5.—6.20 koronát jegyzett métermásánként válogatottan. **Deligyművelés:** I. r. narancs 160-as 9.—, 200-as 8.—, 300-as 10.—, 360-as 9.— korona; vérvörös narancs 160-as 11.—, 200-as 10.—, 300-as 12.—, 360-as 11.— korona; I. r. citrom 300-as 7.—, 380-as 7.— korona ládánként. Kosárnarancs 100 kilója 23.— korona.

Fizetésektelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelenségeket jelenti: *Neumann* Lejos kereskedő *Buzás*, *Braun* Dezső kereskedő *Gyöngyös*, *Földes* Jenő *Buda*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 36.50 korona pénzben, 37.00 korona áruiban. *Bécsben* a kontingentált készáru 40.20 korona pénzben, 40.60 korona áruiban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 1299 darab, magyar tehén 476 darab, szerbiai ökör 129 darab, szerbiai tehén 18 darab, növedékmárha 72 drb, bivaly 31 drb, bika 80 darab, összesen 2105 drb. **Gazdasági marhák:** Igás- és hizalmi való ökör — darab, fejőstehen — darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, tűző — darab. Eladási

árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 64.— K-től 70.— K-ig, kivételesen 74.— K.—, 100 kilónként élő súlyban, középminőség 54.— K-től 62.— K-ig, silányabb minőség 48.— K-től 52.— K-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 54 K-től 62.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 46 K-től 52 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 64.— K-től 70.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőség 54 K-től 62.— K-ig, silányabb minőség 50 K-től 52 K-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőség 56 K-től 68.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 50.— K-től 54.— K-ig. Bika jobb minőségű 52 K-től 64.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 45.— K-től 50.— K-ig. Bivaly 84 K-től 48 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 40.— K-től 60.— K-ig, kivételesen 62.— K-ig. Tarka tehén 42.— K-től 66.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. **Gazdasági marhákért:** Igás ökör elsőrendű — K-től — K-ig. Kilogrammonként, kivételesen — koronától — K-ig páronként, középminőségű — K-től — K-ig 100 kilónként — K-t — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként. Hizalmi való ökör fehér — kg.-kint — K-től — K-ig. Fejőstehen kereszteszert színes — K-től — K-ig darabonként, bonyhádi faj — K-től — K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig. Igás bivaly — K-től — K-ig páronként.

A felhajtás 300 darabban nagyobb volt a mult-hetinél, emellett az irányzat lanyhább volt s az árak — kivéve a jóminőségű ökrökönél 1—2 koronával — inkább hanyatlottak. Jövő héten a vásár ismét a szabad forgalomnak átadatik, mely állal a forgalom nagyobb lendületet fog nyerni.

Borjavásár. 1903. évi április hó 23-ikán. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borjú 209 drb, leölt borjú 6 db, bécsi borjú — db., — db., növedékmárha 72 darab, bárány élő — darab, leölt bárány 762 darab. **Arjegyések.** — Belöldi élő borjú I. rendű 80—92 l-ig, kivételes — f., II. rendű élő borjúkért 68—78 l-ig, I kilónként, leölt borjú I. r. 100—102 l-ig. II. r. — f-től — f-ig, kivét. f. kilónként, ievonás nélkül. Rugott borjúkért 56—62 l-ig. Növedékmárha 51 l-től 60 l-ig, I. r. — f-ig, középmínőségű — l-ig, alrendelt — f-ig, I kilónként. Bárány élő 12—14 k., leölt bárány 9—16.— K. kivételesen ár — k-ig páronként. — Az irányzat általában élénk volt, az árak szilárdak maradtak.

Sertésoknumvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Április 23-ikán. Felhajtás: Zsirsertes, egymint őrög I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehez 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süléd — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hussertés egymint: nehez 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süléd — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 863 darab. Előző napi maradvány 180 darab, összesen 1043 darab. Eladatott 723 db. Maradvány 321 db. A vásár irányzata élénk. Az árak hanyatlóban. — Kötveköz árak jegyzettek: Zsirsertes: őrög I. r. 850 kgr.-on felül 100—102 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 96—100 fillérig, selejte-

zett 95— fillérig, silány — fillérig, fiatal nehez 300 kilogramm felül 106—110 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 98—103 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 88—102 fillérig, süléd — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: Nehez 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süléd — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élő súlyban.

Bécsi szarómarhavásár. Április 23-án. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 4011 darab borjút, 2688 darab élő sertést, 1695 darab levágott sertést, 109 darab levágott juhot, 2352 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borjú — fill., elsőrendű — fillér, lev. borjú 80—93 fillér, legelője 112—120 fillér, elsőrendű 93—110 fillér, zsirsertes — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen — f., levágott nehez sertés 90—120 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, zsirra hizalt sertés — f., könnyű sertés 122 — fillér, elsőrendű süléd — f., élő juh 49—56 f., levágott juh 60—100 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—25.— korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, április 23.

A mai buzaüzlet a tegnapi árakkal nyílt meg, később azonban élénk kínálat következtében nyugodtabb lett a vételkedés és zárlat felé a tegnapi árakat csak nehezen lehetett elérni. Forgalomba került 28000 métermása buza.

Tengeriben és zabban nem változtak az árak. Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 82 k. 8 K. 37 1/2 f., 400 mm. 80 1/2 k. 8 K. 37 1/2 f., 800 mm. 80 1/2 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 81 1/2 k. 8 K. 32 1/2 f., 100 mm. 81 1/2 k. 8 K. 30 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 37 1/2 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 85 f., 200 mm. 80 1/2 k. 8 K. 37 1/2 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 37 1/2 f., 300 mm. 80 1/2 k. 8 K. 37 1/2 f., 200 mm. 80 1/2 k. 8 K. 37 1/2 f., 300 mm. 80 1/2 k. 8 K. 32 1/2 f., 500 mm. 80 1/2 k. 8 K. 32 1/2 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 300 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 15 f.

Hódmezővásárhelyi: 1000 mm. 80 k. 8 K. 25 f. **Fejérmezei:** 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 1/2 k. 8 K. — f.

Pestmegyei: 1200 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 f., 600 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 350 mm. 79 k. 7 K. 90 f. sárga.

Bácska: 1030 mm. 79 k. 8 K. — f., 1500 mm. 76 1/2 k. 8 K. 10 f., 1500 mm. 76 1/2 k. 8 K. 10 f.

Csanádi: 1900 mm. 80 k. 8 K. 20 f.

Cservenkai: 3600 mm. 76 k. 8 K. 05 f.

B-Szt.-Györgyi: 4900 mm. 78 1/2 k. 8 K. — f.

Eszlaki: 1100 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 f.

Bácskai: 100 mm. 77 1/2 k. 8 K. 17 1/2 f., 800 mm. 75 1/2 k. 8 K. 17 1/2 f.

Bajai: 530 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 1550 mm. 75 1/2 k. 7 K. 65 f.

Mána három hónapra. **Rozs:** 200 mm. 6 K. 87 1/2 f., 100 mm. 6 K. 77 1/2 f., 100 mm. 6 K. 77 1/2 f.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irtta: GIOVANNI VERGA

(2)

Hogy mi történt aztán ez ajtó mögött, amelyet Diego márkí — nővérét újra betaszítva a szobába — ismét beresztelt, senki sem tudta meg. Csak hallani lehetett hangját, tele kétségbeesett aggodalommal, a mint hebegett:

Maga? ... Maga itt? ...

Most jött a városi kapitány, a városi ügyész, az egész hatóság. A csendőrmester már messziről kiabált, kardjával fenyegetőve: — Megállj! Megállj! — és mögötte megszólalt a városi kapitány, kimerülten, mint amaz: — Helyet! Helyet! Engedjétek helyet a hatóságoknak! Az ügyész megparancsolta, hogy törjék be az ajtót.

— Diego márkí! Bianca kisasszony! Nyissák ki hát! Mi történt önökkel?

Erre megjelent Diego márkí, egy pere alatt tíz évvel megöregedve, szédült ábrázattal, borzalmas vízióval a szürke szempillák alatt, hideg verejtsékek a homlokán, hangjában az elfojtott fájdalommal.

— Semmi! ... A nővérem! ... Az ijedség! Senkinek sem szabad bemennie! ... Pelagotti dühösen fordult Nanni felé.

— No, te ugyan szép dolgot miveltél! Egy hajszalon mult, hogy Santo szomszédodat agyon nem lőttem!

A városi kapitány is jól megmosta a fejét. — Töltött pisztolytal! ... Micsoda viccek ezek! Állatok vagytok.

— Kapitány ur, azt hittem, hogy a tolvaj

van ott a sötétben ... magam láttam a saját szememmel.

— Hallgass, részeges disznó! — vágott szavába az ügyész, — inkább menjünk nézni a tüzet. Most mindenki vizet cipelt a folyosón keresztül, fel a lajtorján.

Az asztalos-szomszéd felmászott a tetőre és fejével hasogatta a gerendát. Mindenfelől téglát, köveket, összetört faszékeket dobáltak a füstölő gerendára. A sekrestyész egész erejéből verte fére a harangokat, a tömeg a piacon ordított és hadonázott, minden szomszéd az ablakokban nézte. Az egész Margaronc-család a terraszáról nézte a tüzet, a leányok még kibontott hajjal, míg apjuk Fülöp messziről tanácsokat osztogatt és nádpalcájával vezényelte az oltásnál közreműködők műveleit.

Ferdinánd márkí, aki e percben iratokkal megrakodva visszatért, megragadta kabinájánál a sötét folyosón mellette elrohanó Giacolinát.

— Bocsanát, — márkí ur. — Az orvosért futok, a nagyságos ur nővére beteg.

— Tavuso doktorért szaladjon! — kiáltott utána Maeriné asszony, szintén szegény rokon, aki a tűz hírére az első megjelentek közt volt.

Bianca görösköbe esett; borzasztó roham szállta meg, négyen se tudták az ágyban tartani. Diego, szintén magán kívül, halotthalványan, sovány, reszkető kezeivel iperkodott visszaszorítani ezeket az embereket.

— Nem! ... Nem történt semmi! ... Hagyjátok őt magára ...

Vége a kapitány jobbra-balra ütlegeket osztogatott az ajtóhoz toladók kíváncsiak közt.

— Mit bámszédokt! Mit akartok? Takarodjatok innen! Semmittevők; bitangok!

Egy perccel később megjött Mendola báró, a tisztesség kedvéért és Cirmena asszony, aki mindenbe beleugrta az orrát, Lupi a kanonok Rubiera bárón megbízásából Sganzi nagynéne és a többi rokonok a cselédekkel küldték, hogy tudakozódjanak huguk állapota után.

Diego márkí alig birt állani lábain, kidugta fejét az ablakon és mindenkinek ezt válaszolta:

— Valamivel jobban van ... Most már nyugodtabb ... egyedül akar maradni ...

— Hm, hm, — morgott a kanonok, fejét csóválva és nézgetve a fakult tapétákat.

— Micsoda emlékek elevednek meg itt! ... Hol van a Trao-ház gazdagsága?

A báró is rázza fejét, miközben szörös kezével megsimogatta tuskés állát.

Cirmena asszony azonban nem tűrtözethette magát és kiáltott:

— Bolondok azok mind a ketten! Megérették a kényserzubbonyra! Ferdinánd mindig bolond volt ... és Diego ... emlékeztek rá? Amikor unokanővérünk Sganzi lisztert szerzett neki a malomban? ... Nem, egy Trao nem élhet fizetésből. De alamizsnából, abból igen, abból tudnak élni!

— Óh, — óh! vágott közbe a kanonok, miközben a rosszulalatt szinte mosolygott a szeméből, de keskeny ajkait összeszorította.

Igen, főtisztelendő ur! Hát hogy jellemezné maga ezt? Minden rokon megbeszélte egymással, mit küldjenek nekik husvért és karácsonyra ... olajat, bort, sajtot ... gabonát is. A leány egészen nagynéne Rubiera jóságából ruházkodik!

Ebben a pillanathban elsietett mellettük Tavuso doktor, kalappal a fején, a nélkül, hogy valakinek közönné és belépett a beteg szobájába.

Nemsokára vállát vonogatva és nagyokai fujva kijött onnan, Ferdinánd márkítlól kísérve Macri nagynéne és a kanonok utána futottak a doktornak, Cirmena asszony szintén, aki minden szeretettel volna tudni és kerek szeméit szinte belefurta az emberbe, jobban mint a városi ügyész.

Nos, mi van? ... Tudjátok? Most idegbajnak nevezik ... Divatos betegség ... idefárasztják az embert semmiért ... éppen mintha megfizethetnék a doktori látogatást! — válaszolta Tavuso gorombán. — Aztán szintén belevájta szeméit Cirmena asszony arcába, — hozzátette:

Napirend.

Napló: Péntek, április 24. — Római-katolikus: György. — Protestáns: György. — Görög-ország: (Április 11.) Antipa. — Zsidó: Nisan 27. — Nap két: 4 óra 40 percek. — Nyugszik: 6 óra 44 percek. — Hold két: 3 óra 8 percek. — Nyugszik: 3 óra 22 percek délután. A kereskedelmi miniszter togad délután 4 órától 5 óráig. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9-11 óráig. Távasz kiállítás a Múzeumban. Nyitva délelőtt 9 órától 5-ig. Belépődíj 1 korona. Fényképes kiállítás a Nemzeti Szalonban, nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) d. e. 9-6-ig 1 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. A Jódrosi könyvtár (Károly-kort 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-12-ig. Az aquinumi dsatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. O-Buda, Kulső-Szent-Endrei-ut. Helyierdeki vasut a Pálffy-terrol. A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-6-ig (2-ig). Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-8 óráig. Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-kort 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Házalati termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés ágazatát is eszközöl) a várszigeti iparcsoportban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek közötti üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvételjárás) V. Váci-kort 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, április 23. Házánkban az idő, a Tengerpart kivételével száraz volt és a hőmérséklet normális értékre emelkedett. A nyugati depresszió Közép-Európába nyomult, a magas nyomás pedig a Fekete-tenger környékén maradt. Európában az idő enyhe, Nyugaton borult és esős, Keleten pedig derült. Kiküldő: Enyhe, szeles és az ország nyugati felében esős idő várható.

Table with columns for 'Vizállás', 'Apr. 23.', 'Apr. 24.', and 'Apr. 25.'. Lists names and scores for various events.

Magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzlet. 9051. sz. III.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Újvidék állomásán levő pályavendégő bérletére 1903. évi október hó 1-től számtanidő öt évi időtartamra, azaz 1908. évi szeptember 30-ig leendő bérbeadás iránt ezenel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk. Az 1. korona helyével és Ajánlat a m. kir. államvasutak Újvidék állomásán levő vendégő bérletének bérbevételére a 9051. számhoz f. l. felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a keleti okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparengedély, honossági igazolvány stb.) felszerelt ajánlatot 1903. évi május 6-ának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetői titkár hivatalához (Budapest, Kulső kerepesi-út 8 ház 31. sz. ajtó) pósta útján térítvény mellett nyújtandó be. Bántókérdés fejében pedig 400, az újgyászár kor. kétségben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetői gyűjtőpénztáránd 1903. május hó 6-ának déli 12 óráig letendő. Tarkéréket bántókérdésben nem tehető le. Érték-papirok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tiszességi napán nem régebbi árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számítani. A bántókérdés letételét bizonyító pénztári letétjegy az ajánlatához nem eszótalendő. A vendégő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetői forgalmazási és kereskedelmi-osztályában (Budapest, Kulső kerepesi-út 8 ház 31. sz. ajtó) és szabadkai forgalmi főnökségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miert is ajánlattevőkrol feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat megukra nézve kötelezőnek elfogadják. A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak. A m. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül a felajánlott bérre — szabadon válasszassanak. Tájékozásul megjegyezzük, hogy a vendégő lakásai szolgáló két lakószoba, egy eselőd, egy pinérszoba, konyha és mellékhelyiségeknek, továbbá az /III. oszt. étterem és tállalános fűtéséről és világításáról bérli tartozik gondoskodni míg a III. oszt. váróterem és étterem fűtése és világítása felérzésben a bérbeadó vasut, felérzésben pedig a bérli által fog eszközöztetni. Budapest, 1903. március 21. Az üzletvezetőiség. Utánnyomás nem díjazatik.

AZ ATHENAEUM R. T. kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBEN.

Írta: KNORR LAJOS ügyvéd, ny. táblai bíró, stb. E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat egy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házastársak is hasznát vehetik. Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAEUM R. T. irásulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.

VALÓ. di francia különlegességek (gumi és hálópapír, ügyvezetés összes névszerek) F. Bergeraud és filigránesebb párisi gyárosok legelőnyösebben beszereshetők: POLGAR SÁNDOR-nál BUDAPEST, VII., Erzsébet-kört 50. Részletképes árjegyzék ingyen, sár beutólatban. Eszen hirdetés beállítás esetén 18% engedmény. Elvágott: a „Budapest napló”-ból.

Virágnyelv. Minden ismert virág jelentőség meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára szines kötésben 50 fill. Az öszeg előzetes beállítás esetén bérmentő küldés. Írta meg: Magrendelhető Lampje Robert (Wodianer F. és Piai. cs. és kir. udvari könyvkereskedésben, Andrassy-út 21. sz.

Főrfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmánya gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eszíránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalokri kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatároztuk az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziismeret a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalokri kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerrel: Zsvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkítélnék, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Orvok és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alant címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonuk nem hagyhatják el. A próbaküldemény bizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerírtr bárhonnan is magyarul, nyere neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldeték felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly széken van csomagolva, hogy tartalma senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Electrom Building, Fort Wayne, Ind., Amerika és minden levél bérmentesítendő.

Biztos gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvednek. mint hűgyes és hólyagbajok, hűgyesodatküldetek, vizelet szarvak, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (syphilis) és önértékes utobajként fellépő idogbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily béküdtések stb. nékmi fehérvér, mely bajok alaposa, gyors és gyökeres gyógyításra, szigoruan tudományos és lelkismeretes gyógy módjánál fogva legjobban a nálunk Dr. Garai Antal v. cs. és kir. osztály orvos országos híri és leg-régibb 30 évi fennálló rendelő-intézet Budapest, VI. ker., Andrassy-út 24. sz. Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült hűgyes és hólyagbajok vizsgálatá villamos hűgyesütkörseglyével, Védőkék levelekre kimerítő választ és szakorosi tanácsot nyerneik, gyógyszerkezelő gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva. Nőknek külön váróterem.

Most jelent meg! 7 nyolczadik pont. Vigjáték egy felvonásban. Írta: MURGER. Ford.: Szerdahelyi K. Második kiadás. Műkedvelők számára legalkalmasabb darab. Fővárosi Színházak Műsora 147. szám. Ára 30 fillér.

CLEMENCEAU. Dráma 3 felvonásban. Írta: Fordította: ifj. Dumas S. Fáy J. Béla. Fővárosi Színházak Műsora 145-146. sz. Ára 60 fillér.

Constantin abbé. Vigjáték 3 felvonásban. Írták: L. Halévy, H. Cremieux és P. Decourcelle. Ford.: Paulay E. Fővárosi Színházak Műsora 143-144. sz. Ára 60 fillér.

Az élvetemetkező. Dráma egy felvonásban. Írta: ifj. Hegedűs Sándor. Fővárosi Színházak Műsora 142. szám. Ára 30 fillér.

A mult és a lefolyt ideel színházi évad legnagyobb sikert aratott eredeti és fordított színművei, melyek állandóan megmaradtak a műsoron, mind megjelentek a Fővárosi Színházak Műsorában: 140-141 Simonyi öbester. Tört. vigjáték. Martos F. 139 A jövevények. Dráma. Jakob Ö. 137-138 A brozováci béis. Boh. Guthi-Rákosi. 135-136 A loute úr. Boh. Molnár F. 133-134 Lelek. Boh. Veber-Hellai, 131-132 A hit. Népszimű. Pécs Miklós. 129-130 Hóbe. Enekesjáték. Rásztor-Stoll 127-128 Úsanova. Op. Faragó-Bárna. 125-126 Bodósló. Tört. színmű. Gézy-Lampérth. 123-124 Házasodjunk. Bohózat. Guthi S. 113-122 A régi szerelő. Népsz. Géczy I. 119-120 Balassa Bélné. Tört. színmű. Martos 117-118 A mély. Szín. Brieux-Molnár M. 115-116 Kurucz Feja Dávid. Tört. színmű. Fényes Sannu. 113-114 A képviselő úr. Boh. Guthi-Rákosi 111-112 A páholy. Bohózat. Laufs és Kraatz-Kahos E. 109-110 Karácsony. Drám. látv. Dickens-M 107-108 A nevezetes kastély. Vigjáték. Bisson-Holtai. 106 Katalin. Ered. op. Béli-Féjer. 105 Pillangó kinaszony. Színmű. Belasco-Faludi. 103-104 A sasok. Vigj. Guthi-Rákosi. 102 A becsületbíró. Trag. Zivuska. Teljes jegyzék hátrára ingyen és bérmentve. Egy-egy szám Ára 30 fillér. — Kapható minden könyvkereskedésben. — Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) csász. és kir. udvari könyvkereskedés BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 21. SZÁM.

FERFIK ÉS NOKNEK. „Sanid labdacsokek” bizonyultak. Egy doboz 100 labdac tartalmal és pontos használattal utastással 6 korona. Vidékre utavás mellett diszkreton küld a „Magyar Királyi Gyógyszertár Budapest, V., Marokkól-utca 3/a sz. (Erzsébet ter sarkán).

Forgalmi kimutatása a bosznia-hercegovinai vasutaknak 1903. március hórl. Forgalmi hosszúság 770 kilométer.

Table with columns: Időszak, Szállított személyek száma, Árú tonnáknban, Bevétel, Oszeahasonlítás az előző 1902. évvel (bevétel, különbözet). Rows for 1903. Január 1-től február 28-ig, 1903. március 1-től március 31-ig, and Összesen.

Sarajevo, 1903. április 11-én.

Az igazgató.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1903. április hó 24-én.

Tannhäuser

és a wartburgi dalnokverseny.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította id. Ábrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Ney D.	Bítorlér	Ney B.
Erzsébet	Diósy	Heinrich	Kias B.
Tannhäuser	Broulik	Reimar	Kornai
Wolfram	Beck	Vénus	Krammer
Walter	Pichler	Pásztorfiu	Payer

Kezdetre 7 órakor

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. április hó 24-én.

Előszóró:

Egyéniség.

Társadalmi színmű 4 felvonásban. Írta Szemere Gy.

Személyek:

Tarkeőy	Molnár	Dönes Andor	Mihályfi
Béla	Császár	Blanka	Delli E.
Márta	Török	Monoki	Gyenes
Eveline	Szacsavayné	Dworszky	Hetőnyi
Tibay báró	Gái	János, inas	Gabányi

Kezdetre 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. április hó 24-én.

A berlini „Deutsches Theater” vendégjátéka.

„Az élet völgye.

Történelmi vígjáték 4 felvonásban. Írta Dreyer M.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. április hó 24-én.

Kínai mézesetek.

Nagy operett 3 felvonásban. Írta George Dance, Fordította Fái J. Béla és Faragó Jenő. Zenéjét szerző Howard Talbot.

Személyek:

Hang-Csád	Nyárai	Pi-Fi	Küry
Zu-Zu	Hegyi	Mi-Mi	Dóry M.
Csipi-Csop	Ujvári	Florie	Balázs
Hi-Lung	Solymosi	Violet	Sárvári
Sámuel	Kovács M.	Hatterton	Szirmai
Mary	Kápolnai	Mrs. Brown	Láng

Kezdetre 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. április hó 24-én.

A drótosfót.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Írta Leon Viktor. Fordították Rutkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzte Lehár Ferenc.

Személyek:

Günther	Boros	Pfefferkorn	Sziklai
Mici	Kornai	Zsuzska	Szentgyörgyi
Jankó	Rubos	Milos	Ráthonyi

Kezdetre 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. április hó 24-én.

Egyiptom.

Írta Ráth István.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. április hó 24-én.

Az édes lányka.

Operett 3 felvonásban.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagyüzem-utca 17.

Ma pénteken, április 24-én

BAUMANN KÁROLY jutalomjátéka

A szép Galathea

Suppé operettje

A 7 Cake-Walk

táncosnő, még néhány napig

AGA

a lebegő rejtély

és a többi áprilisi attrakció.

A télikeriben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyes.

Szőlő-lugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlő-faj alkalmas (bár mind kuszó leremesztett), mert nagyobbra ha meg is nő, természet nem hoz, ezért nem érkezik el sokan kedelményt eddig. Hol igaznak alkalmas fajtákat ültetnek azok bőven előláják háznak az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskataly és más édes szőlők.

A szőlő hazánkban mindentől megterem a nincsen oly ház, melynek fala mellett a legkevesebb gondoskodással öntözhető ne volna; ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kertészeknek stb. a legremekesebb díze anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használati részéből. Ez a legelőnyösebb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretlensége vonatkozó szőlő-fajták katalógus házknek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezen lapon tudatja.

Ermelléki első szőlőoltvány-telep, Nagy-Kágya, Székelyhíd.

Magy. kir. államvasutak. Üzletv. Szegeden.

10039/903. szám. IV. osztály.

Árverési hirdetés.

A m. kir. államvasutak szegedi üzemeltetősége ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak tulajdonát képező, jelenleg is állóhajóként kasznált, jókaban levő, XIX. sz. álló fahajója minden leltári tárgy nélkül Mitrovicza Szávapart állomáson az alábbi feltételek mellett, folyó 1903. évi május hó 6-én, kedden délután 3 órakor nyilvános árverés után el fog adatni.

1. Az árverés alkalmával az árverezni szándékozók kötelesek a hajó kiköltési árának, azaz 500 koronának tíz százalékát, tehát ötven koronát bánatpénz fejében az árverező biztos kezeibe letenni, — a bánatpénzek a vételtől olesőknek azonnal, a leg-többet ígérnek pedig a vételár teljes kifizetése és a megvett állóhajónak a Mitrovicza Szávapart hajó-állomás kikötő helyéről történt eltávolítása után fog visszazadatni, ha azonban a vevő a hajót 48 órán belül el nem távolította, a hajó a bánatpénzéből fedezendő költségen a vevő veszélyére fog eltávolítatni.

2. Ha az árverésen a kiköltési árat elérni nem sikerülne, ugy a hajó újabb árverés elé fog bocsátatni.

3. A fentemlített bánatpénzzel beérkező irásbeli ajánlatokat az üzemeltetőség 1903. évi május hó 3-ik napjának déli 12 órájáig elfogad ugyan, ha azonban a nyilvános árverésen az irásbelileg megajánlott ár-nál magasabb értenék el, ez utóbbi ajánlat ügyelmebe nem fog vétetni, mely esetben a bánatpénz a letételeg beküldése ellenében, szegedi gyűjtőpénztárunk által fog visszafizettetni.

Szeged, 1903. évi április hó 18. Az üzemeltetőség.

Szeplő, himlőhely, sémör, májfolt-fakadékok, perensés, orrvörösség és minden egyéb arctisztít-lanság ellen legjobbnak bizonyult a már 52 év óta dicsegetreméltólag ismert a törvény követelményeinek megfelelő

ARC-TISZTÍTÓ
kenőcs és szappan.

Nagy tégely kor. 1.60, kisebb kor. 1.— Szappan 1 korona.

Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Rigoletto	Egyéniség	Éljen az élet!	Kínai mézesetek	A drótosfót
d. u. Vasárnap este		Halálcsönd	Mici hercegnő	A falu rossza	A szobaleány
	Észak csillaga	Egyéniség	Szegény Henrik	Kínai mézesetek	A drótosfót

Csak e hó végéig!!

Nagy butor-eladás.

Átköltözés miatt az összes még raktáron levő butor-készlet minden elfogadható áron eladó.

Dósa Kálmán,

Erzsébet-tér 18. szám.

AZ ANKER

élet- és járadék-biztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858.

Összes vagyon	145 millió korona
Biztosítási állomány	511 millió korona
Eddigi kifizetések	242 millió korona

A nyereség részesüléssel biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztályterv szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztály) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 30%-a, ugyint a biztosítási tartam

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%

fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökkégek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Az általunk készített

Diesel-HŐ-ERŐGÉPEK

féle szab.

elsőrangú erő-gépek. Összehasonlíthatatlanul csekély mennyiségű tüzelő-anyagot (nyers kőolajat) fogyasztanak, elannyira, hogy a tényleges légerő óránként csak 2—3 fillérbe kerül. A nyersolaj tökéletesen és füst nélkül ég el. A Diesel-gépek mindenkor föltétlenül üzemre készek, rendkívül pontosan, az ellentétlással arányosan szabályoznak, a miért is villamos világítási telepek és váltakozó terheléssel járó üzemek részére különösen alkalmasak. Részletes felvilágosítással, képes leírással, költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Fegyver- és gépjáró részvénytársaság, Budapestben.

Darád gyógyfürdő.

Vastimsó fürdővel és hidegvízgyógyintezettel, egyénes-kénes-magnyvizis és természetes arzen vasartalmú forrásokkal. Lakások utamon épült 20 olasz szobával kibővíttetek, a vendégek élelmészéről Veresgyhy István jóhírű konyhája gondoskodik. Az évad június 1-től szeptember végéig tart. Az előevad június 1-től június 20-ig, évad június 21-től augusztus 20-ig, utóevad augusztus 21-től szeptember végéig tart. — Az elő- és utóevadban a lakások 30%-al olcsóbbak. Ingyen prospektussal és minden felvilágosítással készséggel szolgálunk.

A fürdőigazgatóság.

BUTORVEVŐK

figyelmébe ajánlom régi elismert Jóhírnévű belvárosi asztalos és kárpitos butorcégemet,

a melyet a mai kor igényeinek megfelelően tetemesen megnagyobbítottam. Új butortermemben szalon-, háló-, ebédlő-, őr- és leányzóba berendezések, valamint mindennemű egyes butordarabok rendkívül dus választékban vannak raktáron.

Sárkány J., kárpitos és díszítő
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. sz. (Király-bazár.)

Tüzmentes pénzszekrényeket, kasszátákat, villamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélzsekényeket, páncélzsekényeket, legjobbn kivitelben és legelőnyösebben szállít

HESKY TESTVÉREK
cs. és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára Budapest, VI., Szabolcs-u. 4 Erdély részére főraktár

REMENTIK VIKTOR
vas-nagykereskedés Kolozsvar.

TÓTH KÁLMÁN

** ÖSSZES **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes új kiadása. Elétrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRÓDI SÁNDOR.
Két remek díszkötésű kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomású arcképevel.

800 Rendkívül 200
alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.
Megrendelhető

Sampel Róbert-féle
(Wodianer F. és Fia)

Cs. és kir. udvari könyvkereskedés Budapest, VI., Andrássy-dí 24

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában

MOST JELENT MEG

BABYLONIA ÉS BIBLIA.

DELITZSCH FRIGYES
berlini orientalista tanár és tudós szenzációs érdeklődést keltett

előadás.

Szerző e művét, mely világszerte rendkívüli érdeklődést keltett, a német császár kívánságára a berlini királyi palotában is előolvasta.

A német kiadásból 45,000 példány fogyott el! Egyedül jogosított magyar kiadás. 49 képpel

Ára 1 korona 20 fillér.

Kapható ugy az ATHENAEUM kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben.

